

北
2

A L PACKET

REGISTERED

SEA MAIL

Eilzustellung
Expres

Eilzust.
Exp

山 口 力
〒603
京都府北区小山上総町三十二番地
電話 〇四五一三五六八
〇七九一九四八二

ÅRSBERETNING
HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

1995

PAR AVION

PRINTED MATTER

AIR MAIL

MIT LUFTPOST
PAR AVION

1980 07

CPH

1015H AIRLIT

Postage Paid
VICTORIA
AUSTRALIA

No 353546

書籍

BOOK

9369

A

SAQQAR

LUFTPOST
UNION VIA AEREA

DANMARK
0350

KOREA
POST
PAID

Sydhavnens
K 4016 (3-60 13)

BERETNINGER

Rektors beretning 2-3
Styrelsesrådets beretning 4-5

NETVÆRK

Handelshøjskolens BihlIntek

- 2 DEC. 1996

København

FORSKNING

Nye institutdannelser: Institut for Informatik og Økonomistyring 18
Institut for Ledelse, Politik og Filosofi 19
Etik og økonomi (kronik af lektor Ole Thyssen) 20-21
Institut for Logistik og Transport 22
Ny professor i international pengepolitik 23
Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen 24-27
Håndværkerkultur og højteknologi 28-29
Forskningsevaluering trækker i positiv retning 30-31
Netværksbaseret internationalt samarbejde 32-33
Forskning i industriøkonomi målrettes 34
Kortlægning af HRM i Europa 35
Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket 36
Velfærd og ansvarlighed 37
Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt samarbejde 38-39
Højskolen sætter fokus på Østasien 40-41
Østeuropa rykker nærmere 42-43
Fortidskendskab vigtigt for fremtidsplanlægning 44-45
Grammatikprojekter på fem sprog 46-47
Erhvervsproglig satsning 48-49

UDDANNELSE

Lærer- og studenterroller under forandring 52-54
Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum 55
Uddannelser til eksternt eftersyn 56-57
Anerkendelse af de bedste undervisere 58
Studerende hjælper dansk erhvervsliv 59-61
Internationale studier i marken 62
Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole 63
Internationale priser til studerende 64-65
BSc IB - not just an English translation of the HA 66-67
Filosofisk-erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96 68
Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år 69
HD i Organisation nu som dagstudium 70
Sprog og marked kobles sammen 71
MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse 72-73
MPA-grad uddelt for første gang i Danmark 74-75
HHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen 76-77

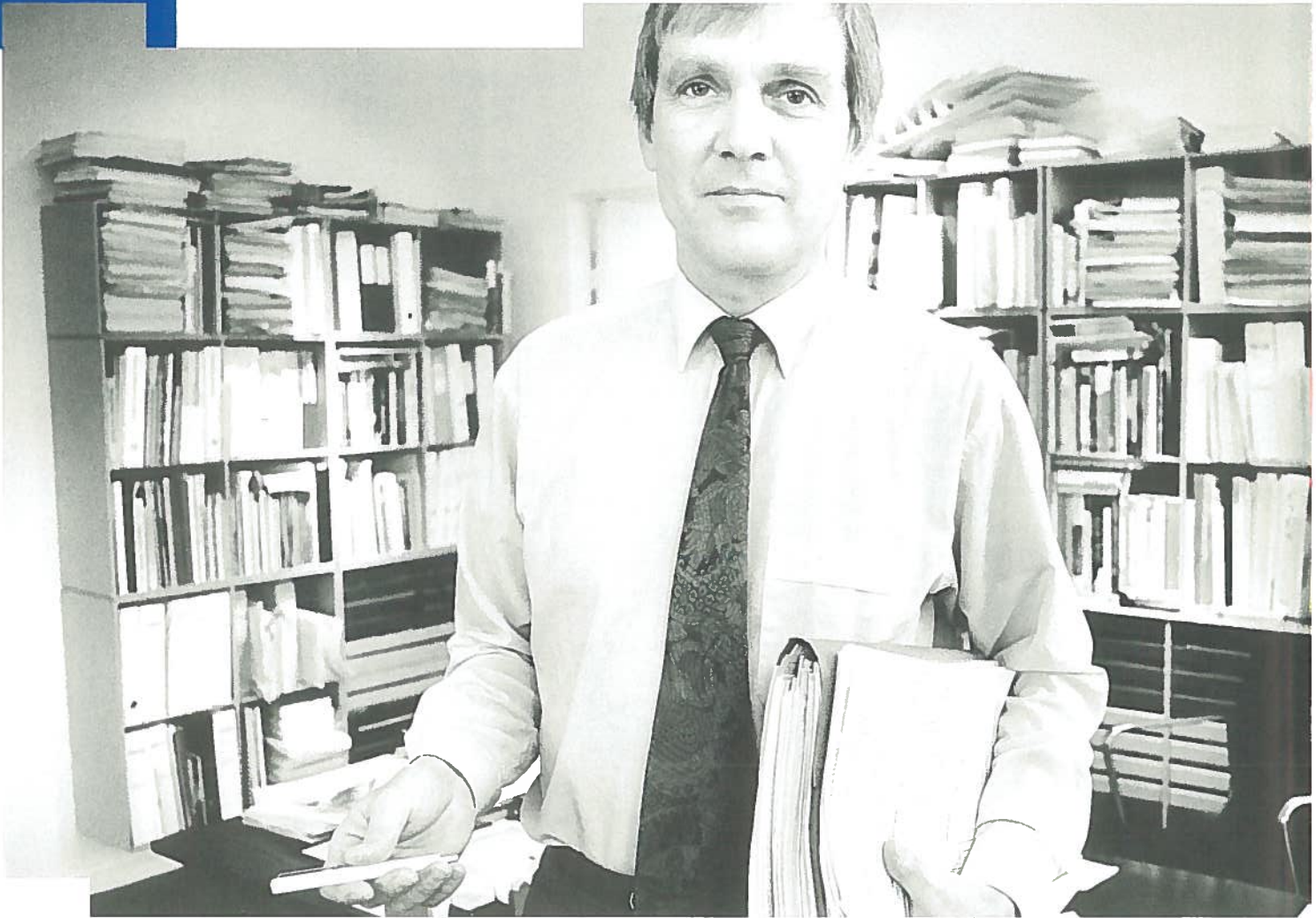
ANDET

Initiativtager til europæisk kandidatformidling 80-81
Den nye Handelshøjskole 82
FUHU: To veteraner takker af 83
Handelshøjskolens Forlag 84-85

NØGLETAL

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 95 88
Ph.d.-afhandling i 95 89
Studerenterstatistikker 90-95
Personalestatistikker 96-97
Økonomistatistikker 98-99
Vigtige adresser 100-103
Kredit 104

Rektors beretning

REKTOR FINN JUNGE-JENSEN

I videnssamfundet vil evnen til at udvikle og nyttiggøre de menneskelige ressourcer og evnen til løbende fornyelse og innovation være kritiske faktorer for virksomhedernes konkurrenceevne. Handelshøjskolen vil med udvikling og formidling af ny viden og livslang uddannelse som hovedopgave kunne spille en afgørende rolle for det danske samfund og erhvervsliv.

Kravene til konstant innovation vil ikke mindst gælde universiteterne selv. Handelshøjskolen må udvikle sig til en

lærende organisation, hvor det mindre er langsigtede planer og mere evnen til at tage ved lære, til kritisk og selvkritisk analyse, til løbende eksperimenteren og fornyelse, der er afgørende.

Handelshøjskolen har med de sidste års strategiske udviklingsprocesser og med en lang række konkrete udviklingsaktiviteter skabt et godt grundlag for at håndtere de kommende års udfordringer. Især flg. fem strategiske perspektiver vil være pejlemærker for de næste skridt.

International profil med national forankring

Handelshøjskolen ønsker at levere en forskning på internationalt niveau, uddanne kandidater, der er konkurrencedygtige på et internationalt arbejdsmarked og skabe et internationalt miljø af lærere og studerende for at tilgodese forpligtelserne over for et stadig mere globalt orienteret dansk samfund og erhvervsliv.

Med rødder i dansk og nordisk kultur og tradition vil Handelshøjskolen være et samlingspunkt for internationale for-

Det lærende universitet

Fagområder som teknologiledelse, politisk ledelse i samspillet mellem den offentlige og private sektor, miljøøkonomi og miljøledelse, design og designmanagement, kommunikation og kultur, filosofi, etik og historie er eksempler på fagområder med stigende betydning for Handelshøjskolen.

Forstærket partnerskab med erhvervslivet

Handelshøjskolen ønsker at forstærke sit partnerskab med erhvervslivet for at kunne leve op til målsætningen om forskning og uddannelse på internationalt topniveau.

Fælles forskningsaktiviteter (projekter, centre, erhvervsforskere) action-learning programmer og udvikling af nye multimediecases er eksempler på aktiviteter, som vil være af stigende betydning i de kommende år, hvor ny viden udvikles hurtigt og nye indlæringsformer bliver nødvendige.

Også offentlige og internationale organisationer vil skulle indgå i forpligtende partnerskab med Handelshøjskolen, der i stigende grad vil få karakter af en netværksorganisation.

Fra masseuddannelse til individuel talentudvikling

Handelshøjskolen ønsker at udvikle et pædagogisk miljø for innovative læreprocesser – et pædagogisk eksperimentarium – som kan kombinere forskningsbaseret undervisning med erfaringsbaseret læring, multimediebaserede indlæringsformer med tværfaglige

gruppeprojekter, og som kan mobilisere de studerendes individuelle og kollektive ressourcer i langt højere grad end ved masseuddannelserne. Uddannelse til livslang læring vil indebære radikale omstillinger fra masseuddannelsernes pædagogik og stille helt nye krav til Handelshøjskolens lærere og til Handelshøjskolens organisation.

Den lærende organisation

Handelshøjskolen er ikke alene leverandør af nye læreprocesser og indlæringsformer, men må som organisation også selv udvise lærings- og innovations-evne.

Krav til systematisk analyse og vurdering må kombineres med behovet for fantasi og utraditionelle eksperimenter. I begyndelsen af 70'erne var James March (Handelshøjskolens første æresdoktor) med sin berømte artikel "The Technology of Foolishness" et eksotisk indslag i beslutningsterorien. I 1994 gjorde Gary Hamel og C.K. Prahalad i "Competing for the Future" de samme forestillinger til et afgørende omdrejningspunkt for virksomhedens overlevelsessevne i fremtidens samfund.

Den lærende organisation indebærer også velfungerende interne og eksterne feedback mekanismer. Handelshøjskolens systematiske arbejde med interne og internationale evalueringer og benchmarking-aktiviteter, indgåelse i tætte netværksdannelser og en løbende kvalitets- og organisationsudvikling er alt sammen led i opbygningen af sådanne

indlæringsmekanismer.

I denne årsberetning findes eksempler på mange af de nye initiativer, som er igangsat og videreudviklet som et led i strategiprocesen heriblandt,

- de første dimittender fra MBA- og MPA - studierne i Danmark
- forstærket indsats på en række forskningsområder
- eksterne forskningsevalueringer af Handelshøjskolens institutter
- samarbejdsprojekter med virksomheder
- nye uddannelser: HA i International Business, Erhvervsøkonomi-filosofi mfl.

For Handelshøjskolen er der en tæt sammenhæng mellem visioner og konkrete aktiviteter, og for Handelshøjskolens medarbejdere har det krævet en ekstraordinær indsats at forsøge at realisere nogle af de forestillinger om fremtidens Handelshøjskole, som vi udvikler i disse år. Med støtte fra vores samarbejdspartnere nationalt og internationalt står Handelshøjskolen godt rustet til videnssamfundet.

skere og studerende, en attraktiv samarbejdspartner regionalt og globalt og med til at sætte dagsordenen internationalt for den faglige udvikling på en række udvalgte områder.

Faglig bredde

Handelshøjskolen ønsker at udvikle og inkorporere nye fagområder i grænsefladerne af de traditionelle discipliner, da videnssamfundets kompleksitet, foranderlighed og uforudsigelighed, skaber behov for nye forståelser og kompetencer.

Finn Junge-Jensen
rektor

Styrelsesrådets

Handelshøjskolens uddannelser afspejler samfundsudviklingen

Det er velkendt, at den teknologiske udvikling med deraf følgende nye produktionsmetoder og muligheder har nedbrudt gamle erhvervstraditioner og haft en kolossal indflydelse på erhvervsstrukturen og samfundsudviklingen. Dette gælder også for det administrative område. Udviklingen i informationsteknologien har medført markante ændringer i virksomhedernes ledelsesformer og strukturer med bortfald af mange sekretær- og specialistfunktioner. Hertil kommer radikale ændringer i indholdet af mange job samt en tilvækst af nye job med langt flere opgaver af koordinerende og selvstændig karakter.

Sideordnet hermed fortsætter internationaliseringsprocessen med rivende hast i takt med væksten i den globale arbejdsdeling og den deraf følgende samhandel over grænserne. Behovet for sproglige kvalifikationer vokser yderligere, og der er brug for endnu større indsigt i den verden, der ligger uden for Danmark.

Det giver sig selv, at denne udvikling må afspejles i udbygningen af såvel uddannelser som forskning på Handelshøjskolen i København.

Produktudvikling er en nødvendighed

For få år tilbage havde Handelshøjskolen langt færre uddannelser end i dag. Erhvervslivets traditioner og rolige udvikling afspejlede sig i et mere begrænset sortiment af basisuddannelser og specialer. I dag er udbuddet betydeligt større og kan umiddelbart virke uoverskueligt både for kommende studerende og for mange erhvervsledere. Handelshøjskolens Styrelsesråd har imidlertid gennem flere år set det som en påtrængende nødvendighed, at der gennemføres en kontinuerlig udvikling af Handelshøjskolens uddannelser. Produktudviklingen har ikke været et mål i sig selv, men den har været påkrævet for at tilgodese de behov i erhvervslivet, som er affødt af den teknologiske og markeds-mæssige udvikling.

Produktudviklingen er også blevet fremmet ved, at der i forbindelse med internationaliseringen er åbnet for spændende nye muligheder for at supplere uddannelser på Handelshøjskolen med uddannelserne på førende europæiske og oversøiske handelshøjskoler og universiteter. Disse perspektiver, som allerede er blevet realiteter til glæde for mange studerende, har nødvendiggjort en udvikling og tilpasning af en række af Handelshøjskolens uddannelser.

Konkurrence om de studerende

Handelshøjskolen kommer i langt højere grad end tidligere til at konkurrere om de unge. Ikke alene generelt, men også om de unge, der specielt ønsker en fremtid i erhvervslivet. Konkurrencen må forudses at komme ikke blot fra andre handelshøjskoler og erhvervsskolerne, men også fra universiteterne. Det må forventes, at et stigende antal unge med andre uddannelser, fx inden for det humanistiske område, vil finde vej til stillinger i erhvervslivet. Der er allerede flere eksempler på, at kandidater med en "anden" baggrund har klaret sig godt, selvom deres uddannelse udfra en traditionel betragtning er utraditionel. Konklusionen må derfor være, at de bibringer erhvervslivet nye relevante kvalifikationer, som er værdifulde for dets udvikling i en periode med mange forandringer og udfordringer på alle fronter.

Faglige nyskabelser

Styrelsesrådet har løbende fulgt denne udvikling og ønsker - med fuld respekt for Handelshøjskolens ståsted - at fremme faglige nyskabelser. Såfremt uddannelser med et utraditionelt indhold kan tiltrække nye grupper af velkvalificerede studerende, kan dette på Handelshøjskolen medvirke til en udvikling af fag og miljøer, som i sidste ende kan blive til stor gavn for et fremsynet erhvervsliv. Den nye uddannelse i filosofi og økonomi er en sådan konkret nyskabelse, som igang-

sættes fra efteråret 1996. MBA- og MPA-studiet er andre væsentlige nye uddannelser, som er skabt inden for de seneste år. De er krævende lederuddannelser rettet mod erfarne og velkvalificerede ledere inden for hhv. erhvervslivet og den offentlige sektor. Da begge uddannelser tegner til at blive store successer, kan det allerede nu sluttes, at forudsætningerne for deres iværksættelse til fulde er blevet opfyldt.

Styrelsesrådets opgaver

Det er bla. Styrelsesrådets opgave at følge Handelshøjskolens aktiviteter og varetage en rådgivende funktion i forbindelse hermed. Denne opgave søger Rådet at løse ved:

- at medvirke til gennemførelse af en strategisk udvikling på Handelshøjskolen i overensstemmelse med erhvervslivets og samfundets behov
- at medvirke til sikring af høj kvalitet i uddannelse og forskning
- at medvirke til udvikling og fremme af Handelshøjskolens position som en førende internationalt orienteret business school.

Uddannelsesudvikling

Styrelsesrådet for den selvejende institution Handelshøjskolen i København har bla. 6 repræsentanter for erhvervslivet udpeget af FUHU (Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse). Styrelsesrådet blev oprettet som afløsning af den tidligere bestyrelse, da staten i 1965 reelt overtog Handelshøjskolen og dermed det administrative og økonomiske ansvar fra FUHU. Selvom Styrelsesrådet fortsat har en tilsynspligt med Handelshøjskolen, har det først og fremmest en rådgivende funktion. Denne funktion har i de senere år fået en stigende betydning for højskolens samspil med den del af erhvervslivet, som aftager hovedparten af de færdiguddannede unge, eller som benytter skolen til videreuddannelse af sine medarbejdere.

DIREKTØR NIELS KJELDSSEN, FORMAND FOR HANDELSHØJSKOLENS STYRELSESRÅD

Niels Kjeldsen
Formand for Handelshøjskolen
Styrelsesråd

Medlemmer af Styrelsesrådet
var i beretningsperioden:

Udpeget af FUHU:

Direktør Niels Kjeldsen (formand), ECK-gruppen A/S
Bankdirektør Preben Kendal, Unibank A/S
Direktør Klavs Olsen, Chr. Olsen Holding A/S
Koncerndirektør Ole Trolle, FLS Industries A/S
Direktør Claus Valentiner, Winterthur
Direktør Preben Kjær, Dansk Automobilhandlerforening

Fødte medlemmer:

Rektor Finn Junge-Jensen, Handelshøjskolen

Prorektor Bente Kristensen, Handelshøjskolen

Udpeget af de teknisk/administrative medarbejdere:

Overassistent Liza Klöcker-Larsen, Handelshøjskolen

Studerterrepræsentanter:

Stud.merc.int. Per Kristiansen, Handelshøjskolen
Stud.merc.(dat) Jesper Lohse, Handelshøjskolen

Observatører:

Direktør Ole Wiberg, FUHU
Forbundsformand Jeanette Ørsted, Erhvervsprogligt Forbund

NETVÆRK

Rektors beretning 2-3
 Styrelsesrådets beretning 4-5

NETVÆRK

CEMS-samarbejdet bliver tættere 8-9
 Vært for årets PIM-møde 10-11
 Værtskaber for internationale konferencer 12-13
 Lodsén går fra borde. Portræt af Lauge Stetting 14-15

FORSKNING

Nye institutdannelser: Institut for Informatik og Økonomistyring 18
 Institut for Ledelse, Politik og Filosofi 19
 Etik og økonomi (kronik af lektor Ole Thyssen) 20-21
 Institut for Logistik og Transport 22
 Ny professor i international pengepolitik 23
 Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen 24-27
 Håndværkerkultur og højteknologi 28-29
 Forskningsevaluering trækker i positiv retning 30-31
 Netværksbaseret internationalt samarbejde 32-33
 Forskning i industriøkonomi målrettes 34
 Kortlægning af HRM i Europa 35
 Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket 36
 Velfærd og ansvarlighed 37
 Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt samarbejde 38-39
 Højskolen sætter fokus på Østasien 40-41
 Østeuropa rykker nærmere 42-43
 Fortidskendskab vigtigt for fremtidsplanlægning 44-45
 Grammatikprojekter på fem sprog 46-47
 Erhvervsproglig satsning 48-49

UDDANNELSE

Lærer- og studenterroller under forandring 52-54
 Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum 55
 Uddannelser til eksternt eftersyn 56-57
 Anerkendelse af de bedste undervisere 58
 Studerende hjælper dansk erhvervsliv 59-61
 Internationale studier i marken 62
 Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole 63
 Internationale priser til studerende 64-65
 BSc IB - not just an English translation of the HA 66-67
 Filosofisk-erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96 68
 Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år 69
 HD i Organisation nu som dagstudium 70
 Sprog og marked kobles sammen 71
 MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse 72-73
 MPA-grad uddelt for første gang i Danmark 74-75
 HIHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen 76-77

Initiativtager til europæisk kandidatformidling 80-81
 Den nye Handelshøjskole 82
 FUHU: To veteraner takker af 83
 Handelshøjskolens Forlag 84-85

NØGLETAL

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 95 88
 Ph.d.-afhandlinger i 95 89
 Studenterstatistikker 90-95
 Personalestatistikker 96-97
 Økonomistatistikker 98-99
 Vigtige adresser 100-103
 Kredit 104

CEMS-samarbejdet bliver tættere

Abstract:

CEMS (Community of European Management Schools) er et samarbejde mellem en række eliteinstitutioner og førende europæiske virksomheder, der sigter mod at tilbyde dygtige studerende en topuddannelse til brug for en international karriere.

Kvalitetssikring

CEMS-skolerne har etableret en Quality Task Force med henblik på at styrke samarbejdet om kvalitetssikring - og udvikling. Arbejdsgruppen har udarbejdet en 'best practice' på en række områder, bla. ved anvendelse af benchmarking.

For de deltagende virksomheder, som er væsentlige aftagere af CEMS-kandidaterne, er det vigtigt, at uddannelserne til stadighed er i top. Og at de studerende, der optages, har de rigtige kvalifikationer. Derfor er der oprettet en Selection Task Force, hvor virksomhederne i samarbejde med skolerne har udarbejdet en fælles liste over udvælgelseskriterier. Der lægges især vægt på intellektuelle færdigheder, sprogkunderskaber, modenhed, kommunikative evner, international orientering mv.

Tættere samarbejde mellem lærerne

Det eksisterende samarbejde mellem lærerne er i 1995 blevet suppleret med CEMS Academic Conference, der satser på netværksopbygning blandt især yngre forskere. Alle CEMS-skoler var repræsenteret blandt de 130 deltagere i konferencen i

CAND.MERC. OG CEMS-KANDIDAT VICKY WASSMAN
ARBEJDER NU SOM TRAINEE HOS TUBORG.

Wien, og der forventes endnu flere deltagere i 1996 i Milano. I det hele taget kan der spores en øget interesse blandt forskerne for udveksling til andre CEMS-skoler.

Ny service til CEMS-virksomhederne

CEMS sekretariat i Paris har i 1995 opbygget en studenterdatabase som supplement til den kandidatdatabase, der gennem flere år har været stillet til rådighed for CEMS-virksomhederne. Den nye studenterdatabase registrerer de CEMS-studerende, der er i gang med deres sidste studieår. Kun CEMS-virksomheder kan benytte databasen, og de har allerede udvist stor interesse for at rekruttere kommende CEMS-kandidater. En undersøgelse har iøvrigt vist, at 84% af kandidaterne har jobs inden for 2 måneder efter studieafslutningen. For yderligere at sikre virksomhederne gode rekrutteringsmuligheder afholdes hvert år ifm. translokationen et karriereforsum, hvor dimittender og studerende på sidste studieår kan mødes med CEMS-virksomhederne.

Profileringsværktøj

CEMS Business Review udkom med sit første nummer i juni 96. Tidsskriftet, der redigeres af såvel forskere som erhvervsfolk, henvender sig bredt mod ledere og forskere i hele verden.

Det formodes dog, at det især vil blive et værktøj af interesse for de skoler og virksomheder, der er med i CEMS-samarbejdet.

Nye Candidate Members

For at støtte de skoler, der er candidate members i arbejdet på i løbet af en årrække at blive full members, har de eksisterende CEMS-skoler forpligtet sig til at yde støtte til både studieudvikling og træning af lærerkræfterne.

Budapest University of Economic Sciences, der blev candidate member i 1994 har allerede bevæget sig langt i retning mod fuldt medlemskab. I 1995 blev hhv. Prague School of Economics og Warsaw School of Economics optaget som candidate members. Handelshøjskolen har allerede haft forskere på besøg i Prag, og højskolen har modtaget adskillige lærere fra Prag på længere gæsteophold.

Facts om CEMS

Academic Members:

COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL,
ERASMUS UNIVERSITEIT, ROTTERDAM
ESADE-ESCUELA SUPERIOR DE ADMINISTRACIÓN
Y DIRECCIÓN DE EMPRESAS, BARCELONA
HEC- ÉCOLE DES HAUTES ÉTUDES COMMERCIALES, PARIS
HOCHSCHULE ST. GALLEN
LONDON SCHOOL OF ECONOMICS
NORWEGIAN SCHOOL OF ECONOMICS AND
BUSINESS ADMINISTRATION, BERGEN
STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS
UNIVERSITÀ BOCCONI, MILANO
UNIVERSITÉ CATHOLIQUE DE LOUVAIN,
LOUVAIN-LA-NEUVE
UNIVERSITÄT ZUR KÖLN
WIRTSCHAFTSUNIVERSITÄT WIEN

Candidate Members

BUDAPEST UNIVERSITY OF ECONOMIC SCIENCES
PRAGUE SCHOOL OF ECONOMICS
WARSAW SCHOOL OF ECONOMICS

Corporate Partners

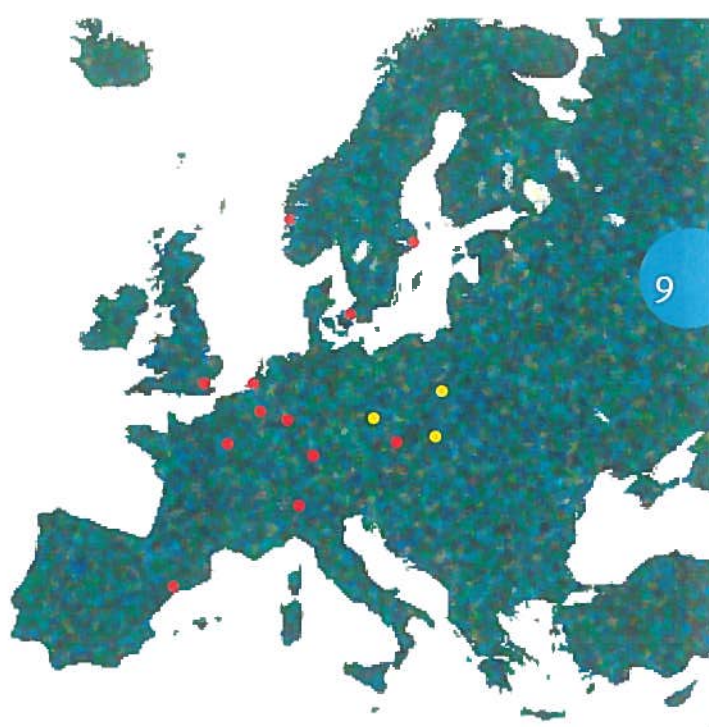
ARTHUR ANDERSEN, STOCKHOLM
ASEA BROWN BOVERI, ZÜRICH
AUSTRIAN AIRLINES, WIEN
BANCA COMMERCIALE ITALIANA, MILANO
BANQUE BRUXELLES LAMBERT, BRUXELLES
BANQUE PRIBAS, PARIS
CASSA DI RISPARMIO DELLE PROVINCE LOMBARDE, MILANO
CENTRAL HISPANO, MADRID
COATS CRAFTS VIEYLLA-THREAD DIVISION, LONDON
COOPERS & LYBRAND, LONDON
DAIMLER BENZ AEROSPACE AG, MÜNCHEN
DRESDNER BANK AG, FRANKFURT
ELEKTROWATT LTD., ZÜRICH
ERICSSON, STOCKHOLM
GOLDMAN SACHS, LONDON
GRUPPO ENI, MILANO
HENKEL INDUSTRIES, DÜSSELDORF
HILTI CORPORATION, LIECHTENSTEIN
F. HOFFMANN-LA ROCHE LTD., BASEL
J.P. MORGAN, PARIS
KPMG, DTG, KÖLN
NORSK HYDRO, OSLO
PETROFINA SA, BRUXELLES
PROCTOR & GAMBLE EUROPE, PARIS
SCHINDLER HOLDING AG, LUZERN
SCHNEIDER, PARIS
SHELL INTERNATIONAL PETROLEUM, DEN HAAG
SIEMENS AG, MÜNCHEN
SMITHKLINE BEECHAM, LONDON
STATOIL, OSLO
SWISS BANK CORPORATION, ZÜRICH
TETRA LAVAL, STOCKHOLM
TRYGG HANSA SPP, STOCKHOLM
VOLKSFÜRSORGE-JUPITER, WIEN
WINTERTHUR VERSICHERUNGEN, WINTERTHUR
ZANUSSI-ELEKTROLUX, PORDENONE
ZÜRICH INSURANCE COMPANY, ZÜRICH

CEMS-kandidater 1990-95:

1990 :	90
1991 :	121
1992 :	144
1993 :	222
1994 :	238
1995 :	260

Antal CEMS-studerende på udveksling:

1992-93 :	408
1993-94 :	422
1994-95 :	473

CEMS dimittender starter karrieren hos Carlsberg

Carlsberg A/S har etableret en management traineeordning, hvor en gruppe unge igennem et to-årigt forløb arbejder i tre afdelinger, så de får erfaring fra indenlandsk salg, indenlandsk marketing og Carlsberg International.

Cand. merc.- dimittender fra det internationale CEMS-samarbejde viser sig at passe godt ind i denne ordning, som for tiden beskæftiger ikke færre end fire CEMS-kandidater.

-De er ikke valgt, fordi de er CEMS-kandidater, men fordi de er dygtige. Men vi ser bestemt CEMS-erfaringen som et plus. De unge bliver evalueret efter hvert 8 måneders ophold, og vi har helt klart gode erfaringer med dem, siger personalekonsulent Helle Krogen, Carlsberg A/S.

Også for kandidaterne er det en positiv oplevelse. For øjeblikket arbejder Søren Flensborg i Carlsberg Indenlandsk Marketing, Jan Hertz i Carls-

berg Indenlandsk Trade Marketing, Jesper Meilholm i Carlsberg International og Vicky Wassmann i Tuborg Indenlandsk Salg.

-Mit ønske var at komme i en større international virksomhed med mange muligheder, og da det blev muligt at søge hos Carlsberg, slog jeg til med det samme. Det giver en spændende kombination af kundeorientering og internationalt perspektiv, siger Vicky Wassmann, cand. merc. med CEMS-studium i Barcelona og hovedopgave i internationalt samarbejde.

Internships giver praktisk erhvervs erfaring

Som led i CEMS-studiet skal de studerende på studieophold hos en CEMS-institution i et andet land og prøve den teoretiske kunnen af i praksis i udlandet i form af et internship. Ca. 30 studerende fra Handelshøjskolen drager hvert år til udlandet for at opfylde betingelserne for at erhverve den eftertragtede CEMS-grad.

Praktikophold burde være obligatoriske

Cand.merc.-studerende Camilla Harder fik af NOVO Nordisks franske afdeling tre måneder til at udarbejde et forslag til markedsføring af en ny epilepsimedicin. Efter et grundigt forarbejde med analyser, interviews af læger, farmaceuter og epilektikere var hun klædt på til at finde ud af, hvordan produktet kunne markedsføres overfor de forskellige målgrupper.

- Det handler ikke kun om indtjening og konkurrentanalyser, men ligeså meget om patienterne og deres behov. Det var meget spændende at tale med patienterne og høre om de problemer, som sygdommen giver dem i daglige. Og med lægerne, som går meget op i fx produkternes kvalitet og anvendelsesmåder.

Camilla Harder ville ønske, at et praktikophold var en obligatorisk del af cand.merc.-studiet.

- Det er ude i det praktiske liv, at du finder ud af, hvad du kan bruge din viden til. Derfor er praktikophold vigtige som en del af din uddannelse.

Danske CEMS-kandidater har dannet en Alumni Association

CEMS-kandidaterne føler sig som en stor familie pga. deres fælles erfaringsbaggrund. Derfor har de dannet en CEMS Alumni Association (CAA) for fortsat at udbygge netværket gennem afholdelse af faglige og sociale aktiviteter.

Hvert land har sin egen lokal-komité, og den danske formand er cand.merc. Martin Lemche. Han sigter på at få markedsført CEMS-graden bedre blandt de danske virksomheder.

- Det er vigtigt, at danske virksomheder bliver mere opmærksomme på de kvalifikationer, som CEMS-kandidaterne i kraft af deres internationalt orienterede baggrund med uddannelses- og arbejdsophold i udlandet kan tilføre det danske erhvervsliv.

Vært for årets PIM-møde

Abstract:

Programme in International Management - PIM afholdt d. 3.-5. november sit 22. årlige møde i Dalgas Have. På mødet blev diskuteret PIM-samarbejdets fremtidige strategi og optagelse af nye medlemmer.

Årets PIM-møde afholdt på Handelshøjskolen

Der var en ægte international atmosfære i Dalgas Have i dagene den 3.-5. november 1995, hvor højskolen var vært for PIM-konferencen med næsten 100 deltagere fra omkring 30 universiteter og business schools. Arrangementet, der blev ledet af formanden for højskolens internationale udvalg, professor Hanne Hartvig Larsen, blev en succes. Deltagerne var yderst tilfredse med programmet, der udover et omfattende fagligt indhold bød på spændende oplevelser i København, bla. jazz i Glyptoteket og festmiddag i Nationalmuseet.

Fremtidig strategi prægede mødeforberedelsen

PIM styres mellem de årlige møder af en Policy Committee, der altid består af formændene for sidste, dette og næste års møde. Dette års formand, Hanne Hartvig Larsen fortæller, at formandsskabet har brugt en del tid siden sidste møde til bla. at drøfte optagelsesvilkår og opfyldelse heraf for de 6 institutioner, der i årets løb har anmodet om optagelse i PIM-

samarbejdet. Derudover havde formandsskabet anvendt tid på at gøre sig overvejelser om samarbejdets fremtid.

PIM har hidtil været en meget ubureaukratisk organisation. På det årlige møde tog man fx stilling til, hvilke potentielle medlemmer, der skulle inviteres det følgende år, evaluerede ansøgere og optog nye medlemmer, hvis man var enige herom. Men med de senere års voldsomt stigende interesse for at blive medlem af PIM-samarbejdet, måtte PIM's fremtidige strategi blive et kardinalpunkt på mødet her i København.

Uformel organisation og øget samarbejde

PIM-samarbejdets hjørnesten har altid været studenterudvekslingen. Det årlige møde fungerer derfor også som en slags markedsplads, hvor man fastlægger udvekslingen for det kommende år. En del af medlemmerne ønskede denne gang også at opbygge et tættere samarbejde omkring lærerudveksling, udveksling af ph.d.-studerende og curriculumudveksling.

- Tiden tillod ikke en nærmere debat om, hvorledes rammerne for de nye aktiviteter skal være. Men jeg forventer, at vi i Policy Committee skal drøfte dette og præsentere vore overvejelser på

næste års møde, vurderer Hanne Hartvig Larsen. Mødet besluttede iøvrigt at fastholde den uformelle organisation uden sekretariat. Dvs., at det stadig er den afgående, den nuværende og den kommende formand, der som Policy Committee tager sig af de løbende sager.

Ikke på akkord med kvaliteten

Formandskabet fremlagde et oplæg til strategi, som derefter blev drøftet i grupper og i plenum med deltagelse af nuværende og potentielle medlemmer. Efterfølgende blev der på den lukkede del af mødet iflg. Hanne Hartvig Larsen opnået en række vigtige resultater.

- Væsentligst var nok beslutningen om at dæmpe væksten i optagelsestallet og lade dette styre af geografiske interesser, således at man ikke afskærer PIM fra at styrke udvekslingen med institutioner, der ligger i verdens vækstområder, fx Asien og Sydafrika. Men også den helt klare tilkendegivelse af, at høj kvalitet i forskning og uddannelser stadig skal være PIM-medlemmernes afgørende kendetegn, finder jeg meget betydningsfuldt.

Hanne Hartvig hilser det dog velkomment, at medlemmerne lagde vægt på, at der skal være spillerum for kulturelle forskelligheder i forskningsstil og -tilgang!

Medlemmer af PIM-samarbejdet

Nord- og Sydamerika

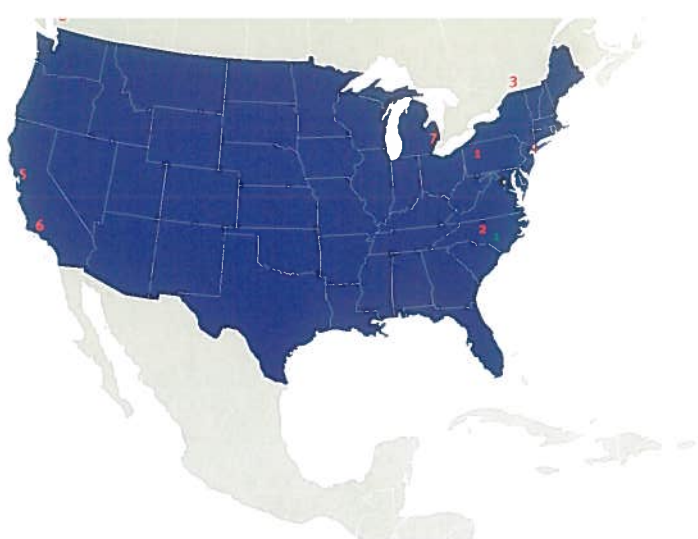
- 1 - CORNELL UNIVERSITY, ITHACA, NEW YORK,
- 2 - DUKE UNIVERSITY, THE FUQUA SCHOOL OF BUSINESS, DURHAM, NORTH CAROLINA,
- 3 - MCGILL UNIVERSITY, MONTREAL, CANADA
- 4 - NEW YORK UNIVERSITY, STERN SCHOOL OF BUSINESS, NEW YORK,
- 5 - UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY, HASS SCHOOL OF BUSINESS, CALIFORNIA,
- 6 - UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES, CALIFORNIA,
- 7 - UNIVERSITY OF MICHIGAN, ANN ARBOR, MICHIGAN, USA
- 8 - UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA, VANCOUVER, CANADA
- 9 - WESTERN BUSINESS SCHOOL, ONTARIO, CANADA
- 10 - FUNDAÇÃO GETULIO VARGAS, SÃO PAULO, BRASIL

Europa

- 1 - COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL, COPENHAGEN, DENMARK
- 2 - ÉCOLE DES HAUTES COMMERCE, PARIS, FRANKRIG
- 3 - ERASMUS UNIVERSITEIT, ROTTERDAM, HOLLAND
- 4 - ESCUELA SUPERIOR DE ADMINISTRACIÓN Y DIRECCIÓN DE EMPRESAS, BARCELONA, SPANLEN
- 5 - HOCHSCHULE ST. GALLEN, ST. GALLEN, SCHWEITZ
- 6 - NORGES HANDELSHØYSKOLE, BERGEN, NORGE
- 7 - STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS, STOCKHOLM, SVERIGE
- 8 - UNIVERSITÀ COMMERCIALE LUIGI BOCCONI, MILANO, ITALIEN
- 9 - UNIVERSITÉ CATHOLIQUE DE LOUVAIN, LOUVAIN-LA-NEUVE, BELGIEN
- 10 - UNIVERSITÄT ZU KÖLN, KÖLN, TYSKLAND
- 11 - WIRTSCHAFTSUNIVERSITÄT WIEN, WIEN, ØSTRIG.

Konditionelle medlemmer:

- 1 - UNIVERSITY OF NORTH CAROLINA, CHAPEL HILL, NORTH CAROLINA, USA
- 2 - UMIST, MANCHESTER, STORBRITANNIEN
- 3 - MELBOURNE BUSINESS SCHOOL, MELBOURNE, AUSTRALIEN
- 4 - UNIVERSITY OF NEW SOUTH WALES, SYDNEY, AUSTRALIEN

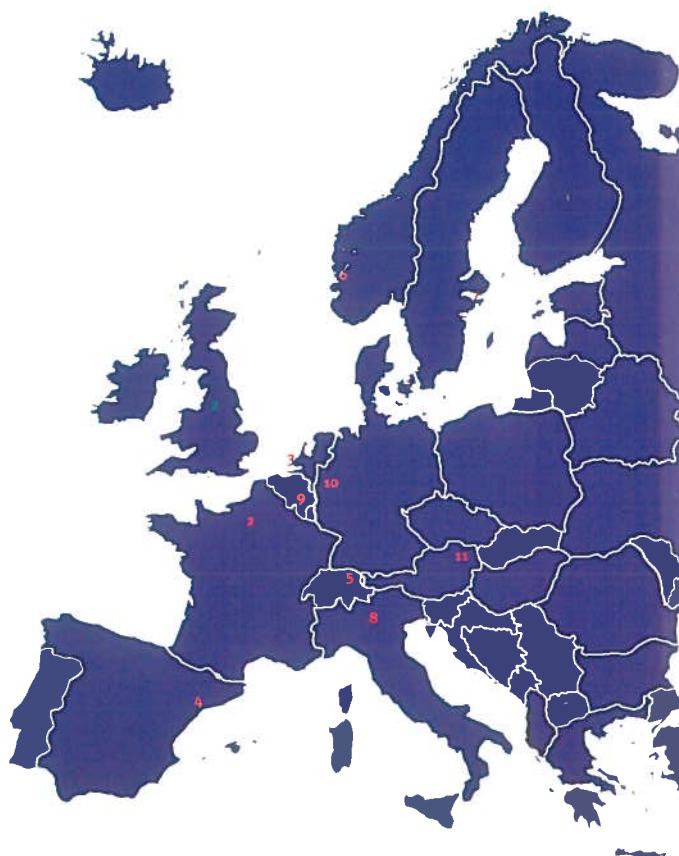

Yderligere information

Det internationale Kontor
Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Tlf.: 3815 3006
Fax : 3815 3825

PIM-MØDET I KØBENHAVN PRÆGEDES
ISÆR AF ARBEJDET MED SAMARBEJDETS
FREMTIDIGE STRATEGI. MEN DER VAR
OGSÅ TID TIL SPÆNDENDE SOCIALE
OPLEVELSER I BLA. GLYPTOTEKET.

Værtskaber for Internationale

Abstract:

Handelshøjskolens placering på verdenskortet er blevet tydeligere i de senere år. De mange netværksdannelser, som højskolen som institution, de enkelte institutter og centre samt enkeltpersoner aktivt deltager i, er én forklaring herpå. Det udvidede kendskab til højskolens forsknings- og uddannelsesaktiviteter har medført, at højskolen har fået tildelt værtskabet for et stigende antal større og prestigefyldte konferencer gennem de senere år. Også i 1995 var højskolen vært for en række internationale konferencer.

European Women in Management

Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse (IKL) var i dagene 25.-31. marts vært for 39 studerende og academic mentors i en Erasmus workshop med temaet European Women in Management. Workshoppens formål var at diskutere de forskellige problemstillinger, der er forbundet med at være kvinde og leder i 1990'ernes Europa. Workshoppen, der afholdtes for femte gang, er etableret som et samarbejde blandt en række europæiske universiteter og handelshøjskoler.

Iflg. adjunkt Mette Morsing fra IKL blev der tale om en konstruktiv og kritisk debatuge, hvor man nåede langt i identifikationen af de konkrete problemstillinger, man som kvinde og leder bliver konfronteret med på sin arbejdsplads. Det havde især været interessant at iagttage, hvorledes de national-kulturelle fordomme, deltagerne selv havde om kvinder og kvindelig ledelse, faktisk ikke kunne bekræftes.

4. Skandinaviske italinistkongres

I dagene 8.-10. juni var højskolens Afdeling for Italiensk vært for den 4. Skandinaviske italinistkongres med over 50 italiensk-

DET STORE AUDITORIUM I DALGÅS HAVE ANVENDES TIL DE FLESTE AF DE STORE INTERNATIONALE KONFERENCER, HANDELSHØJSKOLEN ER VÆRT FOR.

forskere- og undervisere fra de højere læreanstalter i Norden.

Under de 3 dage blev der afholdt 32 indlæg om italiensk lingvistik, litteratur og sociokulturelle forhold, hvoraf en del blev afholdt af inviterede forskere fra kendte italienske universiteter.

Handelshøjskolen tegnede sig for en betydelig del af konferencens program. Bla. blev projektet Italiensk sprogbrug præsenteret. Projektet er en del af Det Humanistiske Forskningsråds store program Lingvistik og fremmedsprog.

konferencer

13

august måned. Konferencens program den 2. august blev afholdt på Handelshøjskolen. På programmet var bla. workshops i korpus-lingvistik, historisk lingvistik og kvindestudier.

13. Nordiska Företagsekonomiska Konferens

Allerede under planlægningen af den 13. Nordiska Företagsekonomiska Konferens tog værterne fra Institut for Informatik og Økonomistyring (professor Jan Mouritsen, lektorerne John K. Christiansen og Peter Neergaard) den moderne informationsteknologi i brug. Man designede en såkaldt homepage, og det er - så vidt vides - første gang, at man i Europa anvendte World Wide Web til en så omfattende kommunikation omkring en konference. Home-pagen blev brugt til kommunikation af foreløbige programmer, markedsføring over internettet, og efterhånden som papers indløb, blev abstracts heraf sendt ud gennem nettet.

Selve konferencen løb af stabelen den 14.-16. august med 230 deltagere fra alle nordiske lande. Konferencens temaer spændte over stort set alle erhvervsøkonomiske fagområder. Der blev præsenteret 65 papers inden for bla. marketing, strategi, ledelse i den offentlige sektor, økonomistyring, nye organisationsformer, IT-drevet organisationsforandring, kompetenceudvikling, netværksorganisationer mv.

Specielt for konferencen var, at man lagde stor vægt på udveksling af nye undervisningsformer og undervisningsteknologi. Et eksempel på sidstnævnte var

en præsentation af Distance Learning Technology, hvor lektor Lars Lund fra Institut for Nationaløkonomi i auditoriet var i forbindelse med professor David Smith, der befandt sig i San Diego på USA's vestkyst. Forud havde man den 12. og 13. august afholdt en ph.d.-konference, hvor 48 ph.d.-studerende og 10 seniorforskere havde en intens diskussion af de ph.d.-studerendes forskningsprojekter.

Konference i Human Resource Management

Den 24. august deltog 202 gæster i en konference om Human Resource Management (HRM) i det store auditorium i Dalgas Have. Gæsterne var især personale- og uddannelseschef fra private og offentlige danske virksomheder. Initiativet til konferencen blev taget af det såkaldte Cranfield-projekt (se mere på side 35). Lektor Henrik Holt Larsen fra Institut for Organisation og Arbejds sociologi havde ansvaret for planlægningen af konferencen.

Deltagerne blev præsenteret for en række oplæg af eksperter fra virksomheder, konsulentvirksomheder og universiteter. Hovedkonklusionerne på oplæggene var, at kompetente og engagerede medarbejdere er en strategisk konkurrencefaktor, specielt i det danske samfund med dets mange videns- og servicetunge virksomheder. Hvis mere end tre fjerdedele af de samlede omkostninger er knyttet til den menneskelige kapital, er det her, effektivisering og professionalisering skal hentes.

4. Nordiske Forskersymposium i Turisme

I efterårsferien (18.-20. oktober) afholdtes det 4. Nordiske Forskersymposium i Turisme med Institut for Logistik og Transport som vært for godt 100 deltagere.

Symposiet tyvstartede allerede den 17. oktober med en workshop, hvor emnet var innovation, netværk og informationsteknologi. Selve symposiet var opdelt i 4 sessioner med flg. temaer: Turisterhvervets internationalisering; Turistoplevelser: Global uniformering eller diverficering; Turismepolitikker: Hvordan, hvorfor og med hvilken effekt; Teori og metode i turismeforskningen.

Under sessionerne kom man vidt omkring fra markedsforskning og strategier for markedsudvikling over humanistisk og sociologisk kulturforskning til anvendelse af nyere erhvervsøkonomisk teori på turismeproblematikker.

En af arrangørerne, docent Wolfgang Framke, vurderer efter at have deltaget i samtlige 4 konferencer, at Danmark halter bagud, hvad angår samfundets interesse for turismeforskning sammenlignet med de øvrige nordiske lande. Dette medfører bla., at vi i Danmark har en væsentlig mindre indtjening pr. turist.

Herudover har Handelshøjskolen i november været vært for den årlige konference for deltagerne i Programme of International Management (PIM). Konferencen er omtalt i artiklen om PIM på s. 10 - 11.

16. konference for The International Association of University Professors in English

I samarbejde med Københavns Universitets engelske institut var professor ved Institut for Engelsk, Niels Davidsen-Nielsen, vært for den 16. konference for The International Association of University Professors in English med ca. 150 deltagere i slutningen af juli og først i

Lodsen går fra borde

Portræt af Lauge Stetting. Ved lektor Ole Lange

Et mere end 41 år langt og tæt forhold blev afbrudt 1. juli 1995. Ved en skilsmisse. Sådan da, Afdelingsleder Lauge Stetting forlod sin stilling på Handelshøjskolen. Meget mod sin vilje. Men han fortsætter som leder af Handelshøjskolens Forlag.

En konstruktiv fighther forlod banen for at sætte sig ud på sidelinien og følge handelshøjskoleholdets fortsatte kamp for at komme op i den internationale superliga, som manageren, hans bagland og holdkammeraterne så gerne vil nå.

Lauge Stetting blev sat af holdet, fordi han er for gammel - ifølge dåbsattesten. Ikke fordi han er ubrugelig eller ude af form. Ganske vist spiller han hverken golf - med eller uden handicap - svømmer, cykler eller løber nævneværdigt. Tværtimod. Han sover kun lidt, ryger meget pibe, drikker fransk rødvin af de bedre årgange, nyder sin udsøgte cognac med tilhørende Havanacigar og har forladt de såkaldt Radikale i protest mod den nye universitetslov.

Derfor er hans kondi - både den fysiske og mentale - i top. Gennem årene har han styrket den yderligere ved flittigt brevskriveri til diverse medlemmer af højskolens styrende organer. Han har blandet sig.

Stetting er i sin personlige livsstil ikke udpræget typen på et sports- og konkurrencemenneske, selvom han ser sådan ud. Det har han derimod været i sit 41-årige virke på Handelshøjskolen.

Kampglad som bokseren, der helst vil flyve som en sommerfugl, stikke som en bi og som ikke går af vejen for et rask lille slagsmål. Lynsnar som fægteren, der øjner blottelsen hos modstanderen og scorer en touché. Stærkt og sejt trækken-de som roeren ved føreråren - stroken der angiver tempoet i en otter. Konstruktivt dirigerende som libero på midtbanen med chanceskabende, dybe afleveringer til yngre medspillere. Hårdt smashende og dræbende flugtende som tennisspilleren ved nettet. Barsk tacklende i håndboldklumpen foran målet og strengen - uden at gå ret meget over den.

I de fleste henseender en stor taktiker med køligt overblik, placeringsevne og sans for muligheder i udviklingen. Men han tilhører ikke typen, der spiller efter det gamle motto - tab og vind med samme sind. Han hader at tabe.

Som forsker bliver Lauge Stetting næppe indstillet til Nobelprisen i økonomi. Men som igangsætter, senest af det nye engelsksprogede HA-studium i International Business, som politicus, sparringspartner og som organisator, fx af det internationale Danish Summer Research Institute i Gilleleje 1990-92 med udnyttelse af sine internationale personforbindelser, har han som få præget Handelshøjskolen så meget

gennem de 41 år. Hvad enten hans position var rektor, dekan for Det erhvervsøkonomiske Fakultet, leder (formelt eller uformelt) af Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse eller som leder af fakultetets lokaleudvalg - efter hans eget udsagn det vigtigste organ, fordi "alting foregår i lokaler".

Lauge Stettings nådegave er - som en kollega har udtrykt det - "at vide og gøre, hvad han vil". Det bliver han nok ved med i de kommende år som leder af det ekspanderende Handelshøjskolens Forlag, der nu samarbejder med Munksgaard og Blackwells i Oxford. "Vi venter og skælver", som en anden af hans kolleger og forfatter på forlaget udtrykte det ved hans afgang fra skolen.

Lauge Stettings otium må vente.

International Dean of the Year Award

Der faldt mange lovord til afdelingsleder Lauge Stetting fra Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse (INT), da han ved en højtidelighed ved Association of International Business (IB) årsmøde i november 95 i Seoul blev udnævnt til International Dean of the Year. Lauge Stetting gode ven og kollega, professor Arthur Stonehill, var synlig stolt over at kunne holde introduktionstalen.

Initiativtager til Danish Summer Research Institute

Den væsentligste begrundelse for at tildele Lauge Stetting æren er hans store arbejde gennem flere år med Danish Summer Research Institute, hvor senior- og juniorforskere fra en lang række lande i Europa, Asien og USA i årene 1990-92 satte hinanden stævne i Gilleleje 2 uger hver sommer. Lauge Stetting formål med at etablere sommerskolen var tosidet. Dels ønskede han at skabe en platform for at styrke den internationale dimension i de ph.d.-studerendes uddannelse, dels at etablere forskningsnetværk mellem senior- og juniorforskere fra forskellige lande. Det overordnede tema for sommerskolerne var de erhvervsøkonomiske konsekvenser af den europæiske integration.

Drivkraft i andre internationaliseringstiltag

Lauge Stetting blev også rost for sin rolle i en række andre tiltag, der har medvirket til at fremme internationaliseringsprocessen på såvel Handelshøjskolen i København som andre handelshøjskoler i Norden. Blandt disse blev i Arthur Stonehills tale nævnt:

- Et nordisk ph.d.-seminar, der stadig afholdes hvert år
- Handelshøjskolens ledende danske position som deltager i en række netværke for studenterudvekslingsprogrammer som CEMS, PIM og APIM
- Skabelsen af de to engelsksprogede cand.merc.-linjer International Business og International Marketing and Management
- Skabelsen af en BSc in International Business
- Indsatsen for at tiltrække udenlandske gæsteprofessorer og udlændinge i faste stillinger på højskolen.

Arthur Stonehills konklusion var derfor, at Lauge Stetting har været en utrolig dygtig og visionær dekan og institutleder og derfor i høj grad lever op til at modtage titlen International Dean of the Year.

LAUGE STETTING TAKKER FOR SIN
UDNÆVNELSE TIL INTERNATIONAL DEAN
OF THE YEAR.

PROFESSOR ARTHUR STONEHILL, DER ER EN
HYPPIG OG HØJT SKATTET GÆST PÅ HAN-
DELSHØJSKOLEN, VAR STOLT OVER KUNNE
LYKØNSKE LAUGE STETTING MED HÆDERS-
TITLEN INTERNATIONAL DEAN OF THE YEAR.

FORSKNING

Rektors beretning 2-3
Styrelsesrådets beretning 4-5

NETVÆRK

CEMS-samarbejdet bliver tættere 8-9
Vært for årets PIM-møde 10-11
Værtskaber for internationale konferencer 12-13
Lodsen går fra borde. Portræt af Lauge Stetting 14-15

FORSKNING

Nye institutdannelser. Institut for Informatik og Økonomistyring 18
Institut for Ledelse, Politik og Filosofi 19
Etik og økonomi (kronik af lektor Ole Thyssen) 20-21
Institut for Logistik og Transport 22
Ny professor i international pengepolitik 23
Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen 24-27
Håndværkerkultur og højteknologi 28-29
Forskningsevaluering trækker i positiv retning 30-31
Netværksbaseret internationalt samarbejde 32-33
Forskning i industriøkonomi målrettes 34
Kortlægning af HRM i Europa 35
Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket 36
Velfærd og ansvarlighed 37
Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt samarbejde 38-39
Højskolen sætter fokus på Østasien 40-41
Østeuropa rykker nærmere 42-43
Fortidskendskab vigtigt for fremtidsplanlægning 44-45
Grammatikprojekter på fem sprog 46-47
Erhvervssproglig satsning 48-49

UDDANNELSE

Lærer- og studenterroller under forandring 52-54
Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum 55
Uddannelser til eksternt eftersyn 56-57
Anerkendelse af de bedste undervisere 58
Studerende hjælper dansk erhvervsliv 59-61
Internationale studier i marken 62
Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole 63
Internationale priser til studerende 64-65
BSc IB - not just an English translation of the HA 66-67
Filosofisk-erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96 68
Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år 69
HD i Organisation nu som dagstudium 70
Sprog og marked kobles sammen 71
MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse 72-73
MPA-grad uddelt for første gang i Danmark 74-75
HHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen 76-77

ANDET

Initiativtager til europæisk kandidatformidling 80-81
Den nye Handelshøjskole 82
FUHU: To veteraner takker af 83
Handelshøjskolens Forlag 84-85

NØGLETAL

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 95 88
Ph.d.-afhandlinger i 95 89
Studerestatistikker 90-95
Personalestatistikker 96-97
Økonomistatistikker 98-99
Vigtige adresser 100-103
Kredit 104

Institut for Informatik og Økonomistyring

Abstract:

Institut for Informatik og Økonomistyring har ved overtagelsen af datalogimedarbejderne fra det nedlagte Institut for Datalogi og Systemvidenskab styrket sin profil og fået mulighed for en større synergi mellem de forskningsområder, instituttet dækker.

Information som styringsredskab

Det 12 år gamle Institut for Informatik og Økonomistyring (IIØ) integrerer faglige områder som analyse, design, anvendelse og forståelse af informatik og økonomistyringssystemer og disses betydning for virksomheder og medarbejdere.

- I større virksomheder og organisationer finder man informatik og økonomistyring tæt knyttet sammen, enten underlagt den ene eller den anden af de to funktioner. Det er to sider af samme sag, som man kunne ønske hang bedre sammen. Det er naturligt for IIØ at være det forskningsmæssige modstykke til disse afdelinger, siger instituttleder, professor Søren Lauesen.

Informatik og Økonomistyring hænger ikke kun sammen i praksis, men også i teorien. Begge dele handler om produktion og brug af information. Instituttet arbejder udfra en bred opfattelse af området: Både informations påvirkning af mennesker og organisationer; operationelle, taktiske

og strategiske anvendelser af systemer; systemer udviklet af virksomheden selv og leveret udefra; teknologi i administration, produktion og produkter.

Treleddet forskningsindsats

Instituttets forskningsaktiviteter kan opdeles i flg. tre dele:

Design: Planlægning, udvikling og implementering af nye informatik- og økonomisystemer, herunder design af organisationsændringer.

Vurdering: Vurdering af eksisterende informatik- og økonomisystemer og deres konsekvenser for bl.a. organisation og overlevelse.

Styring: Styring af informatik- og økonomiafdelingerne og deres samspil med resten af virksomheden.

Bred vifte af projekter

Instituttet har mange forskningsprojekter i gang inden for meget forskellige indsatsområder. Fx:

- Metoder til bedre systemudvikling, bedre menneske-maskinsamspil og bedre kunde- og markedstilpasning.
- Best Practice inden for edb-organisationen og ifm. kvalitetssikring.
- Implementering af standardøkonomisystemer.
- Muligheder og barrierer ved teknologioverførsel.

- Udvikling af multimediesystemer.
- Fleksibilitet, økonomistyring og teknologi.
- Økonomistyring og ledelse af teknologi i den offentlige sektor.

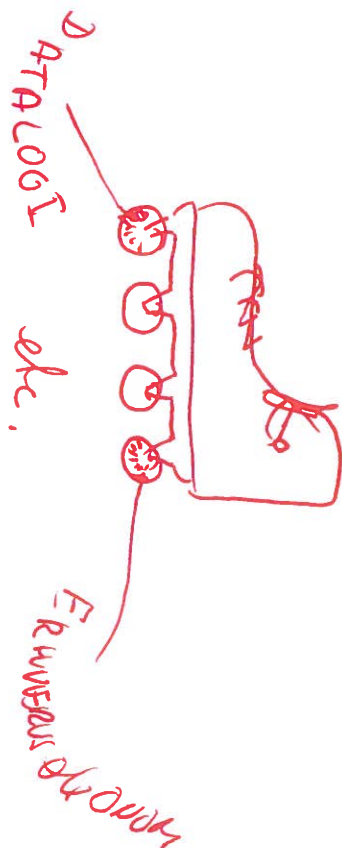
En del af disse projekter har udenlandsk deltagelse, og det er i det hele taget karakteristisk for IIØ, at forskergruppen har brede internationale netværk og nyder anerkendelse for sin kompetence. Man mødes ofte på instituttet eller i udlandet til forskningsseminarer.

Praktisk taget alle de forskningsmæssige indsatsområder er integreret i højskolens studieprogrammer. Udover enkeltfag er man involveret i undervisningen på HD 2.dels studiet i Informatik og Økonomistyring og i Datalogi/Økonomistudiet (DØK), der består af HA(dat.) og cand.merc.(dat.), HA og flere cand.merc.- linier. Derudover bidrager man til MBA og MPA.

Yderligere information

Institut for Informatik og Økonomistyring

Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
Tlf: 3815 2400
Fax: 3815 2401

Institut for Ledelse

Politik og Filosofi

Abstract:
Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse har sammen med iværksættergruppen fra CIE, filosofgruppen fra DASY og repræsentanter for politikområdet skabt det nye Institut for Ledelse, Politik og Filosofi (LPF).

Institut for Ledelse, Politik og Filosofi er etableret i 1995 ved en udbygning af Handelshøjskolens næstældste institut til en også i international sammenhæng enestående faglig profil.

Det hidtidige Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse, som oprindeligt hed Erhvervsøkonomisk Institut, har under professor Erik Johnsens ledelse fået en stærk position ved at koble erhvervsøkonomisk teori til begrebsdannelse omkring ledelsesprocessen. Denne overvejende interne orientering udbygges nu eksternt mod samfundsudviklingen.

-Det nye institut har fået en drejning mod skæringsfladen mellem de interne processer og virksomhedens omverden, forklarer instituttets leder, den svenske professor Per-Olof Berg.

Det er sket ved at tilføje instituttet tre forskergrupper: Center for Innovation and Entrepreneurship, som især beskæftiger sig med innovation og nyetablering; en gruppe filosoffer som kommer fra det nu nedlagte DASY, Institut for Datalogi og Systemvidenskab, og især arbejder med virksomhedens værdigrundlag og ledelsens legitimering; og Center for Offentlig Organisation og Styling (COS), som bla. beskæftiger sig med ledelse i den offentlige sektor.

Værdigrundlag

-Hvis man vil forstå principperne for ledelse og for samspillet mellem virksomhed og omverden, må man ud over de rent forretningsmæssige sammenhænge også se på politiske, kulturelle

DET NYDANNEDE INSTITUT FOR LEDELSE, POLITIK OG FILOSOFI KNYTTER POLITISKE, KULTURELLE OG IDÉMÆSSIGE FORHOLD TIL PRINCIPPERNE FOR LEDELSE.

og idémæssige forhold, understreger P. O. Berg.

Det var baggrunden for idéen om den nye fagkombination, som har været drøftet gennem halvandet år, før den blev realiseret i 1995.

Grundtanken er, at instituttet skal varetage højskolens forskning og undervisning inden for ledelsesområdet ud fra fire søjler:

- Strategisk virksomhedsledelse, hvor instituttets forskning især beskæftiger sig med strategiske lære- og ændringsprocesser samt ledelse af professionelle serviceorganisationer.
- Innovationsledelse og entrepreneurship med særlig interesse for forskning i de tidlige faser i kreative projektforsøg.
- Politik set i virksomhedsperspektiv, hvor instituttet dels interesserer sig for feltet mellem det offentlige og det private, dels med hvordan ændrede politiske strukturer påvirker forudsætningerne for virksomhedsstrategi og ledelse.

• Filosofi og videnskabsteori som grundlag for instituttets forskning inden for virksomhedsetik, miljøledelse og teknik/kommunikationsfilosofi.

På uddannelsessiden er det nyskabte institut allerede centralt placeret i en række uddannelser.

Instituttet administrerer de to cand.merc.-linier SOL (Strategi, Organisation og Ledelse), samt IMM (International Marketing and Management), og er stærkt involveret i cand. merc. i Human Resource Management samt Logistik og Innovation. MPA-programmets administration er ligeledes forankret på instituttet, som også er involveret i MBA-programmet.

Endelig er instituttet i færd med at afslutte udviklingen af en ny filosofisk-økonomisk uddannelse, HA(fil.) i filosofi og erhvervsøkonomi, som udbydes i efteråret 1996.

Yderligere information

Institut for Ledelse, Politik og Filosofi
Blågårdsgade 23B
2200 København N
Tlf.: 3815 3630
Fax: 3815 3635

Etik og økonomi

(kronik)

Af lektor Ole Thyssen, Institut for Ledelse, Politik og Filosofi

Økonomiens menneskebillede præsenterer os for et monster. Besat af vækst, krumbøjjet om egen fordel, og pedantisk fornuftigt i forhold til nytte, mere nytte, og beregningen af det mest nyttige. Det er ikke et elskværdigt menneske, selv om økonomer har forsøgt at tæmme dets dæmoni med raffinerede spilteorier om, hvordan økonomiske monstre kan danse om hinanden, neutralisere hinanden og bruge hinanden til fordel.

I økonomiens verdensbillede står rigdommen i centrum. Det er ikke rigdom slet og ret, men den rigdom, som kan købes og udveksles. Spillet drejer sig om materielt og immaterielt forbrug. Målestokken er penge, som er samfundets synlige gud. Og som den tyske filosof G.W. F. Hegel udtrykte det i 1821, så er begæret efter økonomisk rigdom umætteligt: ligegyldigt hvor rige vi bliver, bliver vi aldrig rige nok. Hver gang vi opnår en ny "bequemlichkeit", får vi øje på nye ubekvemmeligheder, som vi så retter vort endeløse begær mod. I Kenya så jeg for et par år siden en reklame for et hotel, som lovede at opfylde økonomiens hemmelige drøm, om end kun i begrænset tid. Tilbudet lød på "skamløs luksus".

Det økonomiske menneske er grådigt og monomant. Det kender ikke til hensyn, moral eller skønhed, undtagen som midler til at tjene penge - eller som private værdier, der ikke griber ind i offentlige beslut-

ninger. Det er svært at undgå den konklusion, at der er tale om sindssyge. Private laster er offentlige dyder, sagde Mandeville i 1714, og Adam Smith supplerede et halvt århundrede senere: økonomisk er det kun egoisme, som tæller.

Økonomien er blind for sin egen blindhed

Den økonomiske videnskab har ambition om at være science og levere objektiv viden om forhold, som kan måles og beregnes. Også her bliver fremmede hensyn udrenset. Ligesom økonomien udelukker andre hensyn end økonomiske, ser den økonomiske videnskab bort fra andre hensyn end videnskabelige. En erhvervsmand bliver usikker, hvis han skal kombinere økonomiske, sociale og økologiske hensyn. En økonom føler, at alting forplumres, hvis renheden i de matematiske modeller og skønheden i deres rabiante forenkling anfægtes.

Præcis her begynder ordene at glide, så det objektive bliver det samme som det realistiske. Økonomien forveksler sit forsimplede billede af virkeligheden med virkeligheden selv. Den sætter vognen foran hesten og kalder andre hensyn end de økonomiske for urealistiske. Den gør sig ikke blot blind for alt det, som dens modeller ser bort fra. Den går et skridt videre og gør sig blind for sin egen blindhed. Den kan ikke se, at den ikke kan se. Den tror, at den rører ved verden og beskriver den, som den er.

Broget baggrund for krav om etik

Den triumferende tro på videnskab og teknik er på retur. Men økonomien er stadig toneangivende. Dens modeller og dens idé om rigdom bruges til at måle succes og fiasko, både hos mennesker, organisationer og nationer. Det giver perverse resultater, men bruges i mangel af bedre måleredskaber. Men omkring den økonomiske fornuft dukker problemer op, som på én gang er fremmede og udvendige, og alligevel griber ind i den kæde af beslutninger, som orienterer sig efter rigdom og penge. Der opstår særlige krav om, at økonomien skal tage hensyn til alt det, som den normalt ser bort fra og derfor ikke kan tage hensyn til. Kravene sammenfattes under den vage etikette etik. Baggrunden for kravet om etik er broget. Jeg vil pege på fem forhold.

For det første fører den økonomiske beslutningstagen til en strøm af krænkelse. Økonomien er blind for alt andet end sig selv. Den ser, hvad der påvirker salg og kurver, men ikke hvad der påvirker økologi, mennesker og samfund. Dens idé om rigdom er smal og hensynsløs over for andre værdier.

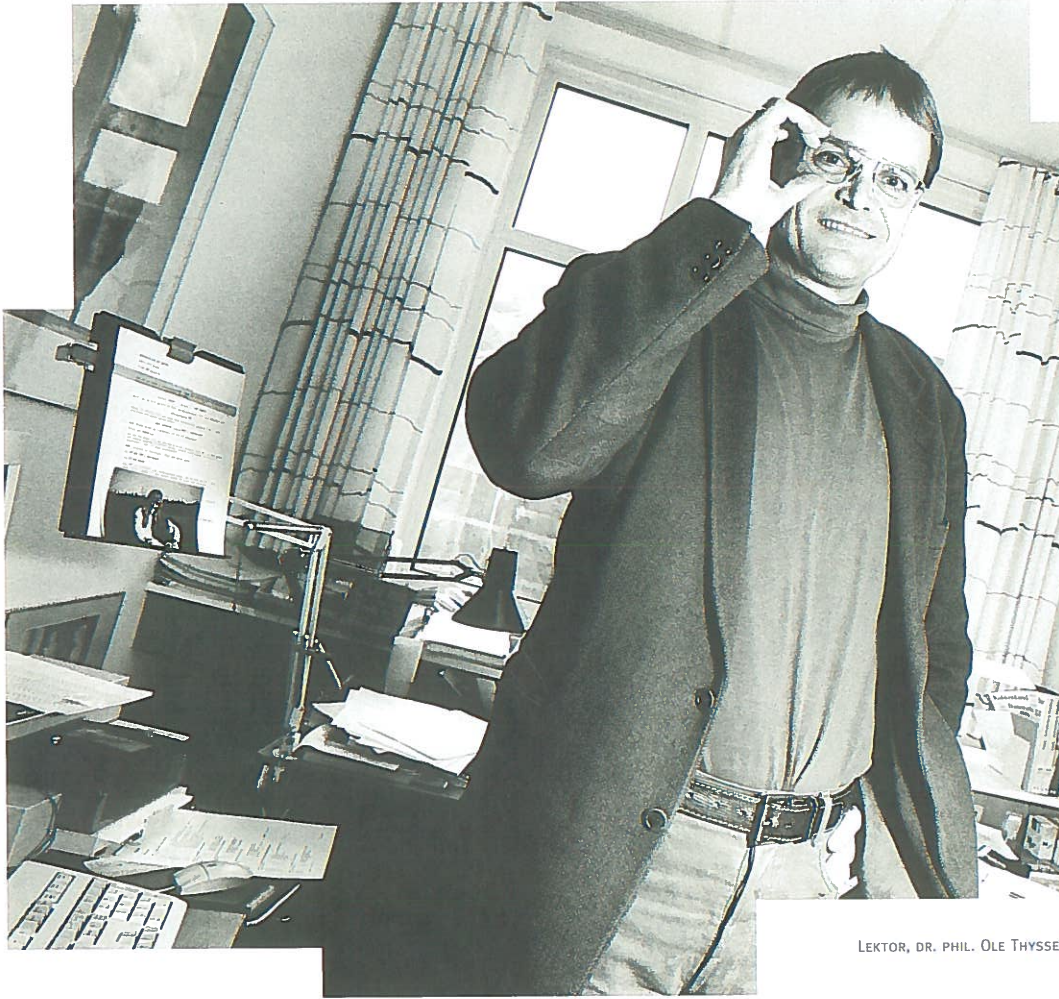
For det andet motiveres mennesker af andet end nytte. De vil se mening med, hvad de gør. Og mening har med værdier at gøre, som kun motiverer, hvis de ikke reduceres til blotte redskaber til at tjene flere penge.

For det tredje bliver det dag for dag mere synligt, at i en verden som tvangsmæssigt fornyer sig, kan mennesker ikke

kontrolleres udelukkende med regler og manualer. Lovsystemet vil gå i cancer, hvis det skulle foreskrive, både hvilke situationer mennesker kan komme i og hvilke handlingsmuligheder, hver situation rummer. Værdier, forstået som andre hensyn og andre krav til, hvad der er acceptabelt, kan være med til at skabe klarhed. De kan give retningslinjer, som er mere almene og derfor både mere stabile og mere fleksible end juridiske regler.

For det fjerde kan værdier kompensere for den blindhed, som er indbygget både i pengenes og magtsystemets optik. De kan øge sensibilitet og opmærksomhed, så man ikke blot kan høre pengene gro, men også fornemme, hvad mennesker føler, hvad miljøet kan tåle, hvad der er smukt og grimt, og hvad der sker andre steder i samfundet.

For det femte kan værdier bidrage til at træffe beslutninger, når der ikke er et sagligt grundlag. I mange år har både erhvervsliv, videnskab og stat haft en tyrkertro på fornuften. De havde en storslået ambition om at gøre viden til en trivial maskine, hvor ethvert input entydigt blev omsat til et beregneligt output. Men mennesker er ikke trivielle. De nøjes ikke med at lade sig påvirke, men iagttager påvirkningen og påvirker den, så resultatet bliver uforudsigeligt. Når enhver handling behandles, og al planlægning planlægges, bliver verden et meget risikabelt sted. Den bliver et sted, hvor det er umuligt at vide, og hvor man efter behag både kan tale om, at der altid

LEKTOR, DR. PHIL. OLE THYSSEN.

er for megen viden, og at der altid er for lidt viden. Når alle forudsigelser bliver usikre, er det svært at tale om et sagligt ansvar. Det kan ligefrem være ansvarsløst at tale om ansvar. Det bliver også svært at tale om rationelle beslutninger. I stedet må beslutninger støtte sig til usaglige værdier for overhovedet at komme ud af stedet. Og for at tilskrive ansvar.

Værdier skelner mellem det acceptable og det uacceptable

Der er gode grunde til, at etikken trænger sig frem. Det sker både som ydre krav, når hensyn til miljø og mennesker sætter grænser for, hvad der kan gøres. Og det sker som indre krav, når den usikkerhed, som skal absorberes i en beslutning, er så stor, at ingen fornuft kan

tæmme den. I stedet hentes værdier ind, fordi værdier arbejder med en simpel og binær skematik, så det bliver muligt at skelne mellem, hvad der er acceptabelt, og hvad der er uacceptabelt.

Selv om værdier kan forenkle, er det ingen enkel sag at arbejde med dem. Hvert individ og hver gruppe har deres egne værdier, som de hænger om og bygger deres identitet på. I kraft af værdiernes mangfoldighed og stædighed rummer moderne samfund et enormt potentiale for konflikt. Hvem kan afgøre, hvad der er rigtigt eller forkert, når forskellige værdier støder sammen?

Det etiske krav er, at en beslutning må tage hensyn til de parter, der berøres af den. De er interessenter eller parthavere i beslutningen. Ideelt er en beslutning etisk, dersom alle

berørte parter kan acceptere den med grunde, som de finder gode nok, hvad enten deres grunde er rationelle, følelsesmæssige, historiske ("hvad er der sket før") eller åbenlyst lokale. Det må afgøres hvilke værdier, som er private og umulige at diskutere, og hvilke værdier, som kan diskuteres offentligt. Det må afgøres, hvornår man kan blive enige om indhold, og hvornår man må falde tilbage på en "svagere" enighed om procedure. Og det må afgøres, hvornår man slet ikke kan blive enige, og hvad man så skal gøre. Det afgørende er, at parterne accepterer at tale sammen, at respektere hinanden og blive enige om værdier, eller hvordan de skal håndtere en uenighed, som ikke vil udlignes.

Etikkens mål er at tæmme økonomien

Denne idé om etik kan bruges i organisationer. Om den også kan bruges på samfundsniveau, er en anden - tvivlsom - sag. Det er krævende - og ofte umuligt - at diskutere sig tilrette om værdier. I en nation er der så mange mellemtrin mellem top og bund, at det er svært at forestille sig andet end en pseudosamtale, som føres mellem magthavere og deres anonyme vælgere, klienter eller kunder. Ingen idé om fornuft garanterer, at samtaler fører til enighed. Men etikkens mål er det samme: at tæmme økonomiens monster og at lære den, at rigdom ikke blot er penge og at det er økologisk og socialt destruktivt at orientere sig monomant og ufølsomt efter en moralløs nytte og dens indbyggede tvang til vækst.

Institut for Logistik og Transport

Abstract:

En tværfaglig integration af forskning og uddannelsesansvar i det tidligere TTR, Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi markeres gennem navneskift til ILT, Institut for Logistik og Transport.

Flere års målbevidst arbejde ligger bag omdannelsen af det tidligere TTR, Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi til ILT, Institut for Logistik og Transport.

Mens de enkelte faglige områder tidligere fungerede meget selvstændigt, bestemt af den enkelte forskers interesser og personlige udvikling, har man gennem en intern debat klarlagt de fælles faglige kerneområder for at integrere arbejdet og definere en klar institutprofil.

I dette arbejde har logistikbegrebet fået en central placering. Logistik opfattes ikke kun som styringen af de fysiske strømme gennem en værdikæde, men som det overordnede samspil mellem økonomi, organisation og teknologi, såvel i den enkelte virksomhed som i et netværk eller en region.

Instituttet beskæftiger medarbejdere med mange faglige baggrunde, ingeniører, sociologer, geografer, civiløkonomer med flere. Denne flerfaglighed kan nu bruges integreret over for vigtige problemstillinger, både i forskning og undervisning.

-Det har været en lang og sej udviklingsproces, som vi har sat i gang af egen drift ud fra ønsket om at skabe et integreret kollegialt miljø, understreger institutlederen for ILT, lektor Lanni Füssel.

Forskningsstyrke

Instituttets forskning har sin styrke inden for fire hovedområder: logistik, transport, miljø og turisme.

Virksomhedslogistikken videreudvikles som en erhvervsøkonomisk disciplin med fokus på styringssystemer for produktion og materialer og deres funktion og konsekvenser for individer, firmaer og samfund.

Det knytter sig naturligt til en forskning i sammenhængen mellem transport og produktion, som foregår inden for ram-

INSTITUTLEDER LANNI FÜSSEL (I MIDTEN TIL HØJRE) HAR I DET NYE INSTITUT ØNSKET AT SKABE ET INTEGRERET KOLLEGIALT MILJØ.

merne af forskningsprogrammet PROTEUS, Produktionssystemer, Transport og Bæredygtig Mobilitet. Det er et treårigt forskningsprogram, finansieret af Transportrådet og Handelshøjskolen med det formål at øge forståelsen for konsekvenserne for økonomi og miljø af samspillet mellem produktion og transport, herunder såvel just-in-time systemer som netværkssamarbejde og regional udvikling.

Instituttets miljøforskning fokuserer på, hvordan virksomheder imødekommer krav om gennemførelse af miljømæssige forbedringer. Det er især de inter-organisatoriske relationer (mellem kunder og leverandører), der er genstand for analyse.

Endelig analyseres turisterhvervet som et produktionssystem ud fra teorier om netværk og lokal forankring.

Nye uddannelser

Instituttet har sammen med Institut for Ledelse, Politik og Filosofi ansvaret for cand.merc.-linjen Logistik og Innovation, som beskæftiger sig med produktionssystemet og dets betydning for virksomheden og dens relationer.

Instituttet står ligeledes for uddannelsen i HD i logistik, som kvalificerer de studerende til lederopgaver inden for indkøb, produktions- og lagerstyring og transport.

Endelig er instituttet af Handelshøjskolen blevet udpeget som primus motor for udviklingen af et nyt HD-speciale inden for fagområderne miljøledelse og miljørevision. Denne studieretning er under udarbejdelse i samarbejde med Ingeniørhøjskolen Københavns Teknikum og udbydes i september 1996.

Yderligere information

Institut for Logistik og Transport

Rosenørns Allé 31,4
1970 Frederiksberg C
Tlf.: 3815 2875
Fax: 3815 2865

Ny professor i international pengepolitik

Abstract:

I sommeren 1995 blev Michael M. Hutchison fra University of California, Santa Cruz, ansat ved Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse som professor i international finans- og pengepolitik.

Makroøkonomi indgår i en række studier og i flere institutters forskningsprofil ved Handelshøjskolen. Det har, sammen med de særlige muligheder for at følge den europæiske økonomis udvikling med Danmark som observationspost, lokket en amerikansk nationaløkonom til København.

-Det er spændende at være i Europa netop nu, hvor jeg på nært hold kan følge den monetære integrationsproces, siger Michael M. Hutchison.

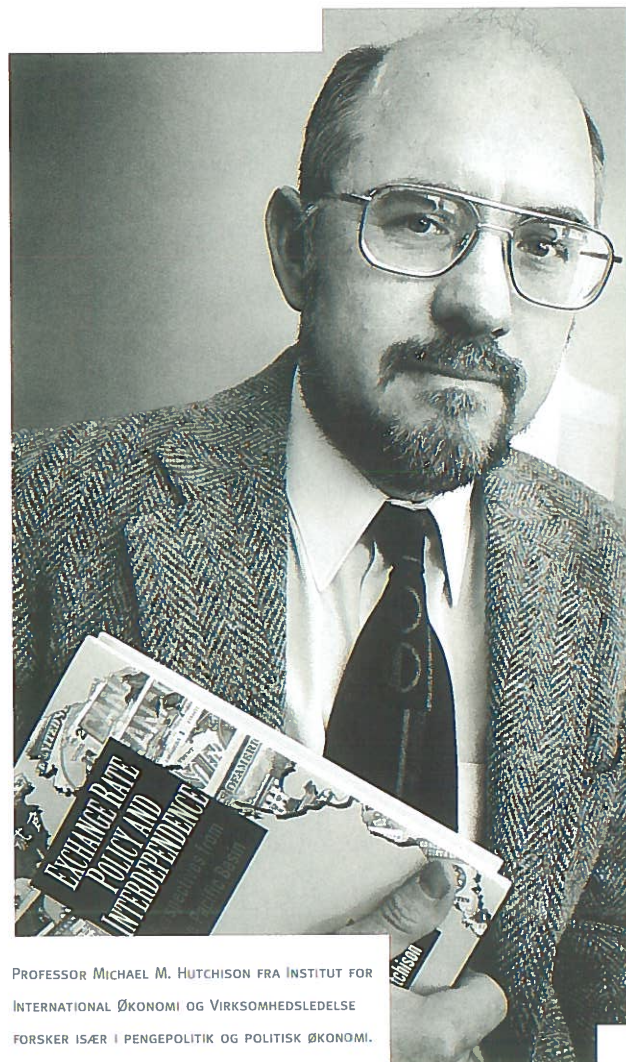
Michael Hutchison har som fast medlem af instituttets lærerstab foruden sin egen forskning og undervisning tillige ansvaret for at deltage i instituttets udvikling og administration.

Han er også tilknyttet EPRU, Economic Policy Research Unit, et grundforskningscenter placeret ved højskolens Institut for Nationaløkonomi. Det giver ham kontakt til et forskernetværk og deltagelse i seminarer og workshops med spændende internationale gæster, som holder ham i tæt kontakt med strømningerne i den nationale økonomiske forskning.

Professor Hutchisons forskning er især koncentreret om pengepolitikken og effekten af samspillet mellem de pengepolitiske institutter og regeringernes politik på valutakurser og pengestrømme. Han udgav sidste år bogen **"Exchange Rate Policy and Interdependence"** og er netop ved at afslutte en bog om politisk økonomi, baseret på et studie af japansk monetær politik.

-Jeg har arbejdet meget med Japan. Det kommer til nytte nu, hvor vi har etableret et østasiatisk center ved instituttet, erklærer Michael Hutchison.

Endnu har Michael Hutchison kun deltaget i kort tid i undervisningen, især ved den engelsksprogede HA International Business. Her bliver den traditionelle nationaløkonomi set i tættere samspil med erhvervsøkonomi, kultur og ledelse. Han tager sig ikke mindst af at give de studerende en forståelse af pengepolitikens virkemidler og de metoder, hvormed en virksomhed kan beskytte sig mod valuta-markedernes svingninger.

PROFESSOR MICHAEL M. HUTCHISON FRA INSTITUT FOR INTERNATIONAL ØKONOMI OG VIRKSOMHEDSLEDELSE
FORSKER ISÆR I PENGEPOLITIK OG POLITISK ØKONOMI.

Michael Hutchison er svensk gift og har tidligere besøgt universiteterne i Lund og Göteborg. Hans ønske om at bosætte sig i Skandinavien har ført til valg af bolig i Malmø kombineret med et professorat, knyttet til storbyen København og forskningsmiljøet ved Handelshøjskolen.

-Jeg oplever dette institut som en meget vigtig ressource. Og hertil kommer en række andre institutioner og muligheder for faglige kontakter i et spændende miljø, siger Michael Hutchison.

Yderligere information

Professor Michael Hutchison
Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse

Nansensgade 19
1366 København K
Tlf.: 3815 2515
Fax: 3815 2500

Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen

Abstract:

Med ph.d.-reformen i 1993 forsvandt stort set begrebet kandidatstipendiat, og den faste, men dog tidsbegrænsede ansættelse forsvandt til fordel for en stipendieordning. Langt de fleste af højskolens ph.d.-studerende er nu stipendiestuderende. Men der findes stadig ph.d.-studerende, der finansieres på anden vis, fx erhvervsforskere, kandidatstipendiater og udenlandske ph.d.-studerende. Disse specielle grupper forhold belyses i denne artikel.

Stor spændvidde i højskolens forskning

Henrik Gudmundsson er ansat på Institut for Logistik og Transport (ILT) som kandidatstipendiat. Hans stipendium betales af Transportrådet. Han forsker i transport- og miljøproblemer, især med styringsstrategier ifm. persontransport. Handelshøjskolen blev valgt som forskningssted, da emnet må anskues på tværs af forskellige forskningsdiscipliner. En stor spændvidde i forskningen er iflg. Henrik Gudmundsson karakteristisk for Handelshøjskolen.

Henrik Gudmundsson ønsker med sit strategistyringsprojekt at bidrage til den politiske debat om de økonomiske og miljømæssige konsekvenser af persontransporten. I projektet arbejder han især på modeller for, hvad man i samfundet skal styre efter, hvis man vil have en mere bæredygtig persontransport.

-Transportniveauet er samfundets bestemt. Det er samfundsudviklingen, der skaber transportbehovet. Jeg undersøger, hvordan man via fx økonomistyringsmodeller billigt og mest bæredygtigt kan organisere transporten.

Iflg. Henrik Gudmundsson findes der ingen enkle løsninger på styring af transporten. Afgiftsregulering eller udbygning af de offentlige transportmidler løser ikke i sig selv problemerne. Ændringsforslag til selve samfundets organisering må medtænkes, hvis det hele ikke skal ende i kaos.

- Den enkelte skal opleve, at livet bliver bedre selv ved et indgreb i den "frie" transport, og at goder kan være meget andet end nem og billig adgang til transport. Fx arbejder OECD på at skabe bil-

leder af, hvordan samfundene kan se ud, hvis de er underlagt kravet om bæredygtig transport. Også utopier for samfundets organisering i fremtiden må kobles til dagens beslutningssituation, slutter Henrik Gudmundsson.

Erhvervsforskere på højskolen

En speciel gruppe af højskolens ph.d.-studerende er erhvervsforskere. Disse studerende får halvdelen af deres løn fra den virksomhed, der har ansat dem til at arbejde med et nærmere aftalt projekt. Den anden halvdel er et stipendium, der betales af Erhvervsfremmestyrelsen. Selve ordningen administreres gennem Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV). Formålet med ordningen er bla. at sikre et tættere udviklingssam-

arbejde mellem erhvervslivet og de højere læreanstalter.

For at komme i betragtning til det 3-årige erhvervsforskerstipendium skal den studerende være ansat i en virksomhed med interesse for projektet og sikre sig, at den valgte højere læreanstalt ligeledes kan sige god for projektet. Den studerende får tilknyttet en vejledergruppe bestående af repræsentanter fra virksomheden og forskningsinstitutionen.

Skaber teoriramme for trade marketing

Ph.d.-studerende Mogens Bjerre er ansat i konsulentvirksomheden Logisys som konsulent og desuden tilknyttet højskolens Institut for Afsætningsøkonomi.

Mogens Bjerre har gennem flere år interesseret sig for trade marketing, hvor han som konsulent har rådgivet virksomheder, der ønsker at få styrket distributionssystemerne. Da hans virksomhed ønskede at få øget sin viden på området, som er relativt nyt inden for forskningen, besluttede de at undersøge, hvilke muligheder, der var. Det mest oplagte valg var erhvervsforskerordningen.

Gennem halvandet år har Mogens Bjerre arbejdet på at få etableret en teoriramme for det samarbejde, der foregår mellem detailhandelskæder i Europa. Han vil gerne finde frem til de typologier, der kan beskrive samarbejdsmønstre mellem kæder i et Europa, hvor der er meget forskellige traditioner og kulturer for et sådant samarbejde. Forsknings-

KANDIDATSTIPENDIAT HENRIK GUDMUNDSSON
ØNSKER VIA SIT PROJEKT AT BIDRAGE TIL DE
ØKONOMISKE OG MILJØMÆSSIGE KONSEKVENSER
AF PERSONTRANSPORTEN.

ERHVERVSFORSKER TORD
HÄVERSJÖ FORSKER I KVALI-
TETSSTYRING, HERUNDER I
UDVIKLINGEN AF ET KONCEPT,
DER KAN GIVE CERTIFICEREDE
VIRKSOMHEDER STØRRE ØKO-
NOMISKE FORDELE.

ERHVERVSFORSKER MOGENS BJERRE UDVIKLER
TEORETISK VIDEN INDEN FOR TRADE MARKETING
TIL BRUG FOR KUNDERÅDGVNING.

mæssigt er det et ret uopdyrket område. Kun i Oxford og på INSEAD har han fundet miljøer, der arbejder med disse problemstillinger.

Mogens Bjerre ser mange fordele ved erhvervsforskerordningen.

- Jeg er meget fascineret af at være tilknyttet et forskningsmiljø, som giver mig optimale muligheder for at fordybe mig i emnet, skabe kontakter til andre forskere og i det hele taget få en teoretisk sammenhæng i det, jeg arbejder med. Som praktiker skal du kunne formulere og bruge den viden du har, fx over for kunderne. Det kan være svært inden for områder, hvor den teoretiske kundskab ikke slår til. Som erhvervsforsker får jeg mulighed for at skabe og tilegne mig en teoretisk referenceramme.

Rigtig kvalitetsstyring giver gevinst

Cand.phil. i teoretisk filosofi, Tord Häversjö, startede i maj 1995 som erhvervsforsker på Højskolens Institut for Informatik og Økonomistyring. Han er på den anden side ansat af hele 4 virksomheder: Bøje Larsen, Dansk Standard, BVQI Danmark A/S samt Price Waterhouse. Derudover har han som støtte- og referenceramme 10 virksomheder, hvoraf nogle er blandt Danmarks allerstørste.

Projektet omhandler kvalitetsstyring, som der tales og skrives meget om i disse år. Men vi ved iflg. Tord Häversjö stadig alt for lidt om, hvilke effekter kvalitetsstyring har for økonomien, organisationen og konkurrencen i virksomhederne. Han vurderer efter at have set

nærmere på forholdene i de certificerede virksomheder, at der kan ses mønstre i retning af, at dem, der gør kvalitetsarbejdet rigtigt, også vinder på det. Et af formålene med projektet er da også at udvikle et koncept, der skal kunne give ISO 9000 certificerede virksomheder fordele i kroner og ører.

Vejlederens rolle væsentlig

Tord Häversjö mener, at en ph.d.-vejleder under ATV-ordningen skal kunne mere end andre ph.d.-vejledere. De skal skabe et godt og tillidsfuldt samarbejde til virksomhedssiden og sikre den studerende et godt arbejds- og forskningsmiljø begge steder.

- Vejlederen er simpelthen en vigtig figur til at starte hele processen og holde den i gang. Han skal skabe forudsætningerne for de nødvendige synergiefakter gennem sin kreativitet og sine netværk. Her har jeg været heldig, for jeg har en vejleder, der i høj grad fornemmer dualiteten i erhvervsforskerens situation.

KANDIDATSTIPENDIAT DIETER URBAN FRA KIEL
FORSKER I DE ØKONOMISKE KRÆFTER, DER
AFGØR PLACERINGEN AF ØKONOMISKE AKTIVITETER
PÅ BESTEMTE GEOGRAFISKE LOKALITETER.

Ikke alle forskere kan forklare sig

- Ude i virksomheden skal man kunne forklare sig uden at virke teoretiserende. Virksomhederne vil gerne have gode ræsonnementer ligesom fx forskerne her på højskolen, men i et sprog, de kan forstå. Det er forskerne her på højskolen ikke altid lige gode til. Alt for mange forskere skriver i et sprog, de ikke forstår ude i virksomhederne. Derfor kan de heller ikke altid anvende forskningsresultaterne derude. Det er synd, for det blokerer for det samarbejde, som mange virksomheder vitterligt ønsker at have med Handelshøjskolen, mener Tord Häversjö.

Learning by doing vigtigere end kurser

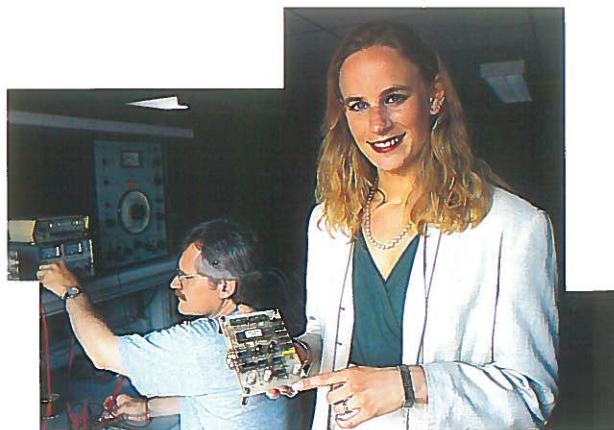
Erhvervsforskerne er udmærket klar over, at der skal være et teoretisk element i uddannelsen, ellers er de jo ikke forskere!

- Men det skal ikke være cand.merc. om igen. Informelle netværker med andre forskere er i dagligdagen ofte til større hjælp på teorisisiden end kurser, da de kan hjælpe mig her og nu. Det vi får mest ud af, er den daglige snak med kolleger, som ofte har andre og værdifulde synsvinkler på opgaven, slutter Tord Häversjö.

Analysér gør det ikke alene

Cand.merc. Kevin Terkelsen er ligeledes erhvervsforsker tilknyttet Institut for Informatik og Økonomistyring. Han er ansat i Kampsax Geoplan, hvor han udarbejder analyser, der skal medvirke til at skabe besluthingsgrundlag for ledelsens forsøg på at fordoble omsætningen fra 1995 til år 2000. Geoplan producerer tredimensionelle digitale kort til brug for geografiske analyser. - Det er vigtigt for os erhvervsforskere, at vore projekter kan anvendes direkte ude i virksomheden. Mange ph.d.-projekter er teoriudviklende, hvor vi som ATV-forskere gennem vore anvendelsesorienterede opgaver kan give et indspark til teoridannelsen, vurderer Kevin Terkelsen.

ERHVERVSFORSKER KRISTINA LEE FORSKER I VIDENSASSIMILERING, HERUNDER HVORDAN FØRSKELLIGE ORGANISATIONER KAN BYGGE BRO MELLEM DERES KOMPETENCER.

ERHVERVSFORSKER KEVIN TERKELSEN UDARBEJDER ANALYSER, DER SKAL STYRKE GEOPLANS OMSÆTNING INDEN FOR DIGITALE KORT TIL BRUG FOR GEOGRAFISKE ANALYSER.

Forskere og praktikere må lære at forstå hinanden

En af erhvervsforskernes styrker ligger iflg. Kevin Terkelsen i ping pong-rolle mellem teori og praksis. Den skærper den analytiske sans, medvirker til at finde de væsentlige kriterier og træffe hurtige beslutninger. Teoriaspektet må dog ikke fylde så meget, at det blokerer for virksomhedernes tilegnelse af stoffet.

- Der kunne samarbejdet meget mere med virksomhederne. Både efterspørgsel og interesse er der, men det kræver, at forskerne taler og skriver til dem i et sprog, de kender. De må lære at kommunikere med virksomhederne.

Synergi gennem gensidig læring

Kristina Lee har siden november 1995 som erhvervsforsker været tilknyttet Institut for Organisation og Arbejdssociologi og virksomheden Microtronic, der udvikler og producerer komponenter til høreapparater.

Hendes projekt går ud på at undersøge, hvordan teknologisk forskellige organisationer kan bygge bro mellem deres kompetencer, en proces, som hun har benævnt vidensassimilering. Formålet er at finde ud af, på hvilke præmisser et sådant samarbejde skal organiseres og ledes for at generere vidensassimilering.

Projektet er motiveret af Microtronic's opkøb af en hollandsk virksomhed, der producerer andre komponenter til høreapparater end Microtronic.

- Spørgsmålet er, hvordan videnspotentialer i de to virksomheder kan realiseres gennem vidensassimilering. Jeg vil i dette lys se nærmere på relationen mellem kunder og leverandører på det industrielle marked, siger Kristina Lee. Hendes forestilling er, at det er i interaktionen mellem vidensintensive kunder og leverandører, at markedet for fremtidige komponenter defineres og udvikles gennem vidensassimilering.

Når brobygning mellem kompetencer kommer i fokus, udfordres vore forestillinger om market research, kunderelationer og teknologiledelse i bred

forstand.

- *Indsigten i vidensassimilering er derfor også relevant for organisering og ledelse af forholdet mellem fx virksomheder og forskningsinstitutioner, fremhæver Kristina Lee.*

Kristina Lee finder erhvervsforskerordningen optimal, når man ønsker at foretage sådanne undersøgelser over længere perioder. Hun pointerer, at hun er dybt involveret i og ansvarlig over for praksis, men at de to arbejdspladser forskellighed giver dynamik og energi, både fagligt og personligt. Udfordringen for hende består i at bygge bro mellem de to verdener som led i forskningsprocessen.

Udenlandske ph.d.-studerende på højskolen

Gennem de sidste par år har højskolen slået en række ph.d.-stipendier op i udlandet for at tiltrække udenlandske juniorforskere som led i internationaliseringsstrategien. Ved udgangen af 1995 var der ansat ialt 17 udlændinge som ph.d.-studerende under forskellige ordninger.

Ikke problemfrit at forske i et andet land

Dieter Urban fra Kiel Institute of Economics blev i september 1995 ansat som kandidatstipendiat ved Institut for Nationaløkonomi med professor Niels Blomgren-Hansen som vejleder. Hans forskning ligger

inden for temaet økonomisk geografi med hovedvægt på hvilke kræfter, der bestemmer placeringen af økonomiske aktiviteter på bestemte geografiske lokaliteter. Han arbejder især med europæiske forhold. Her er det interessante, hvordan den europæiske integration vil påvirke placeringen af økonomiske aktiviteter i fremtiden. Spørgsmålet er ikke blevet mindre aktuelt efter opbruddet i Europa.

Dieter Urban søgte stillingen via opslag på et tidspunkt, hvor han også havde mulighed for at gennemføre projektet i Tyskland eller Spanien. Han valgte Danmark, fordi han følte sig tiltrukket af højskolens makroøkonomiske forskningsmiljø. Han kendte miljøet fra konferencer, hvor han havde talt med nogle af instituttets medarbejdere.

- *Jeg synes, at jeg har fået et godt forhold til instituttet og kollegerne. Jeg er meget tilfreds med den vejledning, jeg får. Det forhold, at der på det økonomiske område i Danmark ikke er så mange ph.d.-studerende, gør, at der anvendes mere tid til vejledningen. Vejlederne er meget åbne for nytænkning og gode dialogpartnere. Det er vi ikke forvante med i Tyskland, hvor vejlederne har mange studerende, mener Dieter Urban.*

Det danske sprog har voldt Dieter Urban problemer. Det er jo ikke al kommunikation i det faglige miljø, der foregår på engelsk. Han har derfor deltaget i danskkurser, hvilket har hjulpet noget.

- *Men det er altså svært at forstå dansk. Og danskerne er mere lukkede og formelle end fx tyskerne. De skal virkelig se én an, før isen brydes. Til gengæld kan jeg godt lide danskernes mere afslappede omgangsform. De respekterer folk for, hvad de kan, ikke hvad de er.*

Også selve ansættelsen skabte problemer for Dieter Urban.

- *Det undrede mig noget, at der var forbundet så mange administrative problemer med at ansætte mig. Administrationen er tilsyneladende ikke vant til at have udenlandske ph.d.-studerende. Det havde jeg ikke forventet på en institution, der nyder et godt omdømme i udlandet for sin indsats på en lang række fagområder, slutter Dieter Urban.*

Professor Niels Blomgren-Hansen er enig i kritikken.

- *Hvis vi vil styrke forskningens internationale dimension, er det nødvendigt med flere udenlandske forskere, også juniorforskere. Vi må derfor have styr på de specielle administrative problemer, det giver at ansætte udlændinge. Vi må også forsøge at mestre sprogproblemerne mere professionelt.*

Ph.d.-samarbejde med BI Handelshøjskolen en succes

I 1993 indgik højskolen en aftale med BI Handelshøjskolen i Oslo om forskeruddannelsen. Aftalen indebærer, at højskolens erhvervsøkonomiske Fakultet kan optage ph.d.-studerende fra BI på samme vilkår som for vore egne. De norske studerende får tildelt den danske ph.d.-grad efter afsluttede studier. I øjeblikket er der 5 ph.d.-studerende fra BI indskrevet på højskolen. En af dem er Knut Haanæs fra BI's Institut for Strategi.

Knut Haanæs er civiløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen og har derudover en til lægsuddannelse i international business fra Handelshögskolan i Stockholm. Emnet for hans ph.d.-arbejde er at undersøge strategiprocessen i forskellige virksomheder for at øge forståelsen for, hvordan man mobiliserer ressourcer. Arbejdet forventes afsluttet først i 1997.

Knut Haanæs valgte at blive tilknyttet Handelshøjskolens ph.d.-program, fordi han i flere sammenhænge havde mødt forskere her fra højskolen. BI blev valgt, fordi der findes et godt forskningsmiljø inden for strategi. Knut Haanæs har personligt haft stor glæde af at kunne trække på kompetencen fra to solide faglige miljøer, ikke mindst i vejledersammenhæng.

- *Vi er flere her fra BI, der er indskrevet på Handelshøjskolen i København som ph.d.-studerende. Gruppen har også et godt fællesskab på BI. Mine erfaringer fra deltagelsen i kurserne i København er særdeles gode. De er veltilrettelagte, har et højt fagligt niveau og giver mig udover et stort fagligt udbytte også muligheder for at udbygge mine netværker. Det er meget vigtigt at have muligheder for at udveksle erfaringer med kolleger i samme situation. Jeg kommer helt sikkert tilbage til København, da kvaliteten på det, jeg har oplevet, har været helt i top. Jeg vil især gerne fremhæve kurset i videnskabsfilosofi. Det var utroligt inspirerende.*

Håndværkerkultur

Abstract:

Lektor Peter Karnøes forskning i de faktorer, der har betinget dansk vindmølleindustri internationale succes, har vakt international opmærksomhed og indbragte ham i august 1995 en pris for Best Paper ved en conference arrangeret af det amerikanske Academy of Management.

Det hele startede med en engageret interesse for den moderne danske vindmølleindustri. Peter Karnøe, der siden 1990 har været tilknyttet Institut for Organisation og Arbejdssociologi, modtog Tietgenprisen i 1991 for sin licentiafhandling om dansk vindmølleindustri. Afhandlingen er det første forsøg på at opnå en dybere forståelse for de drivkræfter og udviklingsformer, der har præget den teknologiske udvikling inden for vindmøllebygningen gennem snart 100 år.

Praktisk kompetenceudvikling undervurderet

Med udgangspunkt i en sammenligning af dansk og amerikansk vindmølleindustri har Peter Karnøe siden forsket videre i, hvordan viden og kompetence dannes og udvikles. - Jeg spurgte mig selv, hvordan det kunne være, at den danske vindmølleindustri, der tager afsæt i en praktisk håndværker- og ingeniørkultur, kunne opnå bedre resultater end den amerikanske med deres højteknologisk orienterede ingeniører.

Peter Karnøe delte tidligere ligesom mange andre forskere, politikere mv. holdningen om, at videnskabelig forskning er afgørende for dannelse af teknologisk viden. Men især nyere forskning har påvist, at man har undervurderet betydningen af den praktiske kompetenceudvikling. Her gøres der op med, at teknologi er en slags anvendt videnskab.

Teori og praksis giver synergieffekt

Heldigvis overvintrede den praksisorienterede arbejdsform i Jylland, hvor vindmølleindustrien er blevet markedsleder i et hastigt voksende internationalt marked.

Vindmølleindustriens succes er i høj grad baseret på ikke-erkendte kræfter i det unikke samspil mellem faglærte arbejdere og praksisorienterede ingeniører, ikke mindst teknikumingeniører.

Peter Karnøe romantiserer ikke håndværkerkulturen, og påpeger, at det erfaringsbaserede arbejde har gennemgået en omfattende teoretisk modning de sidste 15 år. Forskningscentret på Risø har her spillet en central rolle og har medvirket til at sikre et godt samspil mellem teori og praksis.

Opgør med traditionel økonomisk tankegang

Forskningen i udvælgelse af teknologier og organisations- og arbejdsformer har i høj grad været præget af en traditionel økonomisk tankegang. Vi må i langt højere grad rette opmærksomheden mod de institutionelle og sociologiske faktorer, der påvirker aktørernes handlinger. Fx kan vindmølleindustriens udvikling ikke forstås, hvis der ikke er skabt et samlet billede af de forskellige aktørers roller.

- Kompetenceudvikling er ikke udelukkende et resultat af tekniske forhold. Den er resultatet af teknologiske læreprocesser, der igen er bestemt af de sociale og kulturelle forhold, som aktørerne er underlagt, vurderer Peter Karnøe.

Derfor er forskellen mellem den danske og amerikanske måde at udvikle vindmøller på knyttet til en meget forskellig teknologiudviklingskultur. Denne er bundet til uddannelses- og forskningsinstitutioners måde at fungere på i de to lande. Vi har i Danmark bevaret vores faglige uddannelser, og mange af vores virksomheders styrke er baseret på et tæt samspil mellem faglærte og ingeniøruddannede. I USA har man

stort set ikke faglige uddannelser. Her er samspillet baseret på forholdet mellem ingeniører og ufaglærte. Det har givet en anden udvikling.

Peter Karnøe mener, at der er et stort forskningsmæssigt behov for analyser af danske virksomheders måder at agere på. Udgangspunktet herfor bør ikke være universelle idealmodeller, men undersøgelser af vore egne industrielle styrker.

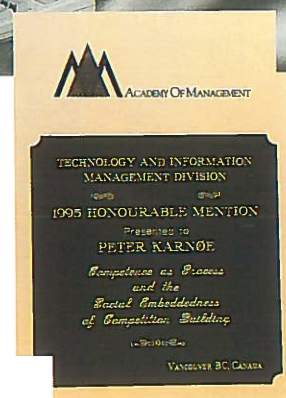
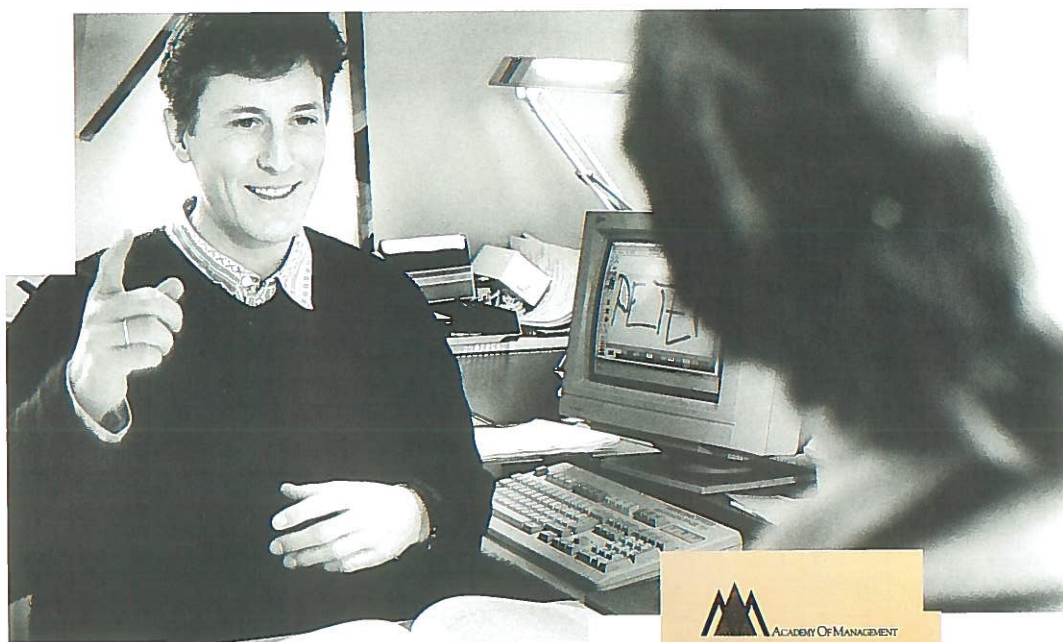
Best paper-prisen gav nye kontakter

Prisen har resulteret i støtte til et forskningsprojekt med den amerikanske professor Raghu Garud. De planlægger bla. at afholde et symposium ved næste Academy of Management med titlen "**Knowledge: The Foundation of Intellectual Capitalism**". Derudover har prisen styrket Peter Karnøes netværksmuligheder og givet ham invitationer til at skrive artikler til tidsskrifter.

- Prisen giver lidt mere good-will, som gør, at jeg i samspillet med gamle og nye kolleger kan tillade mig "at tænke højt" og famle mig frem i den videre afklaringsproces. Det bliver der sikkert også behov for. Livet er for mig dog ikke kun forskning og undervisning. En del af året vil jeg holde forældreorlov og bruge tiden på mine to piger på 4 og 6 år.

og højteknologi

29

Yderligere information

Lektor Peter Karnøe
Institut for Organisation og
Arbejdssociologi

Blågårdsgade 23B
2200 København N
Tlf.: 3815 2815
Fax: 3815 2828

LEKTOR PETER KARNØE, DER I 1995 FIK EN PRIS FOR BEST
PAPER, FORSKER I KOMPETENCEUDVIKLING.

Forskningsevaluering

Abstract:

Siden 1994 har der løbende fundet evalueringer sted af forskningen på Det økonomiske Fakultets institutter. De sidste institutter forventes evalueret i løbet af 1996. Med evalueringerne, der udføres med bistand fra eksterne evaluatore, har fakultetet fået et værdifuldt redskab i hænde til at sikre den fortsatte kvalitetsudvikling.

Det erhvervsøkonomiske Fakultet har ialt 12 institutter. Med evalueringen af 5 institutters forskning i 1995, mangler man kun 4 for at have afsluttet den hidtil mest omfattende gennemgang af fakultetets forskning.

Fordele for både instituttet og fakultetet

Fakultetet valgte at igangsætte den omfattende forskningsevaluering som led i sin forskningspolitiske langtidspan. Man ønskede at udvikle den forskningsmæssige kompetence gennem dialogbaseret evaluering foretaget i samarbejde med eksterne evaluatore. - Vi vil gerne sikre, at vores forskning er i fortsat udvikling, og at den har den fornødne høje kvalitet, der gør den efterspurgt i omverdenen. Vi satser derfor på en målbevidst udvikling. Dialogbaseret evaluering er et middel til at trække en positiv udvikling igang, udtaler dekan Gert Bechlund.

Formanden for den nedsatte følgegruppe, professor Jan Mouritsen fra Institut for Informatik og Økonomistyring, mener, at evalueringen giver fakultetet mulighed for at finde ud af, hvordan og hvorhen forskningen skal styres. - Evalueringerne højner fakultetets vidensniveau. Der sker jo en begrebsliggørelse af, hvad der foregår. Men processen skal også ses som hjælp til selvhjælp. Også institutterne står sig ved at blive præsenteret for en uafhængig vurdering af deres stærke og svage sider. Det har allerede sat gang i en række processer ude i miljøerne.

Styrker beredskabet

Timingen for gennemførelsen af det ambitiøse evalueringsprojekt ser ud til at have været god. For Forskningspolitisk Råd er i færd med en større evaluering af forskningen inden for

det nationaløkonomiske område i Danmark. Næste gang bliver det erhvervsøkonomiske forskningsområde sat under Rådets lup.

- Vore egne evalueringer styrker vore institutters beredskab både in- og eksternt. Det har givet dem mulighed for at tilvænne sig processen, tid til at forberede en strategi for deres område og øvelse i at foretage ændringer. Altsammen gavnlige til de næste evalueringer, fremhæver Jan Mouritsen.

Andre gevinster ved evaluering

Det er Jan Mouritsens erfaring, at de institutter, der hidtil har deltaget i evalueringerne, har været glade for det.

- De forholder sig meget aktivt til det, der står om dem i rapporterne. Rapporten bruges i det daglige arbejde til at komme videre. Den er velegnet i situationer, hvor den ikke alene fungerer som en statusopgørelse, men også som manifestation af instituttets stærke og svage sider og udviklingsmuligheder.

Fakultetet har med rapporterne også fået et redskab i hænde til at få gang i diskussionen af, hvad forskningsstrategi egentlig er for noget.

Spejling i andre

Den enkelte forsker lægger vægt på, at evalueringsrapporten informerer om og problematiserer instituttets forskning. Dens kommentarer om selve forskningens kvalitet på instituttet anses som værende meget væsentlige.

- Man ser på instituttets helhed. Generelle sammenligninger med andre miljøer virker bedst. Interessante, konkrete anbefalinger betyder klart mindre end den gode historie. Man vil gerne spejle sig ift. andre miljøer, mener Jan Mouritsen.

Valget af evaluatore væsentligt

Fakultetet valgte på forhånd den model, at instituttet skulle fremsende en bruttoliste over ønskede evaluatore til følgegruppen. Kravet var, at de skulle være fra et andet nordisk land, kunne forstå dansk, være fagligt kompetente og kunne overskue en sådan evalueringsproces. Følgegruppen udpeger evaluatorene, efter at formanden har sonderet ude i andre nordiske forskningsmiljøer, om listen indeholder de mest kompetente folk.

-De er jo nysgerrige og vil gerne vide, hvorledes andre 'peers' forestiller sig fagets fremtidige temaer og organisering. Der er blandt evaluatorene en udpræget forståelse af, hvad det her handler om. De er konstruktive og vil gerne yde et bidrag til processen i form af hjælp til selvhjælp. Det er jo processen, der er væsentlig. Det er ikke kvantitative målinger, vi har brug for, fremhæver Jan Mouritsen.

Følgegruppens opgave er desuden at sørge for formalia omkring evalueringen, fx, at evaluatorene afleverer rapporten. Gruppen har møder med institutterne ifm. selvevalueringen. Bla. diskuterer man ofte forskningsklassificering. Gruppen blander sig principielt ikke

trækker i positiv retning

31

PROFESSOR JAN MOURITSEN VURDERER, AT DEN GENNEMFØRTE FORSKNINGSEVALUERING AF DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTETS INSTITUTTER HAR GIVET BÅDE FAKULTETET OG INSTITUTTERNE ET GODT UDGANGSPUNKT FOR YDERLIGERE MÅLBEVIDST UDVIKLING.

i, hvad institutterne skriver. Evaluatorene finder altid svaghederne i selvevalueringen og kommer tilbage for at få flere oplysninger, viser erfaringen.

Erfaringer fra processen i 1995

De institutter, der er blevet forskningsevalueret i 95, har overfor dekanen kunnet kommentere evaluatorernes rapporter. Hovedindtrykket er, at man finder, at rapporterne giver et realistisk billede af forholdene, og at de anbefalede tiltag er rigtige.

Søren Lauesen, professor og institutleder for Informatik og Økonomistyring, finder, at rapporten for hans institut giver et godt indtryk af styrker og svagheder.

- Det er en fair rapport. Vi har været overraskede over, hvor kort og præcist rapporten fremstiller instituttets centrale problemer. Vi arbejder nu på at få løst de mest presserende problemer her og nu, mens andre indgår i vores mål-sætning.

Poul Schultz, lektor og institutleder for International Økonomi og Virksomhedsledelse, synes, at rapporten for hans institut har fundet mange gode pointer og sat fingeren på helt basale problemer. Fx prioriteringen mellem forskning og

undervisning/administration, rekruttering af ph.d.-studerende og selve forskningsprofilen.

Institut for Finansierings leder, professor **Niels Chr. Nielsen** mener, at rapporten på væsentlige punkter sammenfalder med instituttets egne vurderinger af styrker, svagheder og udviklingsmuligheder.

- Rapporten giver ikke anledning til ændringer i vores strategi, men udgør en særdeles god baggrund for en endnu stærkere indsats for at nå nogle af de strategiske mål, først og fremmest øget internationalisering af instituttets forskning. På den anden

side har vi pga. rekrutteringsvanskeligheder på såvel VIP-niveau (videnskabelige medarbejdere, red.) som vedr. ph.d.-studerende den største barriere for, at vi kan udvikle os som ønsket på forskningssiden.

Yderligere information

Professor Jan Mouritsen
Institut for Informatik og
Økonomistyring

Howitzvej 60
Tlf.: 3815 2400
Fax: 3815 2401

Netværksbaseret

Internationalt samarbejde

Abstract:

En række forskere inden for flere fagområder fra seks lande samarbejder i et to-årigt forskningsprojekt om at udvikle et unikt multimediesystem til netværkssamarbejde.

Institut for Informatik og Økonomistyring (IIØ) er hjemsted for Manicoral (Multimedia And Network In Cooperative Research And Learning), et internationalt forsknings- og udviklingsprojekt med store perspektiver for netværksbaseret samarbejde. Systemet udvikles af ti partnere i seks lande. Formålet er at sætte grupper af specialister rundt om i Europa i stand til at holde møder og samarbejde om konkrete forskningsprojekter via edb-skærmen.

Projektet er tværvidenskabeligt og har som deltagere forskere fra humaniora, samfundsvidenskab, naturvidenskab og teknologi. - Udviklingen har vist, at man ikke kan designe og udvikle et system uden et indgående kendskab til brugerne, deres arbejde og de organisationer, hvor systemet skal implementeres, siger projektets initiativtager og koordinator, lektor Janni Nielsen, IIØ.

For teknikerne er teknikken både legetøj og arbejdsgenstand. De designer og udvikler ud fra en teknisk synsvinkel. For brugerne er teknologien et værktøj, som skal være ved

hånden og støtte dem i deres arbejde. De fokuserer ikke på teknologien.

Bedre samspil menneske og teknologi

Projektet er enestående i både dansk og international forskning. Ikke mindst fordi initiativet kommer fra humanistiske forskere og udviklere. - Vi har i Skandinavien en udbredt tradition for at inddrage brugerne af teknologien og medtænke humanistiske og samfundsmæssige aspekter i design- og implementeringsprocessen. Denne tendens slår nu for alvor igennem internationalt i de såkaldte Human-Computer Interaction miljøer, udtaler Janni Nielsen.

I manicoral er brugerne en gruppe geofysikere, der sidder spredt rundt om i Europa. De ønsker at udbygge og kvalificere deres samarbejde om klimaforskning.

Humanisterne i projektet har været på etnografiske feltstudier i forskellige europæiske forskermiljøer. De har kortlagt samarbejdskulturer og kommunikationskulturer i den euro-

pæiske klimaforskningsgruppe, bla. disses brug af e-mail, post, telefonsamtaler, interaktionen på deres møder, brug af visualiseringssystemer mv. Disse empiriske kortlægninger danner baggrunden for formuleringen af kravene til et system, der ikke kun tillader direkte samtale over elektroniske netværk, men som også skal muliggøre kreative visualiseringer af geofysikernes data.

Nye udtryksformer skaber nye indsigter

På grundlag af humanisternes kortlægninger af geofysikernes forskningskultur skal dataloger udvikle en prototype til støtte for samarbejdet, et Computer Supported Collaborative Work system (CSCW). Systemet designes som et "fælles elektronisk skrivebord", som alle involverede forskere kan arbejde på samtidigt. Det vil blive muligt for forskerne at vise, klippe og redigere levende billeder.

Store dele af geofysikernes data lader sig ikke fange af det blotte øje, men registreres via instrumenter, som så omsætter dem til data, der kan ses. Med visualiseringen skabes nye udtryksformer og kommunikationsmuligheder. De kan åbne op for andre videnskabelige indsigter end dem, der udelukkende bygger på endeløse dataudskrifter af talkolonner og grafer.

Geofysikerne har behov for at kunne visualisere deres data, fx data over havenes temperatur, havstrømme og vindforhold over ti-årsperioder eller højdemålinger over den grønlandske

indlandsis med henblik på simulering af istidsperioder. Dette vil give ny viden om istidernes udvikling.

-Men samtidig vil de eksisterende geofysiske paradigmer blive sat under kritisk lup pga. den indflydelse, teknologien får på videnskaben. For når alt kan visualiseres, rejser spørgsmålet sig om, hvornår en visualisering er sand. Her bliver humanisternes viden om menneskets måde at iagttage, bearbejde og erkende på vigtig i forsøget på at kvalificere de visuelle transformationer. Det er let at lade sig manipulere af billeder, men det ville være fatalt for den videnskabelige erkendelse, understreger Janni Nielsen.

Kan kvalificere dialogen

Selvom projektet umiddelbart udvikler et system til en afgrænset brugergruppe, vil systemet i princippet kunne anvendes af andre grupper, der vil samarbejde over geografiske afstande. Muligheden for at visualisere og interaktivt at arbejde med data vil bla. kunne benyttes af økonomer eller marketingfolk i afdelinger af en større international koncern, i mindre eller mellemstore virksomheder i netværkssamarbejde eller til undervisningsopgaver.

LEKTOR JANNI NIELSEN ER KOORDINATOR FOR DET STORE MANICORALPROJEKT, DER STØTTES AF EU'S 4. RAMMEPROGRAM. PROJEKTET SKAL BLA. STYRKE SAMSPILLET MELLEM MENNESKET OG TEKNOLOGIEN.

33

- Den type systemer, der sædvanligvis anvendes til at støtte gruppesamarbejde, er navnlig rettet med fælles beslutninger. Men beslutningen er den mindste og hurtigste del af et samarbejde. Det vigtige er at kunne fremlægge iagttagelser og synspunkter, inspirere hinanden, reflektere, diskutere og nuancere - inden beslutningerne tages. Det er et sådant åbent system, vi udvikler, understreger Janni Nielsen.

Støttes af EU's 4. rammeprogram

I første omgang er der gennem EU's 4. rammeprogram for teknologiudvikling bevilget 13 mio. kr. til projektet. Når de to år er gået, skal der foreligge en testet CSCW-prototype, der også indeholder en visualiseringssoftware. Hvis prototypen findes egnet, skal den videreudvikles og testes intensivt i de flg. to år, både af geofysikere og andre faggrupper.

På længere sigt har EU en vision om, at dette værktøj kan blive værdifuldt for de mange små og mellemstore virksomheder, som er en så karakteristisk del af Europas erhvervsliv. Dette perspektiv er også interessant for Handelshøjskolen.

- Selvom de færreste mindre og mellemstore virksomheder i dag føler det store behov, forventes den skærpede konkurrence efterhånden at nødvendiggøre et samarbejde på europæisk plan. Og især når de mindre, vidensintensive virksomheder går ud på det europæiske marked, vil de få brug for at kunne kommunikere i åben dialog med andre, hvilket netop er det, vores system vil kunne tilbyde, slutter Janni Nielsen.

manicoral

Multimedia and network in
cooperative research and learning

Yderligere information

Lektor Janni Nielsen
Institut for Informatik og
Økonomistyring

Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 2400
Fax: 3815 2401

Forskning i Industriøkonomi målrettes

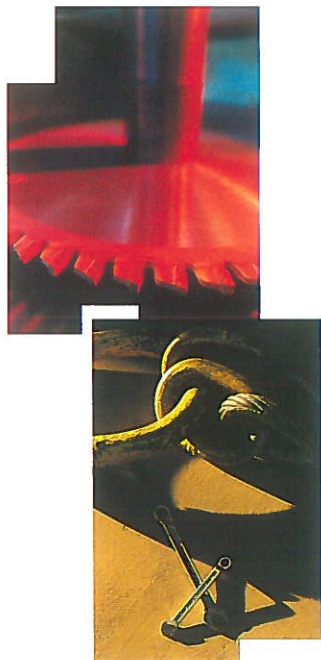
Abstract:

Med dannelsen af Danish Research Unit on Industrial Dynamics (DRUID) med en 5-årig bevilling på 10 mio. kr. har Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Erhvervsministeriet gjort en fælles indsats for at målrette dansk forskning i industriøkonomi.

Det nye forskningsprojekt DRUID henter inspiration fra bla. Schumpeter og Dahmén's evolutionære økonomi. Vægten lægges på det dynamiske samspil mellem teknologi, branche og den enkelte virksomhed. Iflg. professor Peter Maskell, der er tilknyttet projektet som én blandt 12 medarbejdere fra Handelshøjskolen, placerer man - modsat den traditionelle industriøkonomiske tilgang til emnet - den teoretiske interesse i selve virksomheden og de forhold, der bestemmer dens udvikling. Virksomheden opfattes som andet og mere end en simpel mekanisme, der blot fremstiller standardprodukter ud fra standardråstoffer og andre hjælpesoffer.

Tværinstitutionelt samarbejde med internationale udløbere

DRUID er et samarbejde mellem Handelshøjskolen i København, Handelshøjskole Syd og Aalborg Universitet. Professor Bengt-Åke Lundwall er ansat som forskningsleder for de 13 seniorforskere - heraf 4 professorer - og adjunkter og ph.d.-studerende, der er tilknyttet.

I FORSKNINGSPROJEKTET DRUID LÆGGES HOVEDVÆGTEN PÅ DET DYNAMISKE SAMSPIL MELLEM TEKNOLOGI, BRANCHE OG DEN ENKELTE VIRKSOMHED.

En væsentlig del af DRUID's bevilling vil i de kommende år blive benyttet til besøg af udenlandske gæsteforskere og til fælles internationale projekter. Der er knyttet 5 faste udenlandske samarbejdspartnere til projektet:

BETA (BUREAU D'ECONOMIE THÉORETIQUE ET APPLIQUÉE, CNRS, ULP, STRASBOURG), MERIT (MAASTRICHT ECONOMIC RESEARCH INSTITUTE ON INNOVATION AND TECHNOLOGY), SPRU (SOCIAL POLICY RESEARCH UNIT, UNIVERSITY OF SUSSEX) FHG ISI (FRAUNHOFER-INSTITUT FÜR SYSTEMTECHNIK UND INNOVATIONSFORSCHUNG, KARLSRUHE).

Ressourcebaseret virksomhedsteori

DRUID-forskningsprogrammet er bygget op om 3 temaer, hvoraf **tema 1** ser virksomheden som en videnproducerende enhed, hvor løsningen af opgaverne indlejres i såvel rutiner som nye måder at angribe problemer på. I opfattelsen af virksomheden knytter Industrial Dynamics sig tæt til den såkaldte ressourcebaserede virksomhedsteori, der i disse år går sin sejrsgang i USA og Europa inden for ledelses- og strategitænkning.

- Når virksomheder i samme omgivelser og under samme konkurrencebetingelser kan være meget forskellige, skyldes dette især, at de lærer forskelligt og bruger den indhøstede viden forskelligt, udtaler Peter Maskell.

Interorganisatorisk kompetence

Da ikke al læring finder sted inden for murene af den enkelte virksomhed, vil DRUID ikke begrænse sine analyser til mikroniveau. Iflg. Peter Maskell er læring snarere knyttet til relationerne mellem to eller flere virksomheder, som over tid kan få særlige konkurrencemæssige fordele heraf.

I forskningsprogrammets **tema 2** vil man derfor analysere udviklingen af interorganisatorisk kompetence, bla. ved forskellige opbygninger af værdikæden. Det er hensigten at udvikle en formel evolutionær økonomisk model.

I **tema 3** analyseres samspillet med virksomhedernes omgivelser i bred forstand, da deres

læring er påvirket af dette samspil.

- *Fx er Danmarks placering i den internationale erhvervsmaessige arbejdsdeling et resultat af en kombination af rammebetingelser i samspil med udviklingen i markedsforholdene og teknologien i de enkelte erhverv*, slutter Peter Maskell.

Til at evaluere forskningsindsatsen har DRUID nedsat en rådgivende videnskabelig komitee. Den består af professorerne:

- SYDNEY WINTER (THE WARTON SCHOOL, UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA)
- GIOVANI DOSI (UNIVERSITA' DE ROMA, LA SAPIENZA)
- BRIAN LOASBY (UNIVERSITY OF STIRLING)
- DOMINIQUE FORAY (ÉCOLE CENTRALE, CNRS)
- BIRGER WERNERFELT (SLOAN SCHOOL OF MANAGEMENT)
- MICHAEL STORPER (UNIVERSITY OF CALIFORNIA, L.A.)
- FRANCO MALERBA (UNIVERSITA' LUIGI BOCCONI, MILANO)
- KEN-ICHI IMAI (STANFORD UNIVERSITY)
- STANLEY METCALFE (PREST, UNIVERSITY OF MANCHESTER)
- CYNTHIA A. MONTGOMERY (HARVARD UNIVERSITY)
- J.J. DE BRANDT (LATAPSES- CNRS)
- BO CARLSSON (CASE WESTERN UNIVERSITY) (FORMAND).

Interesserede kan få yderligere oplysninger om DRUID's aktiviteter mv. på internettet.

Adressen på DRUID's homepage er:

WWW@Business.AUC.DK.

Kortlægning af HRM i Europa

35

Abstract:

Højskolen er involveret i et stort forskningsprojekt, der kortlægger Human Resource Management (HRM) i næsten 20 lande. Projektet skal belyse private og offentlige virksomheders politik og praksis inden for HRM.

I 1988 påbegyndtes som forsøg et projekt om en kortlægning af HRM i Europa. HRM-forskningen havde hidtil været domineret af amerikansk forskning, men europæiske forskere vurderede, at der var et behov for at tegne et europæisk landkort, der viste ligheder og forskelle landene imellem for herved at skabe en europæisk profil på HRM-området.

Fælles spørgeskema for alle lande

I hvert af de deltagende lande gennemføres en spørgeskemaundersøgelse blandt private og offentlige virksomheder med over 200 ansatte. Da den danske erhvervsstruktur er præget af mange mindre virksomheder, indsamles data tillige fra virksomheder med 100-200 ansatte.

Spørgeskemaet, der typisk besvares af den personaleansvarlige, fx personalechefen, er identisk i alle lande for at sikre, at resultaterne kan sammenlignes. Skemaerne omhandler forskellige aspekter af HRM-universet, fx tiltrækning, fastholdelse, udvikling og afvikling af

menneskelige ressourcer.

I hvert land står en forskningsinstitution for indsamling og analyse af materialet. I Danmark er det højskolens Institut for Organisation og Arbejdssociologi (IOA), hvor lektor Henrik Holt Larsen som projektleder forestår arbejdet. IOA samarbejder med Dansk Management Forum, der er brancheorganisation for de personaleansvarlige og Price Waterhouse, der var medinitiativtager til det oprindelige projekt.

Danmark adskiller sig på en række områder

Undersøgelsen viser iflg. Henrik Holt Larsen, at der sker en decentralisering af personaleansvaret til linjecheferne.

-Danmark ligger forrest i denne udvikling. Personaleafdelingen får i stigende grad en igangsatende og koordinerende rolle, mens den egentlige personaleledelse ligger hos den enkelte funktionschef.

Et andet væsentligt resultat er dokumentationen af en stigende fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Tidsbegrænset ansættelse, geografisk fleksibilitet og distancearbejde er i kraftig vækst. Her ligger Danmark dog klart i bunden.

I undersøgelsen dokumenteres også, at der er store vanskeligheder med professionelt at systematisere indsatsen på HRM-området.

- Danmark er også her bagud, for danske virksomheder træffer beslutninger om fx uddannelse, lederudvikling og rekruttering på et forholdsvist spinkelt grundlag.

Mange virksomheder ved faktisk ikke, hvor mange ressourcer de bruger på uddannelse, konkluderer Henrik Holt Larsen.

Danske virksomheder har også problemer med at koordinere HRM-indsatsen med virksomhedens overordnede strategi. Det er væsentligt, at HRM-strategien understøtter virksomhedsudviklingen, men det forudsætter, at de HRM-ansvarlige er medlem af topledelsen. Dette er kun tilfældet i få virksomheder.

Nye tiltag sikrer bedre anvendelse af projektdata

Australien og New Zealand er for nylig blevet deltagere i HRM-projektet, og der arbejdes på at få USA og Japan med. Samtidig arbejder forskerne på at skabe nye rammer for at udnytte de indsamlede data i forskning og undervisning. Fx har 6 af de medvirkende lande, herunder Danmark, etableret en EuroMaster in Human Resource Management, der søsættes i april 1996.

Yderligere information

Lektor Henrik Holt Larsen
Institut for Organisation og
Arbejdssociologi

Blågårdsgade 23B
2200 København N
Tlf.: 3815 2830
Fax: 3815 2828

I ISS ARBEJDES DER PROFESSIONELT PÅ
AT LADE HRM-STRATEGIEN UNDERSTØTTE
VIRKSOMHEDENS GENERELLE UDVIKLING.

Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket

Abstract:

En undersøgelse foretaget af lektor Peter Neergaard af en række danske virksomheder viser, at langt de fleste arbejder bevidst med kvalitetsudvikling. På den anden side kniber det med opfølgningen af de fine intentioner.

I de senere år har Handelshøjskolen modtaget et stigende antal henvendelser fra danske virksomheder og deres organisationer om, hvorfor man på højskolen ikke forsker mere i kvalitetsstyring. Disse henvendelser har nu for alvor fået sat skub i forskningen omkring kvalitet og udvikling af fag i kvalitetsstyring til cand.merc.- og HD-studiet.

Kniber med praktiske gennemførelse

Lektor Peter Neergaard fra Institut for Informatik og Økonomistyring har i 1995 foretaget en undersøgelse af 270 tilfældigt valgte danske virksomheders arbejde med kvalitet. Formålet er at afdække, i hvilket omfang virksomhederne medtænker kvalitetsbegrebet i det daglige arbejde, hvordan arbejdet organiseres og hvilke resultater, der er kommet ud af det.

Undersøgelsens hovedkonklusion er, at godt nok er virksomhederne på vej mod en større bevidsthed om kvalitetsarbejdets betydning, men på den anden side kniber det i praksis med at realisere intentionerne.

Topledelsen må gearere organisationen til kvalitetsstyring

Topledelsens engagement er utrolig væsentlig for at opnå de fornødne resultater i arbejdet med kvalitet, mener Peter Neergaard. Det er herfra, at alle initiativer bør igangsættes som en del af den strategiske proces, og det er også topledelsen, der bør følge udviklingen og sikre, at kvalitetsdiskussionen hele tiden er nærværende. Dette er i praksis ikke altid tilfældet.

- Det kan hænge sammen med, at topledelsen har så mange andre opgaver at varetage. Derfor får de ikke prioriteret kvalitetsarbejdet højt nok. Dette medfører, at processen længere nede i systemet går i stå. Ledelsen må være sig sit ansvar bevidst og kontinuerligt arbejde med styringen af kvalitet, udtaler Peter Neergaard.

Certificering ikke nok

Iflg. Peter Neergaard er certificering - i praksis næsten udelukkende ISO-certificering - kun det første trin i kvalitetsstyringsprocessen. Overraskende nok vurderer certificerede virksomheder ikke, at deres konkurrencemæssige position styrkes som følge af en certificering. I dag er godt 1200 danske virksomheder certificerede, hvilket bringer Danmark på en europæisk 4. plads.

- Men det giver problemer, hvis virksomheden stopper her. For certificering er i princippet kun dokumentation af en kvalitetsprocedure. Virksomheden skal tage afsæt herfra og fortsætte processen.

Kan danske erfaringer bruges andre steder?

Danske virksomheder har en meget lang tradition for kvalitet og design. Her er vi længere end mange andre lande. For at kunne fastholde denne føring, er det væsentligt at fortsætte diskussionen af, hvad kvalitet er for noget. Peter Neergaard mener, at vi skal væk fra kun at fokusere på den tekniske definition af kvalitet og i højere grad se på kundernes opfattelse af kvalitet.

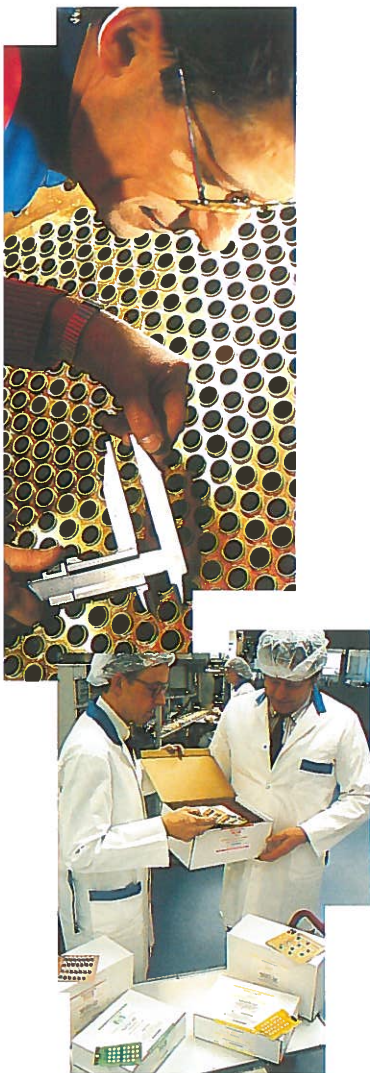
Derfor må andre faggrupper end de tekniske have en større indflydelse på kvalitetsdiskussionen i virksomheden. Bla. designere og markedsføringsmedarbejdere må deltage i det samspil med kunderne, der skal til for at skabe en kvalitetskultur. Alle medarbejdere må føle et ansvar herfor *- Her kan Total Quality Management-konceptet og benchmarking med held indgå i virksomhedens videre arbejde med kvalitetsstyringen,* slutter Peter Neergaard.

Yderligere information

Lektor Peter Neergaard
Institut for Informatik og
Økonomistyring

Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 2400
Fax: 3815 2401

EN UNDERSØGELSE AF LEKTOR PETER NEERGAARD VISER, AT SELVOM DANSKE VIRKSOMHEDER ER SÆRDELES BEVIDSTE OM KVALITETSARBEJDETS BETYDNING, SÅ KNIBER DET MANGE STEDER MED AT OMSÆTTE INTENTIONERNE TIL PRAKSIS.

Velfærd og ansvarlighed

Abstract:

CID, Center for Social Integration og Differentiering, følger nøje udviklingen i den europæiske velfærdsmodel og virksomhedernes balance mellem social ansvarlighed og international konkurrenceevne.

Erhvervslivets sociale ansvar er kommet på dagsordenen i Danmark såvel som i EU generelt. Det er et led i en udvikling, som nøje følges af forskerne ved CID, Center for Social Integration og Differentiering.

CID er etableret i juni 1993 med støtte fra det samfundsvidenskabelige forskningsråd som et "center uden mure", omfattende forskere ved Handelshøjskolen i København og ved universiteterne i Aarhus, Aalborg, Lund og København. Her studeres ændringerne i samfundet, både herhjemme og internationalt.

-Der er en voksende social bevidsthed og ansvarlighed, ikke kun hos politikerne, men også i erhvervslivet, som selv står frem og anerkender disse generelle forpligtelser, siger lektor, dr. merc. Iver Hornemann Møller, projektleder for CID.

Debatten er startet i EU med en grøn bog, som Jacques Delors har kaldt Europas Social Charter. Emnet er herhjemme taget op, blandt andet i rapporten om virksomhedernes sociale ansvar, udarbejdet af Mandag Morgen for Socialministeriet.

Fra ord til handling

Så længe det bliver ved erklæringer, erkendes ansvaret. Det bliver straks mere problematisk, når det skal realiseres i en international konkurrencesituation. En EU hvidbog om international konkurrenceevne påviser problemerne ved den europæiske velfærdstradition i konkurrencen fra det mere individualistisk organiserede USA og et virksomhedsbaseret asiatisk system.

Forskerne fra CID følger, hvorledes man rundt i verden håndterer det sociale ansvar. Et projekt studerer udviklingen i Rusland. Selv arbejder Iver Hornemann Møller med udviklingen i både Europa og Sydamerika, og to projekter sammenligner forskellene mellem USA og Skandinavien i udviklingen af velfærdsstaten.

Virksomhedernes sociale ansvar er en del af denne udvikling. De er parate til at overtage dele af statens ansvar, dels måske for at holde igen på velfærdsstatens vækst, dels måske for at gøre regulering unødvendig.

-Europa fastholder sin velfærds-tradition. Vi afvikler ikke velfærdsstaten, men formulerer den på en ny måde. Det er let at se vanskelighederne for at kombinere ansvarlighed og konkurrenceevne. Vi følger tæt denne udvikling for at se, hvor langt det kan bære, og når resultaterne foreligger, om det giver anledning til korrektioner i forholdet til virksomhederne, understreger Iver Hornemann Møller.

VELFÆRD OG ANSVARLIGHED HANDLER OGSÅ OM AT SIKRE DE SVAGERE GRUPPERS ARBEJDSMULIGHEDER. HER SES EN ARBEJDSPLADS PÅ DANFOSS, SPECIELT INDRETTET TIL SVAGTSYNEDE.

Yderligere information

Lektor Iver Hornemann Møller
Center for Social Integration
og Differentiering

Struenseegade 7-9, 2
2200 København N
Tlf.: 3815 2530
Fax: 3815 2540

Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt

Abstract:

Ni institutter medvirker i en ny HD-linie i miljøledelse og miljørevision. De indgår tilige i en tværfaglig projektgruppe, som skal koordinere miljøforskningen inden for de mange enkeltdiscipliner.

Allerede for fire år siden har Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd ved Handelshøjskolen udpeget miljø som et vigtigt indsatsområde. De forskellige enkeltstående initiativer samles nu, dels gennem udbud fra efteråret 1996 af en nyudviklet HD i Miljøledelse dels ved koordinering og udbygning af den miljørelaterede forskning, som foregår ved højskolen.

-Erfaringer fra udlandet viser, at det er vigtigt at sikre miljøområdet et samlingspunkt. Men det er samtidig vigtigt, at forskningen finder sted inden for hver af de mange discipliner, der berøres. Derfor etablerer vi ikke et institut, men en projektgruppe til at koordinere arbejdet, siger lektor Lanni Füssel, Institut for Logistik og Transport (ILT).

Lanni Füssel er projektleder for den nye HD-linie, som er udviklet i samarbejde med Ingeniørhøjskolen Københavns Teknikum og ikke færre end ni af Handelshøjskolens institutter.

De ni institutter er foruden ILT: Afsætningsøkonomi; Juridisk; International Økonomi og Virksomhedsledelse; Nationaløkonomi; Organisation og Arbejdssociologi; Ledelse, Politik og Filosofi; Regnskabsvæsen, Økonomistyring og Revision; Finansiering.

HD i miljø

Inden for undervisningen har miljøet længe været omtalt i mange faglige sammenhænge uden tilbud om egentlig undervisning.

Gennem de senere år har det resulteret i oprettelsen af enkelte fag, for eksempel Miljøøkonomi på HA-niveau og Miljømanagement som tilbud på cand.merc.-studiet.

Formålet med den nye HD-uddannelse inden for Miljøledelse er at give et overblik over reguleringen af virksomheders og organisationers miljøforhold og de samfundsmæssige konsekvenser i forbindelse hermed.

Det bliver en uddannelse med høj grad af deltagerinvolvering, cases og projektarbejde. Juridiske, økonomiske, teknologiske og samfundsmæssige emner tages op enkeltvis og koordineres i en hovedopgave. Det overvejes at etablere undervisningen som en kombination af dag- og aftenundervisning.

-Det er vores ambition at gøre HD'erne til miljøtolke, som kan tage de krav, der stilles udefra, analysere dem og omsætte dem til løsninger i organisationen, siger lektor Susse Georg, der blandt andet har hentet inspiration gennem sit medlemskab af det internationale netværk af miljøforskere og virksomhedsledere, "The Greening of Industry".

Et bredt felt

Samarbejdet om den nye HD-linie udvides nu til et samarbejde omkring forskningen, som hidtil har været præget af enkeltstående projekter. Disse hidtidige projekter blev i september 1995 kortlagt ved en temadag om miljøforskning, som derefter dannede grundlag for den handlingsplan, som nu realiseres.

Formålet med handlingsplanen er at opbygge et forskningsmiljø med en særlig Handelshøjskoleprofil på miljøledelse, som tager afsæt i fakultetets forskningstypdepunkter.

Erfaringerne fra andre lande, især USA og Canada hvor forskningen er nået længst, har overbevist udviklingsgruppen om nødvendigheden af en fælles forankring omkring en

enhed med tilstrækkelig størrelse til at tilføre området en kritisk masse af aktiviteter og personer.

Nyt kraftcenter

De ni institutter bag HD-uddannelsen indgår i projektgruppen, som får sekretariat ved ILT, og Handelshøjskolen har allokeret et professorat til området.

Det, som især skal karakterisere Handelshøjskolens forskning inden for miljøområdet, er dels en anvendelsesorienteret forskning i operationelle ledelsesredskaber til virksomhedens forskellige funktionsområder og overordnede miljøstyrings-systemer, dels en mere grundlæggende forskning i sammenhængen mellem miljø, virksomhed og ledelse.

-Vore kontakter med erhvervslivet viser, at ledelsen føler en stor usikkerhed. De er i tvivl om, hvad de skal stille op med miljøpolitikken, hvilke styringssystemer de kan benytte, eller hvordan man skal organisere indsatsen. Men ud over denne værktøjsorienterede forskning er der også brug for mere grundlæggende undersøgelser af konsekvenserne for de traditionelle erhvervsøkonomiske discipliner og begreber, når miljøaspekterne skal inddrages på lige fod med økonomien, understreger lektor Lanni Füssel.

samarbejde

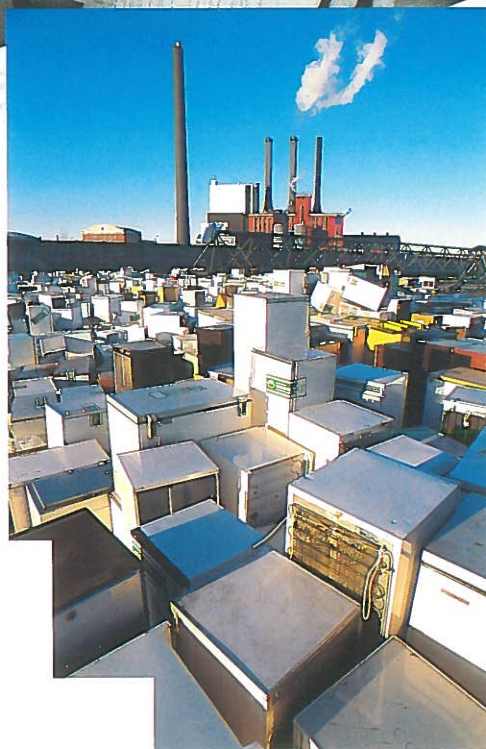
39

Yderligere information

Institut for Transport og
Logistik

Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C
Tlf.: 3815 2875
Fax: 3815 2865

LEKTORERNE LANNI FÜSSEL OG SUSSE GEORG ER
CENTRALE AKTØRER I ARBEJDET PÅ AT OPBYGGE EN
SÆRLIG MILJØFORSKNINGSENHED PÅ HANDELSHØJ-
SKOLEN.

Højskolen sætter

fokus på

VIETNAM ER EN AF DE HURTIGST VOKSENDE ØKONOMIER I ØSTASIE.

Abstract:

Med oprettelsen af Asia Research Unit (ARU) i efteråret 1995 har højskolen ønsket at opprioritere forskningen på et område, der er genstand for en stigende interesse, ikke mindst fra erhvervslivets side.

Verdens økonomiske tyngdepunkt flytter sig i disse år fra det transatlantiske område til Stillehavsområdet. I hele Øst- og Sydøstasien oplever man en økonomisk vækst af utrolige dimensioner. Det betyder, at Vesten har måttet revidere sit syn på Asien.

Fra at være nationer som i kraft af bla. deres konfucianske kulturbaggrund var forhindret i at udvikle en dynamisk kapitalisme, er vi i Vesten begyndt at opfatte dem som ligeværdige økonomiske partnere. Om få år vil vi erkende, at det i stigende grad er landene i Østasien, der sætter den økonomiske og handelsmæssige dagsorden i verden. Hvis det europæiske erhvervsliv på længere sigt ikke skal løbes over ende, er det bydende nødvendigt at opprioritere forskning og undervisning om udviklingen i Øst- og Sydøstasien.

I overensstemmelse hermed har Handelshøjskolen i København besluttet at gøre Øst- og Sydøstasien til et af sine indsatsområder i de kommende år. Ekspertene inden for dette område er blevet samlet i en nydannet Asia Research Unit (ARU), som fysisk er placeret ved Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse (INT). Foreløbigt er adjunkt Sam K. Steffensen og

forskningsadjunkt Verner Worm tilknyttet ARU som de bærende kræfter. Derudover deltager forskningslektor Peter Wad og lektor Henrik Schaumburg-Müller i forskningsarbejdet.

Erhvervsøkonomiske forhold prioriteres højt

ARU skal dække hele den øst- og sydøstasiatiske region, hvor de mest betydningsfulde lande stadig er Japan og Kina. Forsknings- og undervisningsmæssigt vil der blive lagt vægt på en anvendelses- og erhvervsorienteret tilgang. ARU vil således kunne udfylde et hul, som længe har eksisteret inden for de danske asienforskningsmiljøer. Med oprettelsen af ARU har Handelshøjskolen taget et væsentligt initiativ til at imødekomme ikke mindst erhvervslivets øgede behov for kvalificeret viden om især Kina og Japan, men også andre fjernøstlige lande.

ARU's forskning koncentrerer sig om overordnet teoriudvikling og empiriske analyser af international økonomi og international erhvervsøkonomi i relation til det asiatiske område, herunder europæiske virksomheders muligheder for handel og etablering på disse markeder. Højest prioritet har erhvervsøkonomiske forhold i området, fx makroøkonomiske, politiske, sociale og kulturelle aspekter, der har direkte sigte på internationale, kommercielle aktiviteter.

Japan- og Kinaeksperter

Adjunkt Sam K. Steffensen er ARU's ekspert i japanske forhold. Det overordnede tema for hans forskning er sociale ændringer i Japan, spændende lige fra byplanlægning, samarbejde mellem det offentlige og private over til informations- og teknologiens indflydelse på demokratisering og politisk handling.

Forskningsadjunkt Verner Worm arbejder især med kinesiske emner og modtog i 1995 ph.d.-graden for sin afhandling *-Nordiske virksomheder i Kina: Kulturspecifikke interaktionsrelationer ved nordiske virksomheds-etableringer i Kina.*

Afhandlingen analyserer kulturforskelle mellem nordboere og kinesere.

- Den væsentligste forskel på personplanet er, at kineserne vurderer den udstationerede nordboers personlige kvaliteter højest, hvorimod nordboeren ser sin funktion som en rolle, hvor de professionelle kvalifikationer bør være bestemmende, udtaler Verner Worm.

Denne forskel medfører en række andre forskelle, hvoriblandt de væsentligste er betydningen af det personlige netværk, og det man kalder den overførte betydning af ansigt. Begge dele spiller en betydelig rolle i Kina.

- Dette skal virksomhederne være opmærksomme på, når de planlægger varigheden af en udstationering. Det er en tidskrævende proces at opbygge personlige netværk, og disse kan ikke umiddelbart overføres til efterfølgeren, da de er knyttet til personen og ikke til den faglige

status, forklarer Verner Worm. Han pointerer også, at nordiske virksomheder bør være mere opmærksomme på at øge de udstationeredes kendskab til Kina og kinesisk mentalitet.

Udover de mange analyser indeholder ph.d.-afhandlingen også mange konkrete anbefalinger til forbedringer og effektiviseringer i de nordiske virksomheder i Kina.

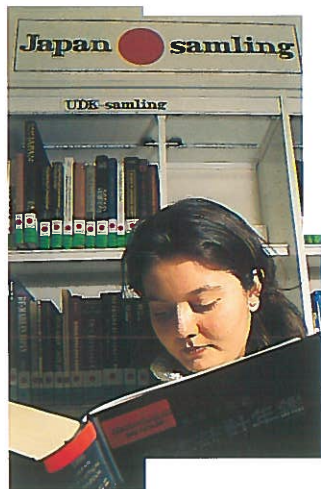
Internationalt forskningssamarbejde

ARU har mange andre projekter i gang og endnu flere på tegnebrættet. I samarbejde med professor Rosalie Tung fra Simon Fraser University har ARU søsat projektet **"Networking in Chinese Economic Society and its Relevance to Foreign Firms' Financial Performance in China."** Dette internationale samarbejde medfører, at projektet også vil omfatte amerikanske og fjernøstlige virksomheder. Et pilotprojekt i Hong Kong er allerede gennemført.

ARU gennemfører for tiden også et forskningsprojekt om ledelse af nordeuropæiske virksomheder i Kina med fokus på udstationering af medarbejdere og samarbejde med lokale ledere.

Endelig har man påbegyndt et projekt med titlen **"Time of the Signs - Information, Industrial Economy, Multimedia Markets, and New Business Trends in Japan"** i samarbejde med forskningsinstitutioner og virksomheder i Japan.

Østasien

DET NYOPRETTEDE JAPANSK INFORMATIONSCENTER TILBYDER OGSÅ ONLINE ADGANG TIL OPDATEREDE DATABASER I JAPAN.

Japan Centeret udvider sine tilbud

Japan Centeret er nu også blevet tilknyttet ARU som en udadvendt aktivitetssenhed med Sam Steffensen som daglig leder. Centeret varetager bl.a. erhvervsorienterede oversættelser, tolkning, rådgivning og kursusaktiviteter.

I foråret 1995 afholdt Centeret - i samarbejde med Handels- højskolens Efteruddannelsescenter - et tre måneders intensivt sprogkursus for Erhvervsfremme Styrelsens Japanstipendiater. De fem stipendiater har efter kurssets afslutning fortsat deres studier og praktik i Japan. Japan Centeret administrerer stipendieordningen for Erhvervsfremme Styrelsen. Desuden tilbyder centeret korterevarende såkaldte overlevelseskurser i japansk.

Opbygning af japansk videnscenter på højskolen

I samarbejde med den japanske ambassade i København er det lykkedes at få en aftale i stand med Japan Center for Intercultural Communications (JCIC) i Tokyo. Herved har højskolens bibliotek opnået en eksklusiv status som satellitcenter for JCIC. Aftalen indebærer bl.a., at det nyoprettede Japansk Informations Center (JIC) kan hente oplysninger om Japan direkte fra JCIC's database i Tokyo og tilbyde adgang til opdateret statistisk materiale. JIC er fysisk placeret i Dalgas Have, og den daglige ekspedition varetages af afdelingsleder, bibliotekar Anette Koll. Et vigtigt element i både de eksterne og interne japansk-

kurser er den computerbaserede interaktive indlæringsproces. Derfor har man installeret en japansk computersektion i Dalgas Have, hvor studerende og forskere kan benytte japansk tekstbehandling, studere japansk sprog og søge japansksprogede informationer via internettet.

Oprettelsen af disse faciliteter er af stor betydning for højskolens planer om at fungere som et moderne videnscenter for japanske forhold.

Første bachelorer på Jap.ØK-studiet færdige

På den integrerede uddannelse i erhvervsøkonomi-erhvervsprog med japansk, Jap.Øk, afsluttede de første studerende deres bachelor-uddannelse i sommeren 1995. Langt de fleste er fortsat på overbygningsuddannelsen, mens andre nu stiller deres viden til rådighed for dansk erhvervsliv. Et vigtigt element i uddannelsen er projektskrivning, og der var stor tilfredshed med en række velgennemarbejdede afgangsprojekter udarbejdet for danske virksomheder med kommercielle interesser i Japan og det øvrige østasiatiske område.

Ca. 90 studerende er i dag indskrevet ved Jap.Øk-studiet, og fra efteråret 1996 vil uddannelsen formelt set være fuldt udbygget med 5 studenterår-gange.

Under igangsættelse er projekterne **"Små og mellemstore danske virksomheders kontraktmæssige samarbejdsformer i Asien og Virksomhedsfagforeninger og strukturförändringar i Malaysia"**.

Internationale netværker under dannelse

Som led i centrets forskning er et internationalt netværk af forskere i såvel Asien som Vesten under oprettelse. Man forventer, at udveksling af informationer og årlige netværkskonferencer vil give en betydelig synergieffekt i forskernes arbejde, både hvad angår forskningsemner og geografisk opdeling.

ARU er også engageret i andre lignende internationale aktiviteter. Fx deltager centret i Nordic Centre på Fudan University i Shanghai og i CEMS' Asia Task Force. Desuden er ARU blevet repræsenteret i ASEAN-EU Management Center, der er et samarbejde mellem universiteter i ASEAN-landene og EU om forskning og studenterudveksling.

Yderligere information

**Asia Research Unit
Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse**

**Nansensgade 19,7
1366 København K
Tlf.: 3815 2515
Fax: 3815 2500**

**Sekretariatet for Jap.
Øk-studiet**

**Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 3189
Fax: 3814 3840**

Østeuropa

rykker nærmere

Abstract:

Med oprettelsen af Center for East European Studies (CEES) i slutningen af 1995 tog Handelshøjskolen et væsentligt skridt henimod at samle og styrke den forsknings- og uddannelsesindsats inden for central- og østeuropæiske forhold, som især har fundet sted fra slutningen af 1980'erne.

Central- og østeuropæiske forhold har i de senere år nydt en stigende bevågenhed blandt forskere og studerende på Handelshøjskolen. Den store omvæltning i Central- og Østeuropa i kølvandet på Sovjetstatens fald omkring 1990 betragtes af mange som en af de største verdenshistoriske begivenheder siden 2. Verdenskrig. Politikere, erhvervsfolk og forskere fra de vesteuropæiske stater og EU's institutioner arbejder hver især på at få en økonomisk udvikling i gang i området, som rummer et enormt potentiale. Ligeledes står et tættere politisk og sikkerhedspolitisk samarbejde med Vesteuropa højt på dagsordenen, ikke mindst blandt de centraleuropæiske og baltiske lande.

Østeuropa er et interessant udviklingslaboratorium

CEES formål er at virke som en paraply for de mange forskellige forsknings- og uddannelsesaktiviteter, der foregår rundt om på højskolen inden for cen-

tral- og østeuropæiske anliggender. Centret skal selv tage initiativer til nye aktiviteter, ikke mindst inden for forskningen.

-Udviklingen i Central- og Østeuropa indeholder mange sammenhængende processer, som giver gode udviklingsmuligheder for samfundsvidenskaberne, herunder ikke mindst de økonomiske baserede forskningsområder. Processerne vil fortsætte i mange år endnu. En dybere forståelse herfor kan hjælpe de mennesker i området, der er involverede heri og de vestlige virksomheder og organisationer, der ønsker at udvikle deres forhold til de midt- og østeuropæiske lande, udtaler centerleder, lektor Niels Mygind.

CEES er stadig under opbygning. Udover centerlederen, lektor Niels Mygind, er der tilknyttet to projektmedarbejdere, der forsker i de baltiske lande, en ph.d.-studerende, der forsker i organisationsudvikling i bulgarske virksomheder, en russisk gæstelærer og en sekretær. Desuden er lærere fra andre af højskolens institutter

tilknyttet i varierende omfang. I efteråret 1996 ansættes en lektor, og der kommer desuden en gæstelærer fra et af de baltiske lande.

Forskningen baseret på tværfaglighed

CEES koncentrerer sig i øjeblikket især om at fortsætte eksisterende forskningsprojekter og få igangsat nye.

-Udgangspunktet for vore forskningsaktiviteter er tværfaglighed, da det er nødvendigt med et samarbejde mellem forskningsområderne, hvis man skal kunne forklare en udviklingsproces som denne, hvor interaktionen mellem økonomi, politik, teknologi og kultur er en afgørende faktor, vurderer Niels Mygind.

Centret satser derfor også på at kunne yde bidrag til teoriudviklingen gennem bla. analyser af de forhold, der indgår, når et samfund bevæger sig fra plan- til markedsøkonomi og fra diktatur til demokrati. Heri indgår også undersøgelser af forholdet mellem landene i Øst- og Vesteuropa, ikke mindst set i lyset af den tiltagende vesteuropæiske integration.

-Forskningen foregår både på mikro- og makroniveau. Hvis man skal kunne forstå erhvervsudviklingen i Østeuropa, må man på den ene side have et veludviklet kendskab til samfundsudviklingen i området generelt, og på den anden side kan man ikke forstå samfundsudviklingen uden at analysere denne i relation til de problemer, der eksisterer i forbindelse med omstruktureringen af virksomhederne, mener Niels Mygind.

Uddannelse af 600 russiske erhvervsledere

Centret samarbejder med Handelshøjskolens Efteruddannelsescenter (HHE) i det fællesnordiske Skt. Petersborgprojekt (NORLET), hvor de øvrige deltagere er tre andre handelshøjskoler fra Norden og syv store, multinationale nordiske virksomheder, bla. Danfoss. Projektet skal uddanne 600 russiske erhvervsledere over de næste tre år. Handelshøjskolerne skal levere modultopdelt kursusundervisning, mens virksomhederne skal stille med internships til russerne. Niels Mygind er udpeget som training director for Handelshøjskolen og skal forestå udviklingen og administrationen af de danske uddannelsesstilbud. Den første undervisning påbegyndes i april 1996.

Medarbejdere i Baltikum og Rusland

Baltikumprojektet er Niels Myginds hovedprojekt. Projektet, der har løbet i flere år, har til formål at undersøge betingelserne for og konsekvenserne af forskellige ejerformer i de baltiske lande. Der er allerede udkommet flere rapporter herom. Adgangen til mere sikre statistiske data er et nyt element, der muliggør, at Niels Mygind også fremover vil kunne følge udviklingen ifm. privatiseringen af baltiske virksomheder. Han er pt. i færd med at etablere et tilsvarende projekt for Rusland, hvor privatiseringen af virksomhederne har været meget hurtig. Også her er der givet virksomhedernes ansatte mulighed for at overtage deres virksomhed.

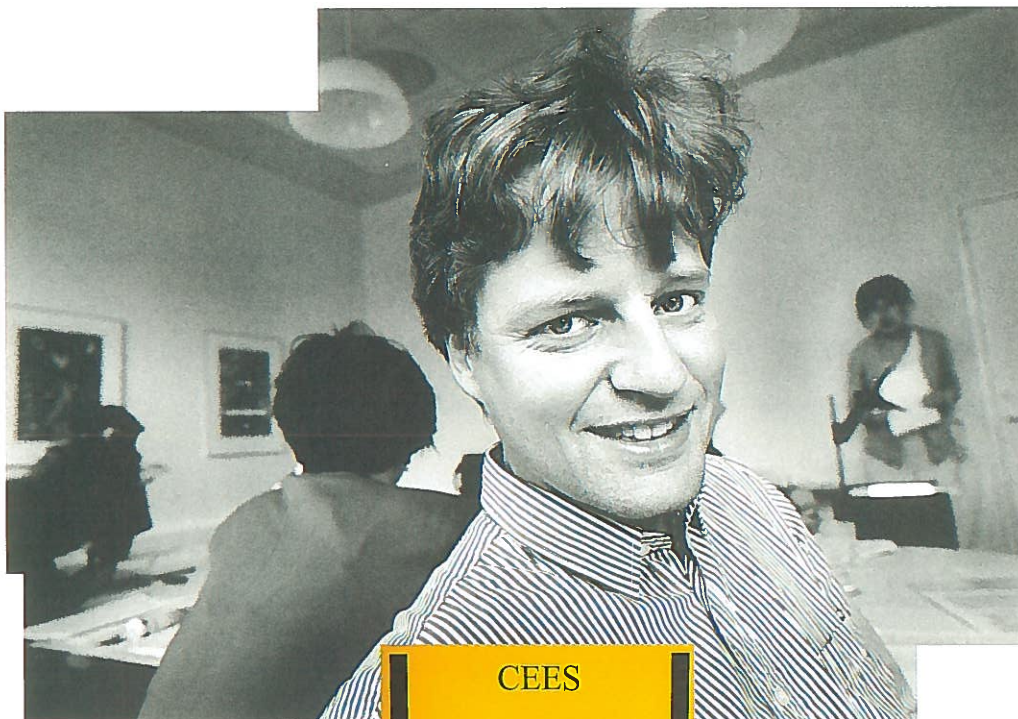
Niels Myginds bog "**Omvæltning i Øst,**" der også er udkommet i en engelsk udgave, er en bred, teoretisk funderet analyse af begivenhederne i Central- og Østeuropa fra slutningen af 80'erne op til i dag. Han er ved at undersøge mulighederne for at kunne anvende bogens begrebsapparat i en empirisk analyse, der skal omfatte det tidligere Østtyskland, Polen, Tjekkioslovakiet, Ungarn og Rusland.

Et andet større projekt med deltagelse af bla. professor John Zysmann skal se nærmere på de produktionsnetværk, der opstår i forbindelse med danske virksomheders investeringer i de østeuropæiske lande. John Zysmann har tidligere været involveret i et tilsvarende projekt - med andre investerlande - i Sydøstasien.

Studerende viser øget interesse for Østeuropa

CEES er også involveret i uddannelsesaktiviteter på højskolen. Lærere tilknyttet centret leverer undervisning i russisk og nationaløkonomi til SPRØK-uddannelsen, og man udbyder også Omvæltning i Øst som emne på uddannelsens andet studieår. Emnet udbydes både dansk- og engelsksproget som valgfag på HA. Vejledning af et stigende antal kandidatafhandlingsstuderende viser også den markante øgede interesse for østeuropæiske forhold.

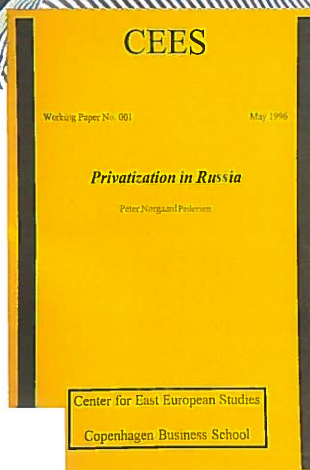
Man håber at få gang i det planlagte ph.d.-program i østeuropæiske studier snarest

muligt. Programmet henvender sig til studerende, der kunne ønske sig at få ansættelse i internationale organisationer, konsulentfirmaer involveret i Østeuropa eller i vestlige virksomheder, der har aktiviteter i området.

- *Ph.d.-programmet henvender sig også til østeuropæiske studerende, som kan anvende deres kvalifikationer i fx den offentlige administration, universiteter og virksomheder i Østeuropa, vurderer Niels Mygind.*

Udover det internationalt orienterede ph.d.-program forsøger CEES også på anden vis at styrke samarbejdet med andre business schools og universiteter i Øst og Vest, ikke mindst i Norden, for herved at blive en del af et større netværk.

LEKTOR OG CENTERLEDER NIELS MYGIND LÆGGER VÆGT PÅ, AT CENTRETS AKTIVITETER BYGGER PÅ TVÆRFAGLIGHED. KUN SAMARBEJDE MELLEM FORSKNINGSMRÅDERNE KAN FORKLARE EN UDVIKLINGSPROCES SOM FX DEN ØSTEUPÆISKE.

Yderligere information

**Centerleder, lektor
Niels Mygind
Center for East European
Studies**

**Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 3030
Fax: 3815 3037**

Fortidskendskab

vigtigt for fremtidsplanlægning

Abstract:

Der kan spores en fornyet interesse for økonomisk historie, herunder ikke mindst virksomheds- og iværksætterhistorien. Højskolen har med etableringen af en virksomhedshistorisk gruppe styrket sin forsknings- og undervisningsmæssige kompetence på området.

Videnskabelige moder har det som kjolelængder, de skifter, blot med væsentlig større mellemrum. Dette kan ses af indsatsen i forskellige forskningsområder og på de unges valg af uddannelser.

Humaniora er in

Efter en periode med en markant søgning til de tekniske og merkantile uddannelser er pendulet i disse år svinget over til en øget interesse for de humanistiske uddannelser på de højere læreanstalter. Der er her ikke kun tale om et dansk fænomen, men en tendens i hele den vestlige verden.

På Handelshøjskolen kan den samme tendens konstateres, fx i den øgede interesse for cand.merc.-linjen Human Resource Management og for forhåndsinteressen for den nyoprettede HA-uddannelse i filosofi/økonomi.

Også på HA-studiet kan tilsvarende tendenser spores. De seneste år har tilslutningen til valgfrie fag som Europæisk økonomisk historie 1750-1992 og Dansk økonomisk historie 1870-1992 været næsten overvældende. Antallet af tilmeldinger til de to fag har svinget mellem hhv. 200-280 og 90-145. De to fag udbydes tværfagligt i et tæt samarbejde mellem økonomen, lektor E. Damsgård Hansen fra Institut for Nationaløkonomi og historikeren, lektor Ole Lange fra Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse. Højskolen er iøvrigt den eneste deltager i CEMS-samarbejdet, hvor økonomisk historie ikke er obligatorisk. Hvis de studerende ønsker at blive CEMS-studerende, skal de dog have bestået faget.

Nobelpris en cadeau til virksomhedshistorie

Internationalt set kan der inden for disciplinen økonomisk historie i disse år ses en drejning over mod feltet business history - eller virksomheds- og iværksætterhistorie. De to amerikanske økonomiske historikere Robert Fogel og Douglas North, der begge beskæftiger sig med business history, fik i 1993 Nobelprisen i økonomi - en anerkendelse af disciplinen nok så meget som af personerne, som North formulerede det. Den stigende europæiske interesse for fagområdet ses bla. i oprettelsen af European Association for Business History i oktober 94.

På Harvard Business School, London School of Economics og på Handelshøyskolen i Oslo BI har business history længe haft en fremtrædende plads i forskning og undervisning, bla. baseret på ekstern finansiering fra private virksomheder.

Erfaringer kan bruges til at disponere fremtiden

Bag virksomhedshistoriens opsving ligger både en akademisk-videnskabelig og en praktisk-virksomhedsbegrundet interesse. Ved at gå ind i den enkelte virksomheds arkiver kan forskeren over tid studere de økonomiske kræfters udvikling på første hånd, herunder bla. tilpasningen af strategi og organisation til omgivelser og konjunkturer ude og hjemme.

Med skyldig hensyntagen til nutidige konkurrenceforhold er det muligt for forskeren at få adgang til virksomhedens ellers utilgængelige sorte boks. Her kan årsagerne findes til, at nogle virksomheder over tid udvikler sig til en succes, stagnerer eller går ned. Her kan praktisk erfaring hentes.

Dagens virksomhedsledere må nødvendigvis have et vist kendskab til erfaringer i fortiden for i nutiden at kunne disponere for fremtiden.

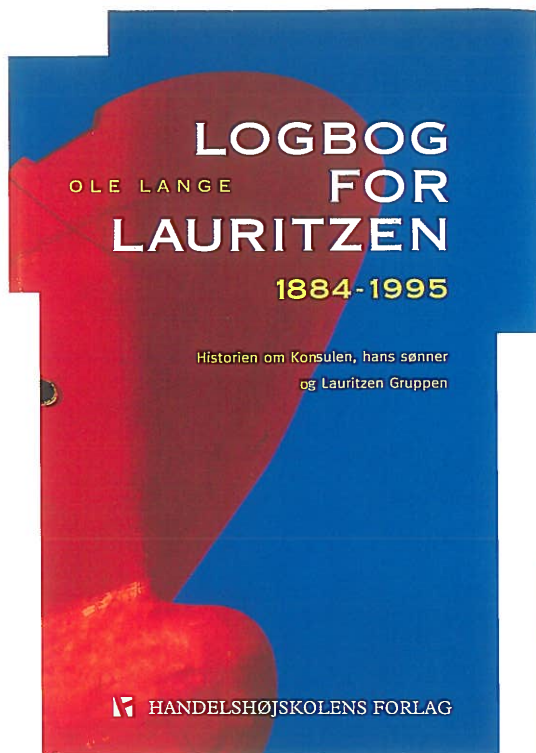
Mentale reservation overfor historikere på retur

Store danske virksomheder har med få undtagelser hidtil ikke udvist den samme seriøse historiske interesse for deres egen udvikling, som tilfældet er i udlandet. Fest- og jubilæumsskrifter er hidtil oftest blevet udarbejdet af journalister og PR-folk uden bistand fra professionelle historikere eller erhvervsøkonomer.

Billedet er dog nu ved at vende. Den mentale reservation i visse dele af erhvervslivet over for historikere er på retur. Som i USA, Storbritannien og Norge

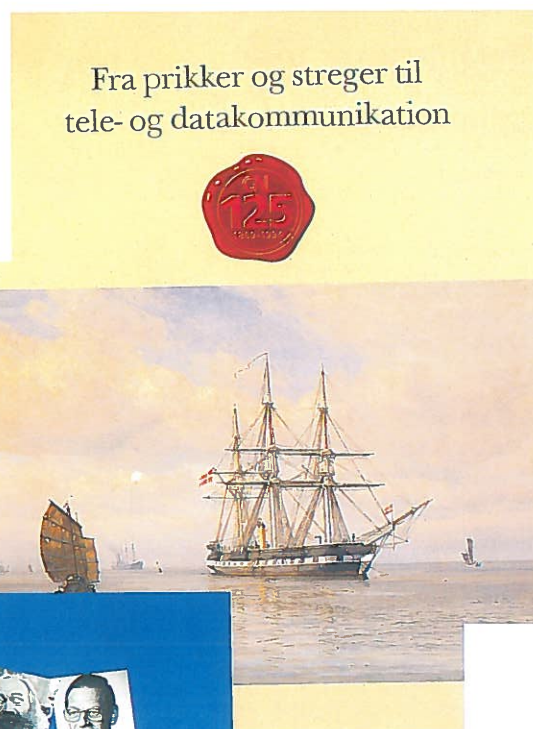
har også danske erhvervsfolk opdaget, at historikerne er professionelle, og at de kan skrive.

En pionerindsats er i de seneste år ydet af bla. Jyske Bank, Lauritzen Gruppen, GN Store Nordiske Telegrafelskab og senest Dansk Olie og Naturgas, der alle har åbnet deres arkiver for professionelle historikere og finansieret virksomhedshistorisk forskning og udgivelse af arbejdets resultater.

Virksomhedshistorisk gruppe dannet på højskolen

I efteråret 95 blev en virksomhedshistorisk gruppe - baseret på både intern og ekstern finansiering - etableret på højskolen. Den består foreløbigt af lektor Ole Lange, lektorvikar Kurt Jacobsen og ph.d. Mogens Rüdiger. Et lektorat i virksomhedshistorie er under besættelse. Gruppen huses foreløbigt af Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse.

Yderligere information

Lektor Ole Lange
Institut for International
Økonomi og Virksomhedsledelse

Nansensgade 19,7
1366 København K
Tlf.: 3815 2515
Fax: 3815 2500

Grammatikprojekter

Abstract:

Otte forskere fra højskolen deltager i femårige projekter, som med forskellige angrebsvinkler udarbejder videnskabelige grammatikker for tysk, fransk, engelsk, italiensk og russisk.

Statens Humanistiske Forskningsråd igangsatte i 1993 fem projekter, som over en femårig periode skal resultere i grammatikker over de vigtigste fremmedsprog. Den udbudte opgave udføres af otte forskere fra Handelshøjskolens sprog-institutter i samarbejde med fem fra andre institutioner.

Som led i projektet mødes samtlige deltagere til to årlige konferencer og udgiver en årlig publikation: Ny Forskning i Grammatik.

- Selvom grammatikkerne indgår i samme program - Lingvistik og fremmedsprog - bliver de ikke skåret over samme læst. Nogle skrives på engelsk, andre på dansk. Nogle henvender sig primært til fagfæller, andre derudover til sprogstuderende på videregående niveau. Også den synsvinkel, de skrives under, fx funktionel, tekstlingvistisk, mere eller mindre kontrastiv - varierer. Men fælles for alle projekterne er at der er tale om forskningsgrammatikker, siger professor, dr. phil. Niels Davidsen-Nielsen.

Niels Davidsen-Nielsen og hans medforfatter fra Odense Universitet skriver på en engelsksproget grammatik til videnskabeligt brug såvel som til undervisning på universitetsniveau. Selve den engelske grammatik behandles i et hovedbind hvis sigte er internationalt, og engelsk og dansk sammenlignes i et supplerende bind hvis sigte er nationalt. Foreløbige tekster benyttes allerede i undervisningen ved Handelshøjskolen og Odense Universitet. Herfra gives tilbagemelding til brug for den endelige redaktion. Første bind ventes færdigt i slutningen af 1996.

Forfatterne til den franske grammatik, tre fra Handelshøjskolen i København og en fra Handelshøjskolen i Århus, har derimod besluttet at skrive en videnskabelig grammatik på dansk, som henvender sig til fagfæller, også inden for andre sprog end fransk, og som eventuelt kan benyttes som baggrund for undervisningsmateriale på højt niveau.

-Sammenligningen med dansk giver et perspektiv, hvor man er opmærksom på andre ting end en fransk grammatik på fransk. Vi ser sproget på en helt anden måde, understreger professor, dr. phil. Michael Herslund, Institut for Fransk.

Det italienske grammatikprojekt har to deltagere fra Højskolen og en fra Københavns Universitet. De skriver en bog på dansk, som henvender sig til specialister i italiensk, dvs undervisere og viderekomne studerende, og de arbejder især med tekststrukturer.

-Vi har erkendt, at det, der gør det vanskeligt at oversætte fra dansk til italiensk, ikke alene er sætningernes grammatik, men i høj grad den meget forskellige måde, sætningerne kædes sammen til tekster på, siger lektor Lørn Korzen.

Den tyske grammatik behandler først og fremmest sproget fra en funktionel synsvinkel, som kommunikationsmiddel. Lektor Peter Colliander og medforfatteren fra Københavns Universitet arbejder på en komplet tysk grammatik for det universitære niveau, ikke decideret kontrastivt, men med et skandinavisk publikum i tankerne under arbejdet med de tyske konstruktioner.

Endelig arbejder lektor Per Durst-Andersen og hans partner på Københavns Universitet

på en russisk grammatik i fire bind, skrevet på engelsk, da den henvender sig til en større modtagergruppe.

Grammatikprojektet tager udgang i Durst-Andersens teori om lingvistiske supertyper. Teorien siger, at sprog deler sig i tre supertyper: afsenderbaseret, modtagerbaseret og virkelighedsbaseret sprog. Alle sprog taler naturligvis om virkeligheden, men virkeligheden betragtes med forskellige briller.

Afsenderbaserede sprog såsom italiensk, tyrkisk og grusisk betragter virkeligheden med afsenders briller, dvs. de grammatisk skelner mellem, om virkeligheden er direkte oplevet af afsenderen selv, eller om den er oplevet indirekte via en andens ord.

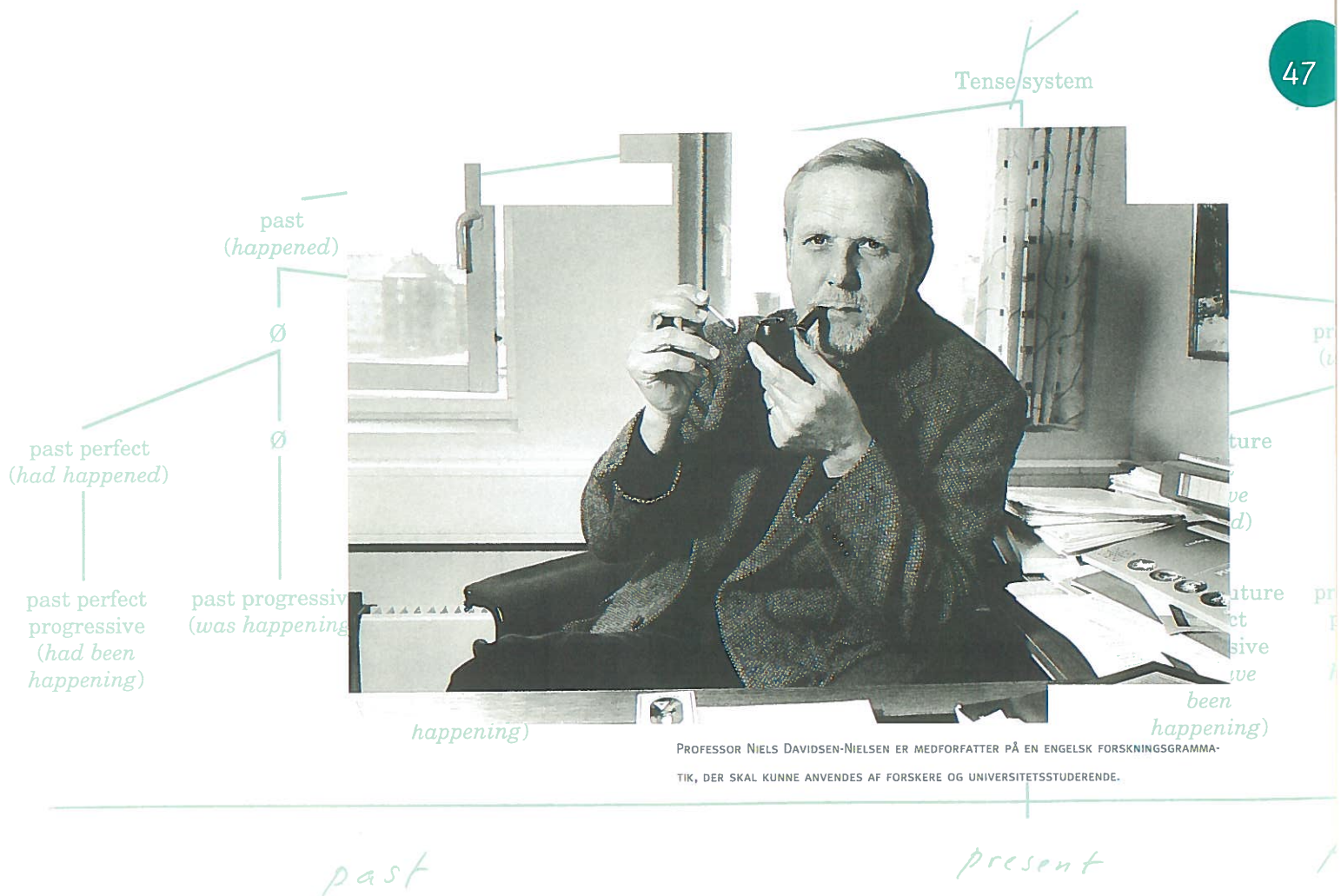
Modtagerbaserede sprog såsom dansk, engelsk og fransk skriftsprog betragter virkeligheden med modtagers briller og skelner mellem om den virkelighed, der tales om, har status af gammel eller ny information.

Virkelighedsbaserede sprog som fx russisk, polsk og fransk talesprog betragter virkeligheden helt uden briller, dvs. at de intet konkret udsiger om afsenders oplevelser, og de indeholder ingen konkrete anvisninger til modtager, men afspejler virkeligheden sådan som afsender og modtager er enige om.

- Vi taler altså om modeller af virkeligheden. På den måde kan man sige, at fx tyrkisk har grammatikaliseret sprogets udtryksfunktion, dansk dets appelfunktion og russisk dets fremstillingsfunktion, siger Per Durst-Andersen.

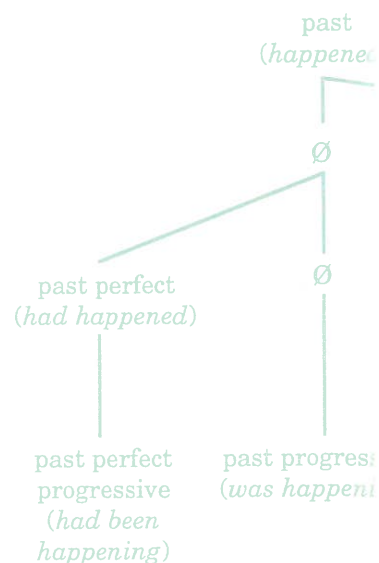
på fem sprog

47

Denne klassifikation af sprog går på tværs af tidligere klassifikationer og er forsøg på at etablere en såkaldt total-typologi, som går på alle sprogets kategorier og således på sprogets grammatiske natur. Derigennem kan man forklare, hvorfor et sprog som russisk ikke har en eneste kategori tilfælles med dansk: Russisk har aspekt - dansk har ikke; dansk har bestemt og ubestemt artikel - russisk har ikke; russisk har et veludviklet kasusystem - dansk har intet etc.

Denne supertypeteori kan med andre ord forklare, hvorfor danskere har svært ved at lære russisk og omvendt - de to sprog er bygget over en forskellig læst. Denne nye form for grammatik skulle iflg. dr. ling. merc. Per Durst-Andersen gerne vise vejen til det russiske sprogs "natur" og dermed gøre forståelsen og indlæringen - og i sidste instans fastholdelsen - lettere for alle ikke-indfødte sprogbrugere.

Erhvervssproglig satsning

Abstract:

Det erhvervsproglige Fakultets forskning har især manifesteret sig inden for lingvistik og formel lingvistik. For at styrke forskningen inden for andre områder, har fakultetet som led i sin 5-årsplan besluttet at opprioritere en række hidtil mindre synlige aktiviteter.

Forskningen ved Det erhvervsproglige Fakultet er nationalt og internationalt især kendt for indsatsen inden for lingvistik og formel lingvistik. Men der foregår sideløbende mange andre forskningsaktiviteter på fakultetet, fx inden for terminologi, tekstlingvistik, fonetik, litteratur og samfundsforhold. Disse aktiviteter har dog været mindre synlige, da de i mindre grad udgør dele af større, veletablerede forskningsprojekter.

Flere ressourcer til nye indsatsområder

For at styrke denne del af forskningen, anbefalede fakultetets Forskningsudvalg i slutningen af 1994 at kanalisere en større del af forskningsressourcerne hen imod fem indsatsområder, som blev anset for helt centrale i erhvervssproglig forskningssammenhæng. Disse indsatsområder er:

- Oversættelse/pragmatik
- Fagsprogslingvistik/tekstlingvistik
- Leksikologi og leksikografi
- Terminologi og faglig videnspræsentation
- Interkulturel pragmatik.

Fakultetsrådet godkendte i begyndelsen af 1995 udvalgets indstilling, og i maj måned gav man grønt lys for fem projekter, som nogenlunde ligeligt fordeler ressourcerne på de nævnte to stærke områder - til projekterne OMNIS og FAGLING - og på 3 nye satsningsområder.

OMNIS- Omverdensviden i Natursprogssystemer

Projektet OMNIS - Omverdensviden i Natursprogssystemer - er et fælles forskningsprojekt på Institut for Datalogvistik. Projektets formål er at udvide instituttets forskningsmæssige kompetence i anvendelse af omverdensviden i natursprogssystemer som fx natursprogsgrenseflader til databaser og oversættelsessystemer.

Ved natursprog forstås almindelige menneskesprog som dansk eller engelsk i modsætning til formelle sprog eller specielt udviklede edb-sprog. Analyse af en tekst kan ikke baseres på lingvistisk viden alene, men kræver også en viden om den verden og den database, en bruger tager udgangspunkt i og refererer til i en kommunikationssituation. Det er denne form for viden, der i projektet omtales som omverdensviden.

OMNIS er en fællesbetegnelse for flere delprojekter med hvert sit emneområde og problemstilling, som alle har det til fælles, at de beskæftiger sig med omverdensviden. Indtil nu er der specielt blevet forsket i repræsentation og anvendelse af generel omverdensviden.

I alt otte forskere fra Institut for Datalogvistik under ledelse af lektor Steffen Leo Hansen deltager i projektet. Workshops, studierejser og -ophold i bla. Edinburgh, Birmingham, Paris og Fukuoka har bidraget til at styrke projektets internationale dimension.

Hvordan man forlover lingvistik med fagsprog

Projektet FAGLING har tilknyttet i alt ni forskere fra institutterne for Datalogvistik,

Engelsk, Fransk og Spansk og ledes af docent Finn Sørensen fra Institut for Datalogvistik. Projektets formål er *-At forlove lingvistik med fagsprog med henblik på at udvikle en gensidig forståelse og med tiden et lykkeligt ægteskab, der er baseret på gennemsigtighed.*

FAGLING har udvalgt fagsprogligt materiale som sit empiriske felt og anlægger herpå en lingvistisk synsvinkel. Man satser på behandlinger af to generelle fagsproglige problemstillinger, nemlig projektionen af ord til ytring og fortolkningen fra ytring til indhold.

Selvom projektet først kom i gang 1. juli, har deltagerne afholdt en workshop, deltaget med oplæg i 10. Internationale LSP Symposium i Wien og udgivet det første nummer af deres tidsskrift, KLIMT. Titlen er akronym for Kontekst, Leksikon, Interpretation, Mening og Tekst og har samtidig en tydelig reference til Wien og maleren Gustav Klimt.

Hvad blokerer eller fremmer læsningen af fagtekster?

Også projektet Fagsprog, Tekst, Viden og Forståelse med syv deltagere fra institutterne for Fransk, Spansk og Tysk under ledelse af professor Lita Lundquist, har fagtekster som genstandsfelt. Målet er her at belyse de forståelsesprocesser og mentale modeller, der aktiveres ved læsning af faglige tekster.

Siden starten i september har man indkredset forskellige teorier inden for lingvistik, tekstteori og psykolingvistik og

udført en række sammenlignende analyser af et fagtekst-udvalg. Målet er at belyse den kognitivt-lingvistiske repræsentation af viden i tekster og undersøge, hvordan sproglige strukturer i givne typer af fagtekster fremmer eller hæmmer opbyggelsen af en mental model hos læseren. Dette har betydning for læserens forståelse af det faglige indhold.

Hvilke parametre styrer oversættelsesprocessen?

Lektor Gyde Hansen fra Institut for Tysk leder syv medarbejdere fra institutterne for Engelsk, Spansk og Tysk i projektet Oversættelsesprocessen. Fra Kildetekst til Målttekst. Projektet er centralt for de erhvervssproglige uddannelser. Ved konkrete eksperimenter er målet at beskrive, hvordan selve oversættelsesprocessen foregår samt at finde de parametre, der indgår i processen. Projektets første fase er anvendt til at præcisere og udvide målbeskrivelsen.

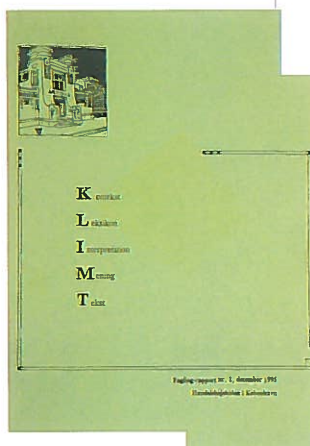
Metaforer volder problemer for forståelse af fremmedsprog

Projektet Metaforer i økonomiske og politiske tekster, set i oversættelses-teoretisk perspektiv er hjemmehørende på

Institut for Fransk, hvor lektor Lillian Stage leder de tre tilknyttede forskere, hvoraf én kommer fra Afdelingen for Italiensk.

Projektet skal ses i lyset af, at en stor del af sprogbrugen i faglige tekster, ikke mindst i økonomiske og politiske tekster, indeholder metaforer. Brugen af metaforer kan volde problemer for såvel forståelsen af en fremmedsproget tekst som for den sproglige beskrivelse og oversættelse. Projektet tager højde for alle dimensioner, bla. ved at inddrage anvendelsen af metaforer i politiske og økonomiske tekster på dansk, fransk og italiensk og ved at opstille generelle kriterier for oversættelse heraf. Som led i projektet vil man informere metaforer, dvs. systematisk beskrive dem og lægge dem ind i en database.

- Takket være denne ekstra tilførsel af forskningsmidler her i 1995 er det lykkedes at søsætte 5 store projekter med deltagelse af 34 af fakultetets forskningsmedarbejdere inden for udprægede satsningsområder. Disse ekstrabevillinger vil gøre det muligt at frikøbe forskere, yde tilskud til rejser, workshops og studieophold, alt sammen en satsning, der forhåbentligt vil vise sig at være til stor gavn for fakultetets samlede forskningsmiljø, vurderer formanden for Forskningsudvalget, professor Lita Lundquist.

Yderligere information

Professor Lita Lundquist
Institut for Fransk

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 3815
Fax: 3815 3865
E-mail: frlital@cbs.dk

UDDANNELSE

Rektors beretning 2-3
 Styrelsesrådets beretning 4-5

NETVÆRK

CEMS-samarbejdet bliver tættere 8-9
 Vært for årets PIM-møde 10-11
 Værtskaber for internationale konferencer 12-13
 Lods'en går fra borde. Portræt af Lauge Stetting 14-15

FORSKNING

Nye institutdannelser: Institut for Informatik og Økonomistyring 18
 Institut for Ledelse, Politik og Filosofi 19
 Etik og økonomi (kronik af lektor Ole Thyssen) 20-21
 Institut for Logistik og Transport 22
 Ny professor i international pengepolitik 23
 Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen 24-27
 Håndværkerkultur og højteknologi 28-29
 Forskningsevaluering trækker i positiv retning 30-31
 Netværksbaseret internationalt samarbejde 32-33
 Forskning i industriøkonomi målrettes 34
 Kortlægning af HRM i Europa 35
 Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket 36
 Velfærd og ansvarlighed 37
 Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt samarbejde 38-39
 Højskolen sætter fokus på Østasien 40-41
 Østeuropa rykker nærmere 42-43
 Fortidskendskab vigtigt for fremtidsplanlægning 44-45
 Grammatikprojekter på fem sprog 46-47
 Erhvervssproglig satsning 48-49

UDDANNELSE

Lærer- og studentroller under forandring 52-54
 Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum 55
 Uddannelser til eksternt eftersyn 56-57
 Anerkendelse af de bedste undervisere 58
 Studerende hjælper dansk erhvervsliv 59-61
 Internationale studier i marken 62
 Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole 63
 Internationale priser til studerende 64-65
 BSc IB - not just an English translation of the HA 66-67
 Filosofisk-erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96 68
 Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år 69
 HD i Organisation nu som dagstudium 70
 Sprog og marked kobles sammen 71
 MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse 72-73
 MPA-grad uddelt for første gang i Danmark 74-75
 HHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen 76-77

ANDET

Initiativtager til europæisk kandidatformidling 80-81
 Den nye Handelshøjskole 82
 FUHU: To veteraner takker af 83
 Handelshøjskolens Forlag 84-85

NØGLETAL

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 95 88
 Ph.d.-afhandlinger i 95 89
 Studenterstatistikker 90-95
 Personalestatistikker 96-97
 Økonomistatistikker 98-99
 Vigtige adresser 100-103
 Kredit 104

Lærer- og studenterroller under forandring

Abstract:

Lærestalterne kritiseres fra flere sider for at satse for lidt på indlæringsformer, der kan styrke den enkelte studerendes muligheder for at udvikle sin faglige kunnen og personlige egenskaber. Handelshøjskolen har gennem de senere år afsat mange ressourcer for at udvikle et bedre og mere procesorienteret uddannelsesforløb for den enkelte studerende.

IT- Projekter

I årets løb er der blevet vedtaget en IT-strategi for Handelshøjskolen, og der er her blevet afsat flere millioner kr. til teknologiske udviklingsprojekter, hvori også den pædagogiske dimension indgår. Projekterne skal styrke de studerendes muligheder for at lære i bredden og i dybden, individuelt, i grupper og ikke mindst tværfagligt.

Forsøg med teknologibaseret fjernundervisning

Handelshøjskolen var den eneste danske høje lærestalt, der i 1995 udbød fjernundervisning. Institut for Regnskabsvæsen, Økonomistyring og Revision (RØR) afprøvede som forsøg et fjernundervisningsforløb, hvor bornholmske studerende på HD-studiet i Regn-

skabsvæsen modtog alle forelæsninger, cases og dialoglektioner via teknologibaseret fjernundervisning.

- På RØR så vi projektet som en oplagt mulighed for at eksperimentere med en ny undervisningsform og med nye pædagogiske muligheder. Vi bruger forsøget til at teste fjernundervisningens styrker og begrænsninger i så forskellige undervisningssituationer som muligt, udtaler studieleder, lektor Michael Andersen. Han vurderer, at udviklingsperspektiverne er betydelige. På kort sigt kan man undgå dublering af hold og anvende teknologien til fx forskerkonferencer. På længere sigt kan undervisningens kvalitet øges, ligesom erfaringerne kan omsættes i know-how, der kan tilbydes uddannelsesinstitutioner i ind- og udland.

Forsøg med elektronisk studiecenter

1. september åbnedes på biblioteket et elektronisk studiecenter (ESC, kaldet ESCAPE) med 16 arbejdsstationer. Herfra er der adgang til internettet, bibliotekets CD-ROM-systemer samt et større antal program-pakker. Studiecentrets placering på biblioteket har den fordel, at de studerende her også har bibliotekets mange andre faciliteter inden for bekvem rækkevidde. Det elektroniske studiecenter er et forsøg, der skal give erfaringer med IT-baserede systemer.

- Centret benyttes flittigt af de studerende. Men det er endnu for tidligt at vurdere brugergruppernes sammensætning og benyttelsesmønstre. Men alt tyder på, at forsøget peger i den rigtige retning, og at der i højskolens nye bygning bør etableres et stort integreret informationscenter med såvel traditionelle som nye IT-baserede former for info-service, udtaler overbibliotekar Michael Cotta-Schønberg.

Handelshøjskolen på internettet

Den 1. november introducere højskolen sit Campus Wide Information System (CWIS) i form af en world wide web på adressen <http://www.cbs.dk/>

Det nye system er resultatet af et samarbejde mellem alle højskolens hovedområder og findes i både en dansk og engelsk version. CWIS'en indeholder en mængde oversigter og beskrivelser af højskolens mange enheder og uddannelser. Via søgeord er det let at få adgang

til netop de informationer, den enkelte bruger har behov for.

HERMES Web supplerer HERMES Gopher

På internettet går tingene meget hurtigt. Det er vigtigt, at højskolens forskere har den bedst mulige strukturerede adgang til internettets overflod af informationer. Derfor oprettede biblioteket i august 1995 en World Wide Web-plattform - HERMES Web - med direkte forbindelse til udvalgte informationskilder, forskningsmiljøer, databaser mv. Forbindelserne er strukturerede i en lang række emneområder af relevans for højskolens forskere. HERMES Webs adresse er: <http://www.lib.cbs.dk/hermesweb/>

Banebrydende databaseværktøj

To forskere på Institut for Afsætningsøkonomi, docent Søren Heede og lektor Michael Petterson har sammen med konsulent Knud Bab udviklet et unikt databaseværktøj, der kan anvendes ifm. markedsundersøgelser og markedsføring. Systemet, der er udviklet til brug for undervisning og forskning på højskolen, giver adgang til en lang række databaser med et væld af information for enhver, der arbejder professionelt med markedsforhold.

-Vi lever i en tid, hvor markederne er under stadig forandring, hvor forbrugerne stiller større og stadig mindre forudsigelige krav.

VIRKSOMHEDSSPILLET MARKSTRAT ER SÆRDELES POPULÆRT BLANDT DE STUDERENDE PÅ CAND.MERC.-LINIEN ØKONOMISK MARKEDSFØRING.

Samtidig øges den internationale konkurrence, og det bliver derfor særdeles vigtigt at få svar på, hvem der er konkurrenterne, og hvad de kan. Virksomhederne har et stort behov for at være løbende opdateret med information om alle aktørerne på et givent marked, siger lektor Michael Petterson, der også er studieleder på HD 2.del i Afsetningsøkonomi.

Det er i dette lys, at udviklingen af det nye databaseværktøj skal ses. Værktøjet giver mulighed for at skabe et samspil mellem databaser, hard- og software på en måde, som giver brugerne mulighed for løbende at få et opdateret svar på, hvordan situationen er på et givent marked.

Markedsstrategier i en uge

Som led i undervisningen på cand.merc.-linien Økonomisk Markedsføring anvendes virksomhedsspillet MARKSTRAT, der er udviklet af professorer fra INSEAD og Wharton School. Spillet indgår i faget Strategisk markedsføringsplanlægning og afvikles over en uge. De studerende får undervejs rig mulighed for at afprøve teorierne på praktiske problemstillinger, idet de i løbet af

PÅ HØJSKOLENS MULTIMEDIA CENTER PÅ HOWITZVEJ HAR EN RÆKKE CAND.MERC.(DAT.)-STUDERENDE UDVIKLET MULTIMEDIESYSTEMER AF EN HØJ STANDARD SOM LED I STUDIET.

en uge - svarende til syv år - skal drive den overtagne virksomhed på et marked i konkurrence med andre virksomheder.

Spilforløbet afsluttes med en skriftlig afrapportering på ca. 30 sider og en mundtlig præsentation af gruppens strategiske overvejelser og handlinger.

Brandbekæmpelse på CD-ROM

Som led i faget Multimediesystemer i teori og praksis på DØK-studiets overbygningsuddannelse - cand.merc.(dat.) har ca. 20 studerende fordelt på to grupper udviklet to multimediesystemer for hhv. Beredskabsforbundet og DSB. Alt arbejde er foregået i højskolens Multimedia Center på Howitzvej, og resultatet blev over alt forventning. De studerende har udviklet systemer, der kvalitetsmæssigt ligger meget tæt på professionelle systemer.

VISTA- En ramme for sprogteknologiske aktiviteter

Det erhvervssproglige Fakultet har fortsat sit udviklingsarbejde med at skabe en platform for sprogteknologien. Først i 1996 åbnede VISTA, et forum for Videnshåndtering, Informationsteknologi, Sprogteknologi, Terminologi og Aktiv Sprogindlæring i Dalgas Have. Hermed har man skabt en ramme for de forsknings- og uddannelses-

mæssige aktiviteter, der skal være med til at tegne fakultetets profil fremover.

I VISTA samles fakultetets ekspertise inden for tekstkorpora, termbase- og terminologisystemer, maskinoversættelsessystemer, terminologiforskning-, produktion og -uddannelse. Hensigten er derudover at tiltrække både interne og eksterne forskningsprojekter. Bla. har EU-projektet LinguaNet under 4. rammeprogram fået adresse på VISTA.

Evaluering af forskning og uddannelse

CRE Institutionel Quality Audit

Kvalitet skal udvikles, ikke kun dokumenteres. Derfor besluttede højskolen at deltage i CRE's Audit (Association of European Universities), der fokuserer på højskolens normer og værdier, altså på selve kvalitetskulturen og de udviklingsmuligheder, denne indeholder. I december kunne højskolen sende sin selvevalueringsrapport "CBS, A Learning Organization" til CRE.

Titlen på rapporten knytter kraftigt an til højskolens strategiske proces. Det hedder bla., at *-selvevalueringen har vist, at den strategiske proces er i en fase, hvor der er behov for klare målopfyldelseskriterier. På nogle af disse områder mangler simple kvantitative data, på andre diskussion og valg af kvalitative kriterier. Målopfyldelse bliver for ofte vurderet skønsmæssigt, snarere end baseret på informations-systemer, som ikke har fulgt med den strategiske proces på alle områder.*

Selvevalueringen lægger vægt på højskolens evne til at indgå i netværk i håbet om, at højskolen kan udgøre *-et effektivt og attraktivt miljø, hvor forskere, studenter og folk fra det omgivende samfund kan mødes og inspirere hinanden. Behovet for evaluering, systematisk analyse og koordinering må afbalanceres med nødvendigheden af eksperimenter, kreativitet, spontanitet, som kan give de studerende af idag den ballast, de har brug for som medarbejdere og ledere i morgendagens virksomheder.*

Auditørerne udgøres af rektor, professor Jan Ling fra Göteborgs Universitet, professor John Kelly fra University College i Dublin, professor John Davies fra Anglia Polytechnic University og rektor, professor Virgilio Meira Soares fra Universidade de Lisboa.

Komparativ undersøgelse af CEMS-institutionerne

Handelshøjskolen har deltaget i en større undersøgelse blandt CEMS-institutionerne, hvor man har undersøgt forskelle og

CYBERSPACE OG 3-DIMENSIONEL VIRKELIGHED ER NU BLEVET EN MULIGHED FOR HØJSKOLENS STUDERENDE VED OPBYGNINGEN AF LEARNING RESSOURCE CENTRE OG MULTIMEDIECENTRE.

DE STUDERENDE FORVENTES AT TAGE ET STØRRE MEDANSVAR FOR DERES STUDIUM. DETTE INDEBÆRER OGSÅ FLERE STUDENTERSTYREDE UNDERVISNINGSAKTIVITETER.

ligheder i uddannelsernes struktur. Konklusionen er, at der er store forskelle i denne struktur. Fx er Handelshøjskolen og London School of Economics de eneste, der udbyder en erhvervskompetencegivende bacheloruddannelse.

Undersøgelsen indeholder så mange interessante iagttagelser, at man fra CEMS' side vil følge den op.

HA'ere i praktik

En projektgruppe, hvori der bla. sidder repræsentanter fra Dansk Industri og Dansk Handel og Service, har udover generelt at drøfte erhvervslivets krav og ønsker til de merkantile uddannelser, arbejdet med to konkrete projekter.

Det ene projekt skal give 25 nyuddannede HA'ere mulighed for et halvt års traineeophold i en virksomhed, evt. i udlandet. Projektet tilknyttes en vejleder fra højskolen, som skal indsamle viden om ordningen til brug

for bla. eventuelle justeringer af faglige og pædagogiske processer på HA-studiet.

Elektronisk Projektbørs

Det andet projekt er oprettelsen af en elektronisk Projektbørs (CBS Projektbørs) på Internettet. Formålet med projektet er at gøre virksomhederne interesserede i at bruge højskolens cand.merc.-studerende til at løse opgaver, som virksomhederne i dagligdagen ofte ikke har tid eller ressourcer til at få løst. Virksomhederne kan udbyde denne type af opgaver på Projektbørsen over internettet. De studerende kan melde tilbage, hvis de er interesserede i at bruge opgaven til projektarbejde eller en kandidatafhandling. De studerende kan også selv lægge projektforslag ud på internettet, hvor så virksomhederne kan tilbyde sig som projektværter. CBS Projektbørs har flg. adresse:

<http://www.cbs.dk/proboers/> men kan også findes under højskolens officielle hjemmeside på <http://www.cbs.dk/>

From teaching to learning

Projektet From teaching to learning har sammen med en række andre aktiviteter i årets løb sat fokus på indslusning af nye studerende på højskolen. En undersøgelse af indslusningsaktiviteterne på SPRØK-studiet og en tilsvarende undersøgelse af DØK-studiets meget roste studiemiljø mundede ud i en række konkrete anbefalinger til andre af højskolens uddannelser om tilrettelæggelse af forløbet for nye studerende. Bla. har HA benyttet erfaringerne i tilrettelæggelsen af et helt nyt intro-forløb for sine nye studerende, hvor bedre vejledning, information og et tutorforløb udgør hjørnestenene.

Projekt Mindre frafald bedre studerende

De faglige hovedområder samarbejder om en række delprojekter, der alle har til formål at sikre en så god og gnidningsfri indslusning af nye studerende som muligt. I september og oktober 1995 blev alle nye studerende tilbudt et et-dags kursus med titlen Lær at lære. Mange af de nye studerende benyttede lejligheden til at lære nogle værktøjer inden for studie-, notat- og læseteknik. Formålet var at lære de studerende at læse mere effektivt, opnå større personlig tilfredsstillelse, mere selvtillid og derved bedre studieresultater.

Blandt øvrige tilbud har været et særligt læsekursus for studerende, der har problemer med at klappe de ofte store pensummængder, afholdelse af et ekstra Åbent Hus arrangement for kvote 2 ansøgere, en bedre forberedelse af de studerende, der fungerer som introvejledere og flere synlige tilbud fra Studenterrådgivningen til studerende, der har studiemæssige problemer.

Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum

Abstract:

På FN's sociale topmøde i København i marts 1995 deltog godt 110 af højskolens sprogstuderende som frivillige tolke for de mange deltagere i NGO-Forum. De studerende fik hermed en optimal mulighed for at prøve tolkens hårde job under forhold, der stillede store krav til engagement, sproglig og kulturel kunnen.

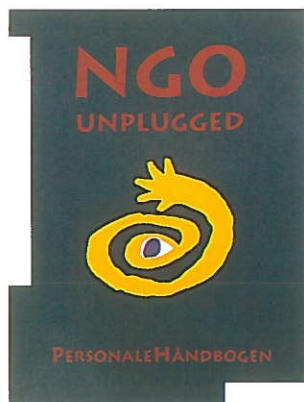
I dagene den 8.- 12. marts 1995 var København som centrum for FN's store sociale topmøde i fokus for verdenspressens bevågenhed. Det store officielle møde foregik i Bellacentret, mens folkelige organisationer med ca. 5.500 deltagere fra hele verden mødtes på Holmen til NGO-Forum 95 (Non Governmental Organizations). En stor del af dette arrangement hvilede på frivillig arbejdskraft, der var i gang fra tidlig morgen til ud på natten - hver dag.

Sprogstuderende greb chancen

En række aktive og interesserede studerende fra Handelshøjskolens cand.ling.merc.-studium havde taget mod en forespørgsel et halvt års tid i forvejen fra arrangørerne om at fremskaffe studerende, der var interesserede i at tolke på sprogene engelsk, fransk, tysk, spansk og italiensk.

Det lykkedes efter en ihærdig indsats at få 110 studerende til at stille op som tolke i den lille uge, NGO-Forum varede.

- Jeg tror, at langt de fleste meldte sig til opgaven for at få mulighed for at prøve de på studiet

erhvervede færdigheder af i praksis. De fleste studerende har kun få muligheder i dagligdagen for at prøve rigtig tolkning. Desuden appellerede miljøet til mange af os, udtaler Sabrina Deveril, cand.ling.merc.-studerende i spansk.

Hårdere end forventet

De studerende blev kastet ud i mange og meget forskellige opgaver under de mange sessioner, NGO-Forum bestod af. Langt de fleste opgaver var såkaldt hvisketolkning, hvor tolken sidder ved siden af en deltager og med lav - hvisken - stemmeføring oversætter det, der bliver sagt og oversætter eventuelle spørgsmål fra deltageren. Sabrina Deveril finder, at hun blev kastet ud i mange interessante opgaver, der ofte lå langt væk fra det, studiet indeholder.

- Jeg synes, at vi klarede det flot, selvom vi stadig kun er studerende. Vi udviste et stort engagement og kastede os ud i opgaverne, som vi kun sjældent havde mulighed for at forberede os til. Men nogle af opgaverne var utroligt vanskelige, både fordi emnerne var specielle, men også når man helst skulle mestre flere sprog på en gang, fx når der blev stillet spørgsmål. Det er bestemt mit indtryk, at ingen havde fortalt konferencedeltagerne, at vi

var studerende og ikke professionelle tolke. Det gav i nogen tilfælde anledning til irritation blandt deltagerne, der af og til stillede krav, der var næsten umulige at honorere.

Sabrina Deveril synes, at tolkearbejdet af og til virkede kaotisk, men at engagementet og den almindelige overlevelsessevne, der træder i funktion, når man bliver kastet ud på dybt vand, gjorde, at det stort set lykkedes hver gang. Man kan først tillade sig at reflektere over sit arbejde bagefter, og det var der ikke en gang altid tid til.

- Det var dejligt, når deltagerne genkendte en, når man mødtes rundt omkring på området. Men også sammenholdet og fællesskabet i tolkegruppen var godt. Vi lærte hinanden at kende på nye måder, og kunne tydeligt se, hvordan vi hver især reagerede under det pres, vi alle var udsat for. Blandt mine bedste oplevelser var det engagement, alle de studerende udviste.

Styrket selvtillid

Sabrina Deveril fik mange gode kontakter og positive oplevelser med fra konferencen. Den har understreget, hvor vigtigt det er at være åben overfor andres kulturer og holdninger, hvis man skal kunne etablere en dialog med dem. Men også rent fagligt var der meget at hente som frivillig tolk.

- Arbejdet har styrket troen på din egen faglighed. Du er i øjeblikket ingen supertolk, men folk forstod dig, det fungerede altså. Du har lært at være opmærksom, tålmodig og markere dine grænser, når du er på. Du har også lært noget om at udvikle din personlige tolketeknik, fx hvordan du undgår stress og optræner din koncentrationsevne. Tolkning er i al fald ikke for rene amatører.

Sabrina Deveril, der som led i sit studieforløb har været et år på oversætterskolen i Granada, sigter ikke på en tolkekarriere. Hun vil forsøge at blive ansat som salgs- eller marketingmedarbejder i en virksomhed, der handler med spansk-talende

GODT 110 TOLKESTUDERENDE FIK UNDER
NGO-FORUM PRAKTISK MULIGHED FOR AT
VURDERE DERES FREMMEDSPROGLIGE OG
KULTURELLE VIDEN.

Uddannelser til eksternt eftersyn

Abstract:

Det uafhængige Evalueringscenter har i 1995 foretaget en række undersøgelser af videregående uddannelser, som bla. Handelshøjskolen udbyder. I denne omgang har HA, tysk og SPRØK været igennem processen med udarbejdelse af selvevaluering, besøg af de eksterne evaluators, møder og opfølgning på Evalueringscentrets rapporter.

Bedre sammenhæng i HA-studiet efterlyses

-Det er styregruppens vurdering, at bekendtgørelsens fagblokke er for brede til at sikre, at alle HA-uddannelser indeholder den nødvendige forankring i de erhvervsøkonomiske og metodiske fag. Styregruppen anbefaler derfor, at uddannelsens faglige bredde reduceres, og at der fokuseres på et mindre antal kernefag. Dette er en af de centrale konklusioner i den rapport, som Evalueringscentret på vegne af Samfundsuddannelsesrådet offentliggjorde i december 1995.

På Handelshøjskolen er der tilfredshed med langt de fleste af styregruppens konklusioner. Højskolen finder, at rapportens anbefalinger i vid udstrækning er sammenfaldende med de tanker, man har gjort sig under udviklingsarbejdet med det nye HA-studium, der udbydes fra efteråret 1996.

Nye HA-studium har virksheden som fixpunkt

HA-studiet skal i højere grad have virksheden som fokus, og de enkelte fag skal afspejle dette. Fire erhvervsøkonomiske kerediscipliner (regnskab, finansiering, organisation og afsætning) får en særlig central placering i den nye studiestruktur. De metodiske færdigheder skal styrkes og gøres mere anvendelsesorienterede.

To plus en-modellen skaber debat

Et af styregruppens mere kontroversielle forslag er, at studiet bør organiseres efter en to plus en-model, hvor de erhvervsøkonomiske og metode/redskabsfagene har en meget central placering de to første studieår, mens den enkelte studerende skal have større valgfrihed på studiets 3. og sidste år. Hensigten er at opnå en større ensartethed i HA-uddannelsen. På højskolen er man principielt for disse intentioner. Bekymringen ligger i styregruppens

ønske om, at denne ensartethed skal opnås ved, at HA bygges på en fælles og derved identisk faglighed for alle udbydere. På højskolen advares der imod, at man på denne måde forsøger at gennemføre en uniformering af HA-studiet uden at tage hensyn til den enkelte institutions styrkepositioner og forskelligheder.

Store uddannelsessteder har særligt ansvar

Som afslutning på sine generelle anbefalinger anfører styregruppen, at man finder, at store institutioner som handels-højskolerne i København og Århus bærer et særligt ansvar for at udvikle HA-uddannelsen.

Man opfordrer derfor disse til at vedkende sig dette ansvar og gå i spidsen for det fortsatte udviklingsarbejde, da det vil have en positiv afsmittende effekt på det samlede uddannelsesområde.

Ingen kontroversielle anbefalinger i tysk-evalueringen

Generelt er det lykkedes at bevare et højt kvalitetsniveau i tyskuddannelserne på trods af de ofte turbulente vilkår, uddannelserne har været udsat for. Nu er der brug for en stabil periode, hvor institutionerne kan arbejde målrettet med at videreudvikle studierne og højne kvaliteten. Dette er en af de væsentligste konklusioner i den rapport om de videregående tyskuddannelser, Evalueringscentret offentliggjorde i april 1995.

Rapporten indeholder anbefalinger om sprogfærdigheden, undervisningsformerne, pædagogisk efteruddannelse af lærerne, internationale aktiviteter samt evaluering og kvalitetssikring.

Evaluerings timing ikke optimal

De omtalte problemstillinger er ikke nye for højskolens Institut for Tysk. Allerede inden evalueringen blev igangsæt, havde instituttet - sammen med fakultetets andre sproginstitutter - taget initiativer, der skal sikre en forbedring af uddannelserne. Derfor var en række af anbefalingerne allerede gennemført, da evalueringsprocessen blev igangsæt.

Mundtlig sprogfærdighed et ømt punkt

Rapporten peger på et af tyskuddannelsernes ømme punkter, den mundtlige sprogfærdighed. Dette område har toprioritet i det videre studieudviklingsarbejde, som foregår på højskolens Institut for Tysk. Som en udløber af den opfølgende evalueringskonference i november 1995 blev der nedsat et landsdækkende udvalg, som skal fremkomme med løsninger på dette specielle problem, alle institutionerne slås med. En af de veje man kan gå, er at opmuntre de studerende til at indlægge et udlandsophold i studieforløbet.

- Den nuværende tilrettelæggelse af BA-studiet, hvor starten på linjeundervisningen falder delvist sammen med en del studerendes udlandsophold, er bestemt ikke uproblematisk. BA-studienævnet arbejder derfor videre på en løsning af problemet, udtaler studielederen, lektor Birthe Vesterli.

Positive impulser

Rapporten understreger behovet for løbende efter- og videreuddannelse af lærerne, ikke mindst på det pædagogiske område. Birthe Vesterli finder det glædeligt, at højskolens ledelse støtter dette synspunkt, og at man herfra har afsat betydelige midler til formålet. Hun er også tilfreds med, at rapporten fremhæver Handelshøjskolens model for selvevalueringen af BA som efterlignelsesværdig.

Birthe Vesterli vurderer, at rapporten ikke indeholder særligt kontroversielle anbefalinger eller meget nyt for instituttet. *- Men arbejdet med selvevalueringen og instituttets drøftelser af evalueringsrapportens anbefalinger har virket bevidstgørende og givet en række positive impulser til det fortsatte arbejde med at udvikle studiet.*

Sprog- og økonomiuddannelserne - svære at indpasse i systemer

I august 1995 kom så rapporten fra den styregruppe, som var nedsat af Samfundsuddannelsesrådet til at evaluere sprog- og økonomiuddannelserne.

Styregruppen konkluderer, at det er vanskeligt at kombinere fag fra forskellige fagområder, at uddannelsernes målsætning er ambitiøs, men at de ikke desto mindre har været en succes.

Ønsker styrkelse af kvantitative fag

Men samtidigt vurderer styregruppen, at SPRØK-uddannelsen ved Handelshøjskolen i København bør stramme uddannelsens faglige målsætninger, således at både studerende og aftagere af dimittenderne kan opnå en bedre forståelse af uddannelsens indhold og faglige forudsætninger. Man ser gerne, at SPRØK udvikles i en mere kvantitativt orienteret erhvervsøkonomisk retning, og at de pædagogiske målsætninger i højere grad end hidtil bygger på et mere præcist kendt fagligt niveau.

Formanden for Det rådgivende Udvalg for SPRØK, prorektor Bente Kristensen finder, at styregruppens konklusioner og anbefalinger her er alt for håndfaste.

- Vi er godt nok enige i, at faget erhvervsøkonomi bør styrkes, men finder ikke, at der er belæg for at konkludere, at censorer og aftagere ønsker en radikalt ændret prioritering af uddannelsens fagområder. Jeg frygter, at et for stærkt fokus på uddannelsens enkelte fagelementer vil øde-

lægge en af uddannelsens stærkeste sider, nemlig balancen mellem fagene og den synergieffekt, den faglige integration afstedkommer. Komplekse problemstillinger i en pluralistisk og dynamisk verden kræver en tværfaglig behandling og løsning. Det er det, vi uddanner vore højt motiverede SPRØK-studerende til.

Tværfaglighed i høj kurs blandt aftagerne

Bente Kristensen finder, at SPRØK-uddannelsens opbygning og dens pædagogiske målsætninger i meget høj grad er i overensstemmelse med talrige nationale og internationale aftagerundersøgelser. De dokumenterer alle en øget efterspørgsel af dimittender med såvel en specialist- og generalistkompetence samt generelle personlige færdigheder inden for sprog og kommunikation.

-Det er derfor beklageligt, at styregruppen afviser SPRØK-uddannelsens faglige og pædagogiske koncept. Afvisningen finder jeg uforståelig og i modstrid med de uddannelsespolitiske mål, som der ellers er meget bred enighed om blandt uddannelsens mange interessenter.

Anerkendelse af de bedste undervisere

Det erhvervsøkonomiske Fakultet

LEKTOR JENS FRØSLEV CHRISTENSEN,
INSTITUT FOR ERHVERVS- OG SAMFUNDS-
FORSKNING

LEKTOR AGNETHA KARLSSON, INSTITUT FOR
LEDELSE, POLITIK OG FILOSOFI

EKSTERN LEKTOR KURT KLAUDI KLAUSEN,
MPA-UDDANNELSEN
(LEKTOR VED ODENSE UNIVERSITET)

EKSTERN LEKTOR ULLA FABRICIUS MOR-
TENSEN, JURIDISK INSTITUT
(ADVOKAT HOS DRAGSTED OG HELMER
NIELSEN)

EKSTERN LEKTOR TROELS NØRGAARD, JURI-
DISK INSTITUT
(DIREKTØR VED DIREKTORATET FOR
ARBEJDSLØSHEDSFORSIKRING)

EKSTERN LEKTOR JAN OVESEN, INSTITUT
FOR FINANSIERING
(UNDERDIREKTØR I FINANSAFDELINGEN, BG
BANK)

EKSTERN LEKTOR NIELS PLOUG, INSTITUT
FOR INDUSTRIØKONOMI OG VIRKSOMHEDS-
STRATEGI
(FORSKNINGSCHEF VED SOCIALFORSK-
NINGSINSTITUTTET)

UNDERVISNINGSSASSISTENT ESKILD TYBIRK,
INSTITUT FOR REGNSKABSVESEN, ØKONO-
MISTYRING OG REVISION
(CHEFKONSULENT I ØKONOMISTYRELSEN)

EKSTERN LEKTOR SØREN WENNEBERG,
INSTITUT FOR LEDELSE, POLITIK OG FILOSOFI
(PH.D.-STUDERENDE VED HANDELSHØJSKO-
LEN I KØBENHAVN)

Det erhvervssproglige Fakultet

LEKTOR ANNE DUEHOLM, INSTITUT FOR
FRANSK

LEKTOR DORIS HANSEN, INSTITUT FOR TYSK

LEKTOR BODIL KRAUGH, INSTITUT FOR
ENGELSK

UNDERVISNINGSSASSISTENT BIRTHE NIEL-
SEN, INSTITUT FOR SPANSK
(FULDMÆGTIG VED HANDELSHØJSKO-
LEN I KØBENHAVN)

PROFESSOR CARL VIKNER, INSTITUT FOR
DATALINGVISTIK

Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse

UNDERVISNINGSSASSISTENT ROY LANGER
(PH.D.-STUDERENDE VED HANDELSHØJSKO-
LEN I KØBENHAVN)

LEKTOR MICHAEL MØLLER NIELSEN.

LEKTOR AGNETHA KARLSSON, EN AF ÅRETS UNDERVISNINGSPRISMODTAGERE, MENER, AT DE
STUDERENDE ER BLEVET BEDRE TIL AT INDGÅ I DIALOG MED LÆRERNE.

Den 10. marts 1995 uddelte
højskolens ledelse ved en lille
festlig reception priser og
diplomer til 16 lærere, der på
den ene eller anden måde har
vakt opmærksomhed ved en
god og spændende formidling
af deres faglige viden.

Priserne blev overrakt af deka-
nerne Gert Bechlund og Ole
Helmersen fra hhv. Det
erhvervsøkonomiske og Det
erhvervssproglige Fakultet samt
instituttlederen fra Institut for
Interkulturel Kommunikation
og Ledelse, Morten Ougaard.

Flg. blev denne gang indstillet
til en af årets underviserpriser
(se liste til venstre).

Dialogbaseret pædagogik

Lektor, ekon. dr. Agneta Karls-
son bevæger sig i grænseområ-

der, både teoretisk, pædagogisk
og personligt. Hun er finsk-
svensk født, er ekon. dr. fra
Lunds Universitet, hvor hun
har arbejdet en halv snes år,
indtil hun for tre år siden blev
lektor ved Højskolen, Institut
for Erhvervsøkonomi og Ledel-
se, nu omdannet til Ledelse,
Politik og Filosofi, og bor end-
nu i Malmø.

*Meget af mit arbejde med strate-
gisk ledelse er en integration af
økonomisk og sociologisk teori. I
det grænseland bevæger jeg mig,*
forklarer Agneta Karlsson.

Lige så stor vægt lægger hun på
grænselandet mellem forskning
og undervisning.

*Jeg balancerer mellem forskning
og undervisning. Det er utrolig
vigtigt at have basis i forskning-
en, når man underviser, ellers*

*repeterer man blot, hvad andre
har lavet, erklærer hun.*

Agneta Karlsson er linie-koor-
dinator for SOL, cand.merc.-
linien i Strategi, Organisation
og Ledelse. Her arbejder hun
meget med udviklingen af en
dialog-baseret pædagogik i et
studieklima, hun finder intel-
lektuelt stimulerende.

Dette arbejde har tydeligvis
vundet gehør hos hendes stu-
derende, som har placeret hen-
de blandt Handelshøjskolens
bedste undervisere.

Modne studerende

*-De studerende i dag er langt
mere modne, end vi i sin tid var
til at håndtere dialogen, de tør
udfordre også de selv sikre lærere,*
siger Agneta Karlsson.

Hun oplever, at de studerende
er meget bevidste om, hvad de
vil have ud af deres studium,
også intellektuelt; de er med til
at tage et ansvar for sig selv,
såvel som for teambuilding og
projektarbejde.

Mens virksomheder tidligere
var organiseret i faste struktu-
rer, ser Agneta Karlsson snare-
re fremtidens organisation som
processer.

*Vi tænker mindre på virksom-
heden som en fast struktur og
mere på, hvordan vi for øjeblik-
ket organiserer vore ressourcer,*
siger hun.

Derfor lægger hun stor vægt
på, at de studerende kan
bevæge sig i forskellige arenaer,
at skifte mellem undervisnings-
arenaen og praksis og kunne
bevare den kritiske distance.

Studerende hjælper dansk erhvervsliv

Abstract:

Mange virksomheder har opdaget, at der kan være inspiration at hente ved at stille en konkret opgave som kandidatafhandlings- eller eksamensprojekt for studerende fra Handelshøjskolen.

Fremlagde strategi for råvareindkøb

Cand.merc.-linjen i Finansiering og Regnskabsvæsen fik i 1995 et samarbejde i stand med NKT A/S om løsning af finansielle opgaver som led i faget Finansiell styring i en koncern. NKT formulerer alle opgaver ud fra konkrete problemstillinger.

Iflg. cand.merc. Christoffer Holten, der var studerende i 95, var denne model optimal.

- Når virksomheden er helt med i forløbet, opstår den symbiose mellem studerende og virksomhed, der giver de rigtige rammer for en succesfuld problemløsningsproces.

Christoffer Holten var med i en gruppe, der fik til opgave at analysere NKT's råvareindkøb. Projektarbejdet foregik i samarbejde med NKT's hedging manager, Helge Petersen. NKT benytter i sin kabelproduktion store mængder af råvarer, bla. kobber, der indkøbes gennem de internationale råvarebørser i London og Chicago. Ifm. en forestående indgåelse af en række kontrakter om levering af land- og søkabler stod NKT over for en række strategiske valg ifm. indkøb af kobber. De studerende fik til opgave at udarbejde et teoretisk oplæg til en hedgingsstrategi herfor. NKT stillede en række ressour-

CAND.MERC.-ERNE LOTTE CARL OG LARS KORNBECHE FREMKOM MED MANGE BRUGBARE IDEER UNDER DERES PROJEKTARBEJDE HOS HOH VANDTEKNIK.

cer til rådighed. Bla. fik gruppen mulighed for at tage til London, hvor de interviewede en række virksomheder og råvaremæglere, som arbejder med disse problemstillinger. *-Interviewene og vores teoretiske indfaldsvinkel lagde fundamentet for de hedgingsstrategier, vi udviklede i samarbejde med NKT. Vi kunne fremlægge strategier for, hvorledes NKT kunne nedsætte deres risici betragteligt. Disse strategier kunne NKT anvende umiddelbart, slutter Christoffer Holten.*

Opgaveforløbet, der varede i 6 måneder, blev præsenteret for NKT på et succesfuldt heldagsseminar, hvor bla. koncerndirektør Knud Rasmussen og dekan Gert Bechlund var til stede. NKT's finansdirektør, Jørgen Lund Lavesen gav udtryk for det på iflg. måde: *- Vi har fået en masse inspiration og nogle konkrete ting at arbejde videre med. Det er sundt i den praktiske hverdag at trække lidt ind til siden og hente inspiration fra den teoretiske verden.*

Manuel søgning erstattet af elektronisk

Som led i en projektopgave på 4. semester kom Rikke Ebbesen, Susanne Windfeld Olsen og Liselotte Hansen, alle cand.ling.merc.-studerende i datalingsvistik i praktik hos Schultz Information. Herfra udgiver man bla. en Lovguide, som er en elektronisk lovsamling, der især anvendes af jurister og andre sagsbehandlere. Schultz ønskede, at de studerende skulle udvikle et søgesystem, der kunne foretage indekseret søgning på emneord. I opgaven indgik en beskrivelse af, hvordan man finder frem til søgeordene, og nemmest får sorteret de ikke-brugbare ord fra.

De tre studerende tog en uge til London, hvor de fik kontakt med nogle forskere fra University of Surrey, der er specialister i frekvensanalyse. Hjemme igen testedes de teorier, de havde lært i London for at se, hvorvidt de kunne bruges til at løse problemet med at få fraseret de ord, der ikke var anvendelige som søgeord.

Schultz blev undervejs i forløbet interesseret i et ordudskillelsesværktøj. Da nogle af højskolens sproglærere havde udviklet et sådant værktøj - CALM - fik de studerende skabt kontakt mellem parterne. Det medførte, at Schultz købte CALM-værktøjet og ansatte de studerende sommeren over til at teste det nye værktøj.

Rikke Ebbesen fandt opholdet hos Schultz spændende og meget lærerigt.

- Det er altid en udfordring at måle, om det lærte slår til i praksis. Det gjorde det heldigvis. Den praktiske virkelighed er på flere områder meget forskellig fra højskolen.

Nina Lindholst fra Schultz Information, der var de studendes kontaktperson, finder, at de studendes arbejde var af stor værdi for virksomheden. *- Vi har kunnet bygge videre på det store analytiske og systematiske forarbejde, de tre piger har lavet. De var virkelig dygtige. Deres arbejde har medvirket til, at vi har kunnet rationalisere vores arbejdsprocesser ganske betragteligt med opbygningen af et elektronisk værktøj til at søge på emneord. Tidligere måtte vi gøre dette manuelt.*

Resultaterne vil vise sig på sigt

Cand.merc.'erne Lotte Carl og Lars Kornbech Pedersen skrev som studerende på linjen International Marketing and Management (IMM) i 1995 hovedgave hos HOH Vandteknik A/S. Virksomheden blev i 1991 en del af Rasmussen & Schiøtz koncernen.

Koncernchefen for R&S, Jens Erik Karlskov Jensen, kendte fra sin tid som direktør i Danapak de to studerende, der her havde skrevet et godt projekt. Han fik en aftale i stand om, at Lotte Carl og Lars Kornbech som hovedopgaveemne skulle undersøge mulighederne for international afsætning af HOH's standardprodukter til vandbehandling.

Analyserede internationale muligheder

HOH Vandteknik havde indtil da især koncentreret sig om hjemmemarkedet, hvor man er markedsleder.

- Det var et ideelt emne for IMM-studerende som os. Her kunne vi anvende vores teoretiske viden i en international sammenhæng og dermed leve op til studiets målsætning, udtaler Lotte Carl og Lars Kornbech. Analyserne viste, at HOH var oppe mod mange konkurrenter på verdensplan. De studerende foreslog, at man satsede på en blanding af opkøb og styrkelse af agentnettet. De fremlagde planer for, hvilke krav, man skulle stille til agenter for at sikre deres loyalitet mod HOH og dets produkter.

Internationaliseringsproces igangsat

Hver måned udarbejdede de studerende en rapport over deres arbejde og anbefalinger. Rapporten tilgik ledelsen og andre nøglemedarbejdere til brug for den videre beslutningsproces.

- Der er for os at se ingen tvivl om, at resultaterne af vores arbejde skal ses på længere sigt. Det var jo en strategisk opgave. Vi har medvirket til at igangsætte en proces, hvor ledere og andre medarbejdere kan forholde sig til HOH's internationale muligheder. Alene det har været alle anstrengelserne værd, vurderer Lars Kornbech.

- Vi har fået meget positive tilbagemeldinger fra ledelsen på projektet. Bla. da vi fremlagde vores executive rapport med vore anbefalinger på et bestyrelsesmøde i HOH. Virksomheden er i dag allerede blevet mere international, udtaler Lotte Carl. Dette bekræftes bla. ved, at R&S i juni 95 købte den førende svenske producent af vandbehandlingsanlæg, Vattenteknik. Så nu er man markedsleder i hele Norden og kan gennem Vattenteknik bedre udnytte det østeuropæiske marked.

Fordele for begge parter

Det kan føles besværligt. Og det stiller krav til virksomheden, som skal tage det alvorligt for at være fair over for de studerende. Men resultatet kan være af stor værdi for virksomheden, siger koncernplanlægningschef Harald Queseth, som har ansvaret for den strategiske planlægningsproces i den internationale servicekoncern ISS.

KONCERNPLANLÆGNINGSCHEF I ISS, HARALD QUESETH MENER, AT DE STUDERENDES PROJEKTARBEJDE I VIRKSOMHEDERNE KAN VÆRE AF STOR VÆRDI FOR VIRKSOMHEDENS FORTSATTE UDVIKLING.

Harald Queseth er selv cand.merc. og har i 10 år fungeret som censor ved Handelshøjskolen. Det har af sig selv ført til, at han er blevet en slags koordinator for de studerendes henvendelser og kan visitere de studerende videre til relevante afdelinger og personer i koncernen.

Det har været en sådan succes, at man nu i det svenske datterselskab udnævner en officiel kontaktperson over for Den ekonomiska Högskolan i Lund. Og man overvejer, om princippet kan anvendes i andre lande.

"The balanced scorecard" er en metode, som systematisk kortlægger virksomhedens resultater, ikke kun på finansområdet, men tillige i forhold til kunderne, teknologien og medarbejderne. På denne måde kan man efter de studerendes forslag både fastsætte målemetoder, opstille resultatkrav og kontrollere resultaterne på disse felter.

-Deres resultater er en inspiration i vores arbejde for at indføre metoden i vore selskaber verden over. Det sker i forbindelse med, at jeg udvikler vores strategiske planlægningsproces, fortæller Harald Queseth.

Miljø og genbrug

En anden gruppe ved IMM - studiet tog efter aftale med ISS miljøproblematikken under kærlig behandling. De undersøgte mulighederne for, hvorvidt datterselskabet ISS Darenas UK kunne benytte en aktiv miljøpolitik som konkurrenceparameter.

Denne gruppe benyttede derfor sit efterårsprojekt til at kortlægge miljøproblematikken, dels i Europa generelt, dels i Storbritannien, og mere specifikt inden for branchen. Derefter rejste gruppen under forårsprojektet med støtte fra ISS til England og undersøgte mulighederne for at sætte en aktivitet i gang på forsøgsbasis.

Det resulterede i en rapport, **"Recycling Strategy for ISS Darenas"**. Den giver anvisning-

er på, hvad der vil kunne genanvendes, og hvilke leverandørvirksomheder, der kan løse forskellige delopgaver.

Rapporten munder ud i en anbefaling af, at man venter med at sætte forslaget om indsamling, sortering og genanvendelse i værk, indtil den nødvendige infrastruktur er etableret, og opinionsdannelsen har gjort kunderne mere motiverede. Man anbefaler samtidig virksomheden at være så forberedt, at man kan få en 'first mover' fordel, når betingelserne er opfyldt.

-Recycling-projektet er et eksempel på, hvorledes en af vore virksomheder har kunnet få løst et helt praktisk problem, som den ikke selv havde tid til at tage sig af. Projektrapportens anbefalinger er blevet vores politik i Storbritannien, siger Harald Queseth.

Fordele og ulemper

Det er ikke omkostningsfrit for en virksomhed at stille sig til rådighed for en gruppe studerende, understreger Harald Queseth.

Handelshøjskolens lærere vil være fristede til at underbetone ulejligheden for projektværtene for ikke at skræmme virksomheden fra at medvirke. Men det er ikke nok at tage en indledende samtale med de studerende og så tro, at resten klares med et par korte visitter i de

implicerede afdelinger og nogle skrivebordsanalyser.

-Virksomheden må være parat til en seriøs diskussion og til at give de studerende adgang til oplysninger, som virksomheden måske ikke selv har tænkt på at fremskaffe. Det er nødvendigt, hvis man vil være fair over for de studerende, understreger Harald Queseth.

Akademiske krav

-En virksomhed, som har gjort sig sine tanker om, hvad den har brug for, og er velforberedt, kan få meget ud af det. Mange studerende vil lave noget, som virksomheden er glad for. Men jeg siger til alle grupper af studerende: Hvis valget står mellem at lave noget, som er bestillingsarbejde for ISS, og noget, som kan give jer en høj karakter, så er det karakteren, I skal gå efter. I skal ikke være billig konsulentbi-stand, mener Harald Queseth.

-Det akademiske må altid have forrang. Men når man kan få indsigt i både de akademiske krav og virksomhedens behov, og tager sig tid til at gå tankerne igennem sammen med de studerende, så kan man forene det bedste af de to verdener. Det er imponerende, hvad de studerende kan i dag, og hvilken indsats de er parate til at yde. Hvis en virksomhed selv har gjort sig rimeligt klart, hvori opgaven består, og hvad det kræver, så kan arbejdet med sådan en opgave skabe en effekt, som rigeligt er pengene værd, slutter Harald Queseth.

Et nyt resultatbegreb

For et halvt år siden etablerede Harald Queseth kontakten til en gruppe studerende ved IMM, det engelsksprogede cand. merc.-studium i International Marketing and Management. ISS havde hørt om de to Harvard-professorer R. Kaplan og P. Nortons udvidede resultatbegreb **"The balanced scorecard"** og ville undersøge, om det med fordel kunne anvendes i koncernen.

De studerende gennemførte deres undersøgelse i to projekter. Efterårsprojektet gennemgik de fordele, ISS ville kunne opnå ved at indføre metoden som basis for sin strategiske planlægning, mens forårsprojektet demonstrerede hvorledes den mere konkret kunne realiseres. Det skete i rapporten **"Building the Balanced Scorecard at ISS Darenas"**.

Internationale studier i marken

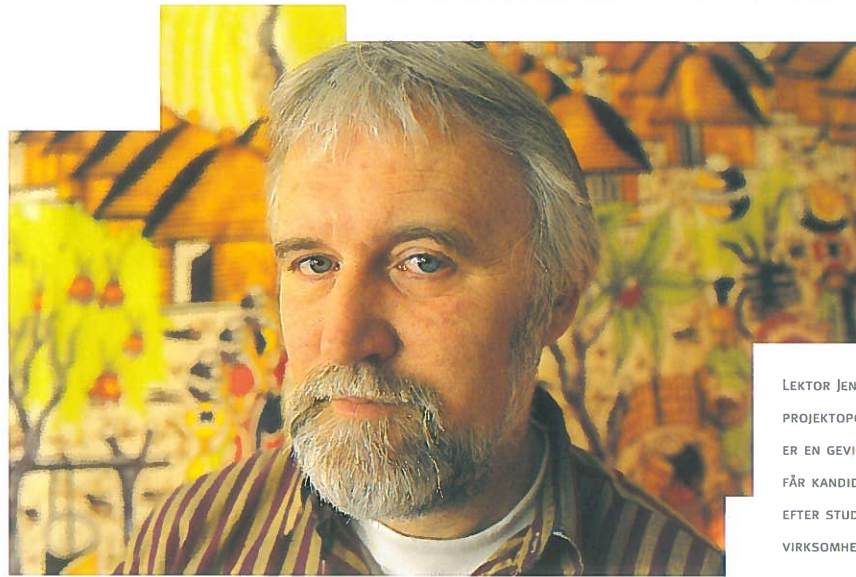
Abstract:

Danske og canadiske kandidatstuderende samarbejder om international markedsføring for virksomheder i de to lande, mens andre som led i SPRØK-studiet udstationeres og løser opgaver for mindre virksomheder i afrikanske udviklingslande.

Handelshøjskolen har fået en samarbejdsaftale med det canadiske York University, som åbner nye perspektiver for studierne ved de to institutioner. Aftalen drejer sig om gensidigt arbejde med international markedsudvidelse som et tværkulturelt projektsamarbejde.

I hvert af de to lande finder skolen opdragsgivere i virksomheder, som ønsker specifikke markedsmuligheder undersøgt. Et hold studerende i samme land kortlægger virksomhedens strategi og forudsætninger, mens et hold studerende fra det andet land foretager undersøgelser i det valgte marked, belyser afsætningsmuligheder og udpeger mulige partnere og forhandlere. De to grupper mødes to gange i forløbet og udarbejder en fælles projektrapport. Den fremlægges for opdragsgiveren, der deltager i vurderingen på lige fod med de to skoler.

Således har et hold canadiske studerende sammen med et hold SPRØK-studerende besøgt Brül & Kjær i Danmark, hvorefter canadierne har kortlagt markedet i Canada, mens de danske studerende har analyseret virksomheden. Omvendt har et hold canadiske studerende gennemgået en hjemlig

LEKTOR JENS ERIK TORP MENER, AT PROJEKTOPGAVER UDE I VIRKSOMHEDERNE ER EN GEVINST FOR BEGGE PARTER. BLA. FÅR KANDIDATERNE HURTIGERE JOBS EFTER STUDIET, DA DE KAN HENVISE TIL VIRKSOMHEDSRELATERET ARBEJDE.

virksomhedsorganisation og strategi, mens en anden dansk gruppe fra cand.merc.int. har undersøgt markedet i Tyskland for canadierne.

Foreløbig har en snes SPRØK-studerende i 1995 deltaget i ordningen som et pilotprojekt. I 1996 udvides det som et tilbud til cand.merc.-studiet generelt. Der er allerede skabt kontakter med andre institutioner, og man forventer at kunne gennemføre arrangementer i Canada, USA, Sydafrika og Japan. De studerende får rejse, overnatninger og daglige udgifter betalt. De deltagende virksomheder dækker en trediedel, mens FUHU, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, dækkede resten det første år. På sigt vil ordningen forhåbentlig vise sig så værdifuld for virksomhederne, at den kan hvile i sig selv.

-Vi er meget glade for ordningen, som giver vore studerende kontakt til en virksomhed med et reelt problem. Hver part har den opgave, de er bedst til, og bagefter oplever de studerende samarbejdet i en tværkulturel gruppe, siger ordningens koordinator, lektor Jens Erik Torp, Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse.

Aktivt u-landssamarbejde

En anden international ordning med tilsvarende perspektiver for uddannelserne er etableret i et samarbejde med Håndværksrådet, Industrirådet og Danida.

Her er etableret praktikpladser, hvor en SPRØK-studerende gennem en to eller tre måneders udstationering tilknyttes et samarbejdsprojekt mellem en virksomhed i Danmark og en virksomhed i et udviklingsland, foreløbig Zimbabwe og Sydafrika.

Den studerende påtager sig en opgave, som de to parter er interesseret i at få løst, fx en markedsanalyse eller en gennemgang af virksomhedens organisation. Opgaven er på forhånd godkendt af skolen som grundlag for et studieprojekt, enten som speciale eller afløsningsopgave ved et SPRØK valgfag.

Det er typisk mindre virksomheder i de to lande, der har etableret et samarbejde om samhandel eller produktion, ofte i en joint venture. Navnlig Håndværksrådet melder om stor interesse for ordningen, som gennem de sidste to år har

omfattet henvendt 20 studerende, og som muligvis vil blive udvidet til også at omfatte Ghana. De tre organisationer betaler rejse og boligudgifter, mens den studerende medtager sin SU og betaler sin egen kost.

De fleste har benyttet ordningen som led i deres speciale. *-Vi har sikret, at opgaven er studierelevante, de studerende må ikke være gratis arbejdskraft. Resultatet har været, at de studerende får virksomhedsnære, ikke teoretiserende opgaver, som de selv kommer til at tage stilling til på stedet. Og de får hurtigt arbejde efter deres studier, fordi de kan henvise til virksomhedsrelateret arbejde, understreger Jens Erik Torp.*

Yderligere information

Lektor Jens Erik Torp
Institut for Interkulturel
Kommunikation og Ledelse

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 3815
Fax: 3815 3840

Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole

Abstract:

Højskolen har gennem flere år styrket sin forsknings- og undervisningsindsats på designområdet, bla. ved at indføre cand.merc.-linjen i Design og Communication Management og gennem oprettelsen af en afdeling af Sarah Little Turnbolls Process of Change Innovation and Design Laboratory ved Stanford University. Et forestående udvidet samarbejde med Danmarks Designskole vil for alvor styrke designområdets muligheder på undervisnings- og forskningssiden.

Handelshøjskolen har siden 1989 haft et uddannelsessamarbejde i form af en fælleskursus i design. De øvrige deltagere var Danmarks Designskole (tidligere Skolen for Brugs-kunst), Danmarks Tekniske Universitet og Kunstakademiets Arkitektskole. Kurset, som blev gennemført tre gange, var en succes, der på mange måder har påvirket de deltagende studerende i deres videre karriere.

- Kurset er nyt, og det er interessant at studere, hvordan de forskellige organisationskulturer ramler sammen. De studerendes forudsætninger er også meget forskellige, men deres motivation er tårnhøj, og de lærer virkelig noget af kurset. Ikke mindst at respektere hinandens forudsætninger og ekspertise og få en synergieffekt ud af samarbejdet, vurderer højskolens repræsentant i samarbejdet, lektor Tore Kristensen, Institut for Afsætningsøkonomi.

De studerende arbejder med projekter med stor bredde og forskellig tilgang til designproblematikken. Blandt projekterne kan nævnes: En sækkevogn; koncept for en ny TV-kanal; corporate identity for en helsekostproducent; udvikling af Kastrup Lufthavns terminal; fremtidens arbejdsplads.

- Hensigten med kurset er, at det fortsætter som en permanent ordning med fysisk placering ved Designskolen. Vi forventer, at studerende fra andre højere læreanstalter vil kunne optages på kurset i løbet af kort tid, vurderer Tore Kristensen.

uddannelsesaktiviteter, kurser og symposier mv. i samarbejde med forskellige virksomheder. Derudover skal CDV fungere som bindeled mellem den internationale forskning, industrien, Dansk Design Center og Rådgivningscentret for Design. Centret får en rådgivende komité, hvis medlemmer bliver danske og udenlandske erhvervsfolk med konkrete erfaringer om design som forretnings- og ledelsesværktøj.

- Samarbejdet vil også styrke designforskningen på et mere generelt plan. Bla. skal det være muligt for forskerstuderende fra Designskolen med interesse for grænseområdet mellem design og erhvervsøkonomi at blive optaget på højskolens ph.d.-uddannelse. Samarbejdet vil også medføre oprettelse af fælles forskerkurser, slutter Tore Kristensen.

DANMARKS DESIGNSKOLE PÅ STRANDBOU-
LEVARDEN.

DE STUDERENDE ARBEJ-
DER MED PROJEKTER
MED STOR BREDDE.

Ændringer i konceptet

Fra og med efterårssemestret 1995 omlagde man konceptet, således at der nu er tale om et et-årigtkursus bestående af et semesters teoriundervisning efterfulgt af et speciale eller afgangsprøve. Formålet med omlægningen har været at styrke de studerendes forståelse af fællesmængden af design og forretning, "the business of design".

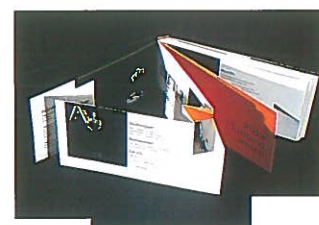
Udvidet samarbejdsaftale på vej

Iflg. Tore Kristensen er en formel samarbejdsaftale mellem Handelshøjskolen og Designskolen snart klar til underskrift. Aftalen indeholder bla. en pas-sus om, at der skal oprettes et fælles forsknings- og udviklingscenter, Center for Design og Virksomhedsudvikling - CDV. Centret skal delvist finansieres af eksterne midler og drive selvstændige forsknings- og

Yderligere information

Lektor Tore Kristensen
Institut for Afsætningsøkonomi

Struenseegade 7-9
2200 København N
Tlf.: 3815 2100
Fax: 3815 2101/2102

KURSETS FORMÅL ER
AT STYRKE DELTAGER-
NES FORSTÅELSE AF
FÆLLESMÆNGDEN AF
DESIGN OG FORRET-
NING.

Internationale til studerende

Abstract:

Stadig flere af højskolens studerende er begyndt at deltage i større internationale priskonkurrencer. Og de har succes med det. I 1995 vandt en HA- og 2 cand.merc.-studerende flotte priser i konkurrence med hhv. 1300 studerende og en række lærere.

Studerende underviser forskere

Handelshøjskolens studerende udgør et stort uudnyttet potentiale. Megen af den forskning, de studerende udfører som led i opgave- og projektskrivning, ligger ofte uudnyttet hen på biblioteket. Årsagerne hertil er bl.a. manglende forståelse fra lærernes side, dårlig timing eller det forhold, at de studerende ikke har tid til i deres ofte pressede studieforløb at markedsføre deres viden overfor forlag, virksomheder, medier mv.

Men hvis de studerende får den nødvendige opbakning af lærere og institution, kan meget lykkes. Det viser forløbet for de to cand.merc.-studerende Jakob Fritz Hansen og Claus Groth-Andersen, som i september 1995 med en industrianalyse af Nokia Mobile Phones vandt en case priskonkurrence i EFMD-regi (European Foundation for Management Development).

DE TO CAND.MERC.-STUDERENDE
JAKOB FRITZ HANSEN OG CLAUD
GROTH-ANDERSEN VANDT
EN KONKURRENCE I EFMD-REGI
MED EN CASE OM NOKIA.

Det var de studerendes vejleder, lektor Heather Hazard, der foreslog dem at udbygge deres projekt til en case, som kunne bruges i undervisningen på Handelshøjskolen. Heather Hazard var så tilfreds med arbejdet, at hun foreslog dem at deltage i EFMD's årlige konkurrence, Case Prize Competition.

- Da posten kom en tidlig morgen en gang i maj måned lå der et brev fra EFMD indeholdende en meddelelse om, at vi - to cand.merc.-studerende - havde vundet prisen for bedste case. Vi blev også inviteret til at deltage i et seminar i Barcelona i september, hvor vi skulle fremlægge vores case, udtaler Claus Groth-Andersen.

Bedre dialog mellem lærere og studerende ønskes

Arbejdet med at gøre casen klar til en rigtig præsentation på 90 minutter viste sig at være en stor opgave, da de to studerende ikke kendte til de spilleregler, der gælder for forelæggelse af videnskabelige arbejder. Men med støtte fra Heather Hazard lykkedes det at stable præsentationen på benene.

-Det er et stort problem, at vi som studerende ikke lærer nogle ordentlige præsentationsteknikker, således at vi kan sikre en optimal balance mellem det faglige og pædagogiske, når vi skal fremlægge noget. Lærerne bør også være bedre til at finde udprægede talenter frem blandt de studerende og opfordre disse til fx at skrive en artikel. Det vil være en god læreproces for de studerende, mener Jakob Fritz Hansen.

Han synes også, at lærerne bør inddrage de studerende mere som sparringspartnere i deres egen forskning. De studerende vil gerne yde en ekstrainsats, hvis de kan se, at de lærer noget af det.

- Det videnskabelige arbejde bør afmystificeres, således at de stu-

derende i højere grad kan deltage aktivt heri. Vi har med vores eksempel vist, at det kan lade sig gøre at finde tid og andre ressourcer til at deltage i en international konkurrence.

Cases skal tjene konkret formål

Jakob Fritz Hansen vurderer ikke, at man skal indføre flere cases i Handelshøjskolens undervisning med mindre, de tjener et konkret formål.

- Mange af de benyttede cases er amerikanske, hvilket kan være et problem set i dansk kontekst. En casegennemgang stiller store krav til både underviser og studerende. Underviseren må styre gennemgangen både ud fra en problem- og teoriorienteret og en kulturel synsvinkel, og de studerende må aktivt forholde sig til casens indhold og baggrund.

Jakob Fritz Hansen og Claus Groth synes, at de fik en god og fair behandling af de ca. 20 forskere fra forskellige lande, der havde valgt at overvære deres præsentation i Barcelona. Forskellige kommentarer, bl.a. om at gøre casen mere operativ, er allerede indarbejdet. En business school i Canada har udvist interesse for at anvende casen pga. dens bredde og dybde og internationale aspekter. Casen udkommer måske i såvel bog- som multimedieform.

Op ad bakke mod år 2020

HA-studerende Michael Møller vandt i juli måned 1995 Honeywells danske Futurist Konkurrence med sit essay **"Op ad bakke mod år 2020"**. Dette kvalificerede ham til at deltage sammen med 21 andre europæiske studerende i finalen i London i september. Også her stod hans essay distancen, idet han som en af ialt 4 vindere vandt et års studieophold i USA med alt betalt. Mere end 1300 studerende havde tilmeldt sig konkurrencen, så der er tale om en imponerende præstation fra Michael Møllers side.

Michael Møllers essay er et uhyre modent stykke arbejde, der kombinerer en stor faglig viden om teknologiens muligheder og begrænsninger med en etisk indsigt, som nok kun de færreste 21-årige er udstyret med.

I sit essay forholder Michael Møller sig meget skeptisk til de politiske, økonomiske og sociale muligheder for at virkeliggøre de teknologiske muligheder, der allerede kendes i dag. Han vurderer, at teknologien inden for fx information og genetik har nået en række grænser i forhold til den befolkning, hvis hverdag den er tænkt til at lette. Teknologien vil i øget omfang mødes af etiske udfordringer fra en befolkning, der i al fald i den vestlige verden føler sig skræmt af konturerne til et totalitært overvågningssamfund, hvor fx DNA-profiler og afgivelse af

fingeraftryk kan misbruges. Så hvis teknologien i højere grad skal præge befolkningens hverdag i fremtiden, vil det være nødvendigt at overvinde dennes frygt, ligegyldighed og konservatisme. Fremtiden tilhører iflg. Michael Møller derfor ikke teknologiudviklerne, men kommunikatorer, der via dialog kan

"overtale" befolkningerne til at tage teknologiens muligheder til sig. Vinderne blandt teknologiproducenterne vil blive dem, der åbent samarbejder med det omgivende samfund om at udnytte de teknologiske landvindinger.

HA-STUDERENDE MICHAEL MØLLERS

VINDERESSAY ER ET ARBEJDE PRÆGET AF STOR
INDSIGT I ETIK OG TEKNOLOGI.

BSc IB -

Abstract:

Efter en utrolig stor forhåndsinteresse blandt unge med interesse for en internationalt præget erhvervsøkonomisk uddannelse og med mange mange afviste ansøgere kom BSc IB (Bachelor of Science in International Business) godt i gang i september 1995. De godt 50 studerende har på kort tid opbygget en flot pionerånd og er aktive deltagere i det nye studieforløb.

Handelshøjskolens satsning på at udbyde en ren engelsksproget erhvervsøkonomisk 3-årig bacheloruddannelse har vist sig at ramme ind i et stort behov. Interessen forud for optagelsen slog alle rekorder, og studiese-kretariatet fik en hård opgave ved udvælgelsen af de godt 50 studerende.

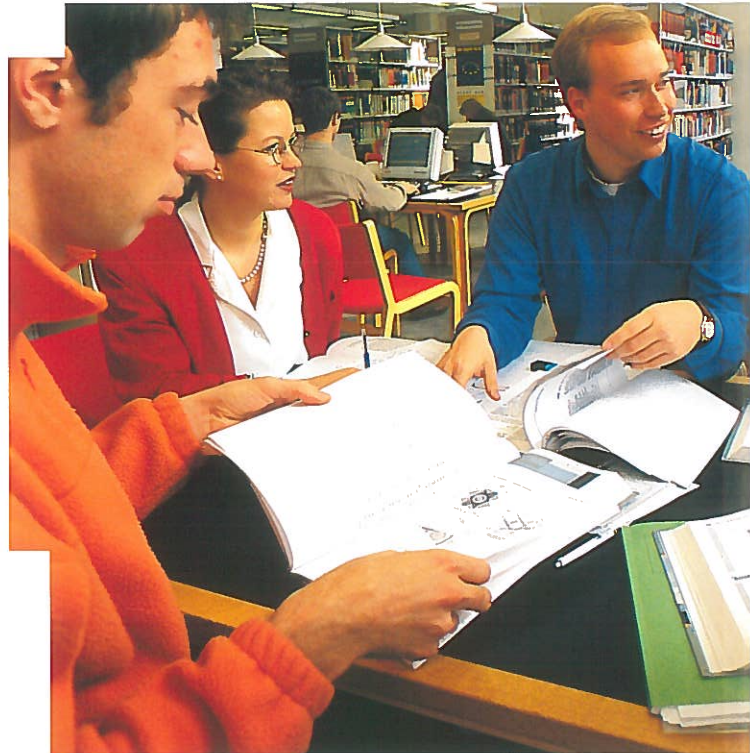
En international uddannelse på dansk grund

Uddannelsen adskiller sig ikke kun ved undervisningssproget fra fx den almene HA-uddannelse. BSc IB er hele vejen igennem et nyt uddannelseskoncept, som radikalt bryder med højskolens lignende uddannelser. Undervisningen foregår som 7-ugers moduler efterfulgt af en uges eksamen. (En mere detaljeret beskrivelse af studiets indhold findes i årsberetningen for 1994, p.14). Alt pensum er omhyggeligt udvalgt, således at det i indholdet virkeligt er internationalt. Næsten alle lærere har indtil videre

været af udenlandsk herkomst eller uddannelse. Men det vil ændre sig fremover. Pædagogisk lægges vægten på procesorienteret gruppearbejde, ligesom cases, seminarer og andre præsentationsformer spiller en større rolle end normalt på højskolens uddannelser.

Studiets koordinator, fuldmægtig Stephanie Wold Hadler, der selv er amerikaner med en MBA-grad i ryggen, kan derfor med fuld ret udtale, at dette studium er helt sit eget og ikke en engelsksproget variant af HA-studiet.

- Alle dele af studiet har et klart defineret internationalt element. Formålet er at give de studerende en solid basis i og forståelse for de principper, der styrer det internationale forretningsliv. Under udvælgelsen af de studerende lægger vi derfor også stor vægt på deres internationale erfaringer fra fx. bopæl, rejser, uddannelsesforløb eller jobs fra andre lande.

PROCESORIENTET GRUPPEARBEJDE ER DET PÆDAGOGISKE GRUNDKONCEPT PÅ BSc IB-UDDANNELSEN.

Det helt rigtige studium for os

En samtale med fire af de studerende, Christel Buus, Jasmina Kozarcanin, Sebastian Søderberg og Beniyamin Hen, viser en forbavsende overensstemmelse, hvad angår baggrund for studievalget og hvad man forstår ved et godt studium. Dette på trods af forskellig nationalitet.

Et klart plus er, at alle studieaktiviteter foregår på engelsk. Bla. udtaler Jasmina, der tidligere har studeret økonomi på Københavns Universitet, at hun stadig har problemer med at kunne dansk på et tilstrækkeligt højt niveau, og at et

engelsksproget, internationalt studium med BSc IB's indhold derfor nærmest er en gave.

- Men det bedste er næsten de mange korte forløb, studiet består af og så undervisningsformerne. Det passer lige til mit temperament, selvom det betyder et stort arbejdspress, ikke mindst i forbindelse med afslutningen af de enkelte forløb.

Beniyamin havde efter sin ankomst til Danmark gennem en periode ledt efter et godt engelsksproget uddannelses tilbud. Det blev hans danske kone, der fandt frem til BSc IB. - Jeg har 2 års økonomistudier i Israel bag mig, men dette her er noget helt andet. Jeg vil gerne fremhæve arbejdsformerne, især gruppearbejdet og det meget anvendelsesorienterede pensum med bla. cases som utroligt godt. Du får virkelig forbundet teori og praksis og har en følelse af, at du hele tiden arbejder med inter-

not just an English translation of the HA

kunne magte de opgaver og udfordringer, vi sidenhen vil stå over for. Vi klarer os simpelthen godt, fordi vi har så gode lærere, supplerer Christel.

Arbejdspresset påvirker også de sociale aktiviteter

Alle er enige om, at studiet er både krævende og lægger stort beslag på ens arbejdsindsats. Christel og Beniyamin vurderer, at man altid studerer, og dertil kommer de mange skriftlige opgaver.

Det sociale miljø på studiet foregår næsten udelukkende i sammenhæng med gruppearbejdet. Nogle af grupperne ses også til fællesspisning og hygge fx en gang om måneden. Nogen mener, at det hele er så intensivt og foregår i et så tæt socialt samspil, at der ikke er overskud til yderligere sociale aktiviteter. *-Vi ser jo hinanden hele dagen, og det er ofte nok,* mener Christel og Beniyamin.

ationale, virksomhedsrelevante problemstillinger. Jeg troede faktisk ikke, at højskolen var så internationalt orienteret, som tilfældet er.

Spændende og inspirerende lærere

Studiet har stort set levet op til forventningerne, også selvom man som ny studerende på et helt nyt studium altid vil være lidt skeptisk.

- Jeg vil gerne fremhæve lærerne, der hidtil næsten alle har været udlændinge, som rigtig gode. De får os virkelig til at opleve det internationale sus samtidig med, at det er utroligt praksisorienteret, udtaler Sebastian.

- Jeg tror, at de gode lærere er en væsentlig faktor for vores egen følelse af, at vi bliver gode og vil

-En af forklaringerne herpå kan være, at vi startede studiet med en intro-uge, hvor vi behandlede kultur, kulturelle forskelle og kulturforståelse. Store dele af den enkeltes kulturopfattelse er ubevidst. Ved at gøre de studerende bevidste om kulturelle forskelle allerede fra studiestarten håbede vi at kunne undgå nogle af de problemer, som næsten altid vil opstå i kulturelt blandede grupper, udtaler Stephanie Hadler.

En anden studerende har tidligere givet udtryk for, at kulturelle forskelle ikke er så slemt endda. De gør tværtimod hver enkelt helt unik!

Bevidste om pionerånden

Det er altid en hård opgave at være forsøgskaniner på en ny uddannelse. Det har højskolen mange erfaringer med. Men det skaber også en speciel type studerende, der ofte engagerer sig utroligt meget i studiets fortsatte udvikling, da de gerne vil "aflevere" et endnu bedre studium til de næste årgange. Dette gælder også på BSc IB.

- Det er klart, at der både har været godt og skidt. Da vi kom, anede vi faktisk ikke ret meget om, hvad det hele gik ud på. Men vi har fået en god indflydelse på det videre forløb. Og der vil ske en række ændringer på studiets første år næste gang, mener Sebastian.

Jasmina fremhæver især studiekoordinator Stephanie Hadlers rolle som koordinator og mediator mellem de studerende og studieledelsen iøvrigt.

Usikre på fremtidige karrieremuligheder

Alle undtagen Jasmina ved allerede nu, at de vil læse videre på en af de engelsksprogede cand.merc.-linjer. Jasmina vil gerne ud og arbejde efter de 3 år, og så senere vende tilbage til en overbygningsuddannelse. Men ingen ved præcist i dag, hvad de vil bruge uddannelsen til, eller hvad den kan bruges til. Dette forventer de afklaret senere i forløbet. Christel og Sebastian vurderer dog, at de vil stå sig godt i de større, internationalt orienterede virksomheder i ind- og udland, da der er tale om en rigtig, international uddannelse.

67

Yderligere information

Studiekoordinator Stephanie Wold Hadler

**Nansensgade 19,8
1366 København K
Tlf.: 3815 2528
Fax: 3815 2500**

Filosofisk- erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96

Abstract:

Efter et intenst forarbejde kunne Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd i oktober 1995 godkende studieplanen for den filosofiske-erhvervsøkonomiske uddannelse - HA(fil.)-til start i september 1996 med ca. 100 studerende. Højskolen forventer sig meget af denne uddannelse, der på mange måder indeholder uddannelsesmæssig nytænkning.

Professor Peter Pruzan og docent Hans Siggaard Jensen fra højskolens Institut for Ledelse, Politik og Filosofi har sammen med andre medarbejdere på højskolen haft et udsædvanligt travlt år med at udarbejde analyser og modeller for at skabe forudsætningerne for en beslutning om at igangsætte den filosofiske-erhvervsøkonomiske uddannelse, HA(fil.), som efter en del problemer fik Undervisningsministeriets blå stempel først i 1996.

Særlig handelshøjskoleprofil

Fakultetets ledelse og de ansvarlige bag uddannelsen har lagt vægt på, at uddannelsen fik en særlig handelshøjskoleprofil, som skulle sikres ved et fornuftigt samspil mellem uddannelsens erhvervsøkonomiske og filosofiske fagområder.

Den uddannelsesmæssige nyskabelse skal sikre, at dimitterende evner at reflektere filosofisk over økonomiens forudsætninger og kan se denne i en bredere historisk og samfundsmæssig sammenhæng.

Derved imødekommer uddannelsen erhvervslivets og samfundets efterspørgsel af fleksible og kreative kandidater med en kritisk og analytisk tilgang til problemerne.

Stor vægt på faglig integration

Den nye HA(fil.)-uddannelse er centreret om en række kursusforløb og temablokke.

Det filosofi- og teoriorienterede kursusforløb består af filosofihistorie og økonomisk teorihistorie, som behandles ud fra erhvervsøkonomiske og andre væsentlige samfundsmæssige forhold.

Det erhvervsøkonomiske kursusforløb anskuer erhvervsøkonomien ud fra et helhedsorienteret perspektiv og inkluderer såvel traditionel mikroøkonomi, nyere erhvervsøkonomisk teori samt funktionsorienterede teoriele fra fagområder som finansiering, regnskab, organisation og afsætningsøkonomi.

Kursusforløbet i samfundsbeskrivelse lægger vægten - ud fra et historisk perspektiv - på de samfundsmæssige forhold, der har betydning for forståelsen af samspillet mellem filosofi og økonomi.

Kursusforløbet i erhvervsøkonomi og filosofi behandler væsentlige problem- og teoriområder i et konkret integreret filosofisk-erhvervsøkonomisk perspektiv. I forløbet indgår elementer af virksomhedshistorie, erhvervsøkonomisk teorihistorie og forholdet mellem virksomhed, samfund og natur.

Men det er i de fire temablokke, at integrationen mellem erhvervsøkonomiske og filosofiske fagområder bliver mest tydelig. Det er også her, at uddannelsen indeholder en række pædagogiske nyskabelser, der adskiller den fra højskolens øvrige uddannelser.

Temablokken Rationalitet introducerer beslutningsteori og menneskeopfattelser i erhvervsøkonomien samt fagene statistik og logik.

Temablokken Værdi indfører de studerende i værditeorier, etik, politisk filosofi og organisationsteori.

Temablokken Ledelse og Kommunikation indeholder ledelse og strategi, sprog og kommunikation samt grundlæggende sprogfilosofi.

Temablokken Viden har erkendelses- og videnskabsteori på programmet ud over metodelære og økonomisk-teoretiske aspekter af det videnbaserede og bæredygtige samfund.

På samtlige tre studieår udarbejdes et større projekt.

Fremtidsorienteret uddannelse

Ideen bag uddannelsen, nemlig at give samfundets kommende arbejdskraft mulighed for at få et grundigt indblik i erhvervsøkonomisk teori og praksis og filosofisk at reflektere herover i en tid præget af store udfordringer til vore værdier og erkendelse, ser ud til at slå an. - *Entusiasmen blandt de studerende, der har medvirket i det forberedende arbejde, har været meget høj. Det ser også ud til, at vi med denne uddannelse kan dække et erkendt, stigende behov hos det danske erhvervsliv for at få medarbejdere, der udover den basale faglige kunnen, også rummer stærke analytiske færdigheder og en god forståelse for de mange sammenhænge, fremtidens virksomheder skal fungere i,* vurderer Hans Siggaard Jensen.

Yderligere information

Docent Hans Siggaard Jensen
Institut for Ledelse,
Politik og Filosofi

Blågårdsgade 23B
2200 København N
Tlf.: 3815 3630
Fax: 3815 3635

Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år

Abstract:

MØK, Den erhvervsøkonomiske-matematiske uddannelse, der består af HA(mat.) og overbygningen cand.merc.(mat.) har gennem ti år uddannet nogle stærkt efterspurgte dimittender.

MØK blev i 1985 etableret på foranledning af bla. daværende undervisningsminister Bertel Haarder som en forsøgsordning i kølvandet på DØK-, JØK- og SPRØK-uddannelserne.

Hovedvægt på integration af erhvervsøkonomiske og matematiske fag

MØK har dog ligesom de øvrige såkaldte kombinationsuddannelser sin helt egen profil. Der lægges i studiet vægt på at træne de studerendes analytiske færdigheder, således at de ude i praksis kan identificere og foreslå teoretisk velfunderede løsninger på ikke mindst matematiske og statistiske problemer. Disse færdigheder sikres ved en meget høj grad af integration af matematiske og økonomiske fag i undervisningen.

De studerende får allerede på HA-niveau ud over erhvervsøkonomisk viden og teori mulighed for at tilegne sig en række matematisk-økonomiske metoder og modeller. Kandidatstudiet består af en række integrerede økonomiske og matematisk/kvantitative fag, der kan suppleres med fag fra andre kandidatretninger, fx afsætningsøkonomi eller finansiering. Det giver den studerende gode muligheder for at skabe en personlig kandidatprofil.

Gode jobmuligheder

Den typiske årgang er på 60 studerende på HA-niveau og 40 på cand.merc.(mat.). Årligt dimitterer ca. 50 HA(mat.) og 30 cand.merc.(mat.). Langt den overvejende del af HA-dimittenderne fortsætter på cand.-merc.(mat.)-studiet. Men selv om MØK talmæssigt set er blandt Handelshøjskolens mindste uddannelser, er der i dag ingen tvivl om, at forsøget har været vellykket, og at denne fremtidsrettede kombinationsuddannelse er blevet en vigtig del af skolens uddannelsesportefølje. Dette understreges bla. af, at ledighed blandt MØK'ere stort set er ukendt. Langt de fleste har endda sikret sig et relevant job inden studieafslutningen.

Endnu er det de færreste virksomheder, som udtrykkeligt søger dimittender med en MØK-baggrund. Men de færdiguddannedes kvalifikationer bruges i en række forskellige funktioner, fra en gruppe arbi-
tragører hos Unibank til analytikere og planlæggere hos DSB, eller som konsulenter og markedsanalytikere. MØK'erne sidder oftest i specialistfunktioner, som kræver en konkret viden om enkeltområder.

-Endnu er kendskabet til den nye uddannelse og dens muligheder ikke særlig stort i erhvervslivet. Men vore dimittender er efterspurgte. Mange får jo job allerede under studiet, og samtlige dimittender har velbetalte stillinger. Der er ikke en eneste ledig, understreger studielederen, lektor Dorte Kronborg, Institut for Matematisk Erhvervsøkonomi og Statistik.

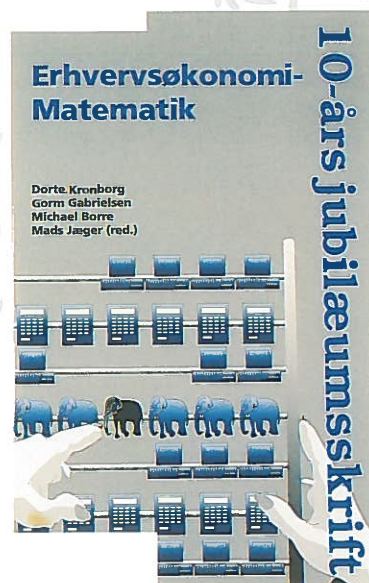
For at udbrede kendskabet til uddannelsen har man udgivet et 10-års jubilæumsskrift

"Erhvervsøkonomi-matematik". Heri beskrives i en række artikler selve studiet, såvel som brugen af matematik, erhvervsøkonomi og matematisk statistik inden for en række forskellige brancher. Jubilæumsskriftet kan rekvireres på instituttet.

Yderligere information:

Studieleder Dorte Kronborg
Institut for Matematisk Erhvervsøkonomi og Statistik

Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C
Tlf.: 3815 3515
Fax: 3815 3500

HD i Organisation nu som dagstudium

Abstract:

Udviklingen af flere målrettede uddannelsesstilbud fortsætter. I september kunne 60 studerende påbegynde HD-studiet i Organisation og Ledelse som et dagstudium med undervisning fra torsdag til lørdag. Studiet henvender sig til erhvervsaktive, der har behov for en action-learning uddannelse af høj kvalitet.

Handelshøjskolens HD-uddannelser har hidtil hvilet på et koncept, der hed erhvervsarbejde i dagtimerne og teoretiske studier om aftenen. Men som forsøg besluttedes det at give Institut for Organisation og Arbejdssociologi (IOA) mulighed for at tilbyde en særlig variant af HD-studiet i Organisation og Ledelse som et dagstudium over 2 år. Undervisningen finder sted torsdag eftermiddag, hele fredagen og lørdag indtil kl. 14.00.

Dagstudiet stiller store krav til den enkelte studerendes planlægning af arbejds-, uddannelses- og fritidsliv. Og virksomheden må indstille sig på at have en medarbejder, der ikke er på sin arbejdsplads om fredagen.

DIREKTØR PETER ROHDE FRA CYKELTRANSPORTFIRMAET DE GRØNNE BUDE DELTAGER OGSÅ PÅ HD-DAGSTUDIET I ORGANISATION.

Uddanner til at tage ansvar for konkrete ledelsesopgaver

Sigtet med HD uddannelsen i Organisation og Ledelse er at tilføre den studerende grundlæggende analytiske og teoretiske kvalifikationer inden for det organisations- og ledelsesmæssige område, således at den studerende kan tage et selvstændigt ansvar for konkrete ledelsesopgaver. Uddannelsen tilbyder de studerende en vifte af metoder og værktøjer, som kan anvendes ved løsning af praktiske problemstillinger.

Nye pædagogisk-strategiske principper

IOA har planlagt en uddannelse, der på en række områder bryder med traditionel uddannelsesopbygning, undervisningsformer mv. Uddannelsen hviler på flg. principper:

- **Fagintegration** (Tematisk undervisning med udgangspunkt i deltagernes praktiske erfaringer)
- **Progression** (Fagblokke og specialer går i dybden og bygger på såvel tidligere indlært viden som action-learning)

- **Deltageraktivering** (Den studerende deltager i workshops, projektarbejde, øvelser og teorigennemgang)
- **Team-building** (Opdeling i faste hold og projektgrupper. Kollektive problemløsninger baseret på et individuelt ansvar).

Uddannelsens opbygning

Uddannelsesforløbet består på 1. år af 7 temamoduler samt et action-learning gruppeprojekt, der er forankret i en virksomhed. Til gruppeprojektet er tilknyttet en proceskonsulent, der skal støtte projektgruppen under forløbet. På 2. år er der to specialblokke med 6 temamoduler og et specialeprojekt.

Løbende evaluering af uddannelsen

Undervisningen på såvel dag- som aftenstudiet evalueres løbende, og der er planer om at samarbejde med Den pædagogiske Serviceenhed om et større evalueringsprojekt for at vurdere, hvorvidt HD-studiet i Organisation og Ledelse lever op til sine høje kvalitetsmål.

Yderligere information

Institut for Organisation og Arbejdssociologi

**Blågårdsgade 23B
2200 København N
TLF.: 3815 2815
Fax: 3815 2828**

Sprog og marked kobles sammen

Abstract:
Cand.ling.merc. i erhvervs-
sproglig kommunikation og
formidling er en nyudviklet
overbygning til den sproglige
bachelorgrad. Sprog, kultur
og viden om et fremmed-
sprogligt marked kombineres
i et case- og projektoriente-
ret 2-årigt studieforløb.

I juli starter tilmeldingen til det
nyudviklede cand.ling.merc.-
studium i erhvervssproglig
kommunikation og formidling.
Denne linie er et overbygnings-
tilbud til studerende, som har
taget den sproglige bachelor-
grad med speciale i erhvervs-
økonomi.

Dermed har Handelshøjskolen
nu et overbygningstilbud til
denne linie. I sommeren 1996
dimitterer første årgang på ca.
80 studerende i de fire hoved-
sprog på BA-Sproglinien.

*-Det tyder på, at der vil blive stor
interesse for det nye overbyg-
ningstilbud,* siger Malene Djursaa.

Malene Djursaa er lektor i
engelsk og har sammen med
Helle Hermann, fransk, Anette
Villemoes, spansk, Doris Han-
sen, tysk, samt studenterre-
præsentanterne Lis Øllgaard og
Gitte Lindhard udviklet hoved-
elementerne i den nye studie-
retning.

Studiet kobler fremmedsprog
(engelsk, fransk, spansk eller
tysk) og kommunikations- og
formidlingsteori sammen med
et dybtgående kendskab til
fremmedsprogede markeder.
Det vil sige kendskab til for
eksempel arbejdsmarkedsfor-
hold, brancheforhold, finansi-
elle forhold samt forretnings-
og forbrugerkultur.

Anderledes pædagogik

*-Vi har arbejdet meget på at
udvikle en anderledes pædago-
gik, som på samme tid er teore-
tisk forankret og rettet mod prak-
sis,* forklarer Helle Hermann,
lektor i fransk.

I selve studieforløbet indgår
således en række arbejdsmeto-
der, der adskiller sig væsentligt
fra den traditionelle klasseun-
dervisningsform. Som eksem-
pel kan nævnes workshops,
hvor de studerende arbejder
procesorienteret, cases, semina-
rer samt studiekredse, hvor de
studerende fordyber sig i det
udvalgte hovedmarked.

Der lægges stor vægt på det
formidlingsmæssige, og de stu-
derende tilbydes kurser i kom-
munikation og formidling, såle-
des at de kan leve op til
arbejdsmarkedets øgede krav
om at kunne præsentere for-
skellige former for information
tilpasset modtagergruppen.

Hver studerende skal udarbej-
de en række rapporter, som
forsvares ved en mundtlig
præsentation med opponenter,

alt sammen på det valgte frem-
medsprog. Rapporterne om-
handler både forhold i det
land, der traditionelt opfattes
som det fremmede sprogs
'hovedland', og forhold i andre
lande, hvor det pågældende
fremmedsprog tales. Uddannel-
sen lægger op til, at en af rap-
porterne skrives i udlandet
under et kombineret praktik-
og studieophold.

På denne måde vil de studer-
ende opnå et dybtgående
kendskab til et væsentligt mar-
ked inden for et bestemt sprog-
område og vil desuden selv-
stændigt have arbejdet med et
andet marked, fx et latinameri-
kansk land, hvis Spanien er
hovedmarkedet, Indien eller
Australien som supplement til
USA eller Storbritannien.

Studiet kvalificerer kandidater-
ne til at bearbejde dansk- eller
fremmedsproget materiale til
nærmere definerede målgrup-
per, at producere informations-
materialer, at udarbejde kom-
munikationsstrategier til brug
for international markeds-
føring samt indhente og bear-
bejde information om erhvervs-
forhold i de lande og sprogom-
råder, hvor det valgte frem-
medsprog tales.

D

USA

71

A

DK

GB

MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse

Abstract:

Det var med stolthed, at Handelshøjskolen i december 1995 med translokation og eksamensbevis kunne sige farvel til de første MBA'ere, der nogensinde er udgået fra en dansk højere læreanstalt. Stoltheden skyldes også bevidstheden om, at de 26 kandidater klarer sig godt ude i erhvervslivet.

Den 16. december 1995 var en mærkedag for Handelshøjskolen, ikke mindst for skolens MBA Program. For ved en meget festlig og symbolladet ceremoni dimitteredes højskolens og det danske universitetslivs første 26 MBA'ere anført i en smuk prosession af højskolens rektor, Finn Junge-Jensen og programdirektør Laurids Hedaa. Familier, venner, kolleger og repræsentanter fra dimittendernes virksomheder var med til at gøre begivenheden festlig.

Ledelsesmæssig oprustning nødvendig

I de taler, som programdirektør Laurids Hedaa, formanden for Dansk Industri og MBA-holdets fadder, Svend-Aage Nielsen og rektor Finn Junge-Jensen holdt, blev der lagt vægt på vigtigheden af, at dansk erhvervsliv sikrer sig en ledelsesmæssig oprustning for at kunne klare sig i den internationale konkurrence. Og at den enkeltes kompetence udvikles løbende, bla. gennem livslang læring. Dette havde de første MBA'ere til fulde forstået betydningen af ved at gennemføre dette krævende uddannelsesforløb.

FORMANDEN FOR DANSK INDUSTRI, DIR. SVEND-AAGE NIELSEN, ER DET FØRSTE MBA-HOLDS FADDER.

Alumni Society dannet

Rektor Finn Junge-Jensen overrakte en check på 75.000 kr. til MBA'ernes nydannede studenter- og dimittendforening - CBS MBA Alumni Society. Foreningen vil afholde både faglige og sociale aktiviteter, således at MBA'erne også i fremtiden kan have glæde af hinanden og det netværk, de har opbygget.

Gode erfaringer fra første hold

Fuldmægtig Lene Lillebro fra MBA-sekretariatet har på forskellig måde undersøgt, hvordan det er gået de studerende fra første hold under studiet. Bla. er 2/3 af de netop dimitterede avanceret enten i virksomheden eller ved job i en anden virksomhed under eller lige efter studiet. Tendensen ses også på 2. hold, hvor 1/3 allerede i løbet af 1. studieår er blevet forfremmet.

EDB-CHEF I SUN CHEMICAL, JENS FOKDAL BLEV VALGT TIL FORMAND FOR DET NYSTIFTEDE CBS MBA ALUMNI SOCIETY.

- Dette er klart udtryk for, at erhvervslivet får stort udbytte af MBA Programmet i form af mere kvalificerede ledere og andre nøglemedarbejdere, der kan påtage sig større opgaver end før studiet, siger Lene Lillebro. De studerendes egne virksomheder har også glæde af at kunne anvende resultaterne af både de studerendes skriftlige eksamensopgaver og det afsluttende store strategiprojekt, der ofte behandler et vitalt strategisk problem i virksomheden.

Facts om MBA:

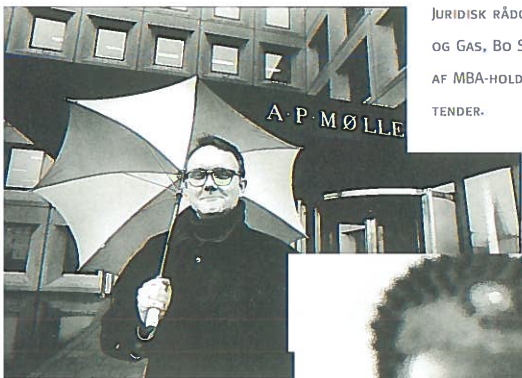
MBA er et 2-årigt efteruddannelsesforløb under Åben Uddannelse. Undervisningen foregår fredag aften og lørdag formiddag. Målgruppen er veluddannede og erfarne ledere eller specialister, der ønsker at udvikle deres kompetence inden for general management. Programmet er internationalt orienteret med lærere fra ind- og udland. Studiet er bygget op af en række omverdens-, funktions- og ledelsesfag, hvis progressive forløb bidrager til at styrke deltagerens evne til at tænke og handle mere strategisk analyserende og helhedsorienteret.

Yderligere information

MBA-sekretariatet

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3815 3012
Fax: 3815 3010

JURIDISK RÅDGIVER I MÆRSK OLIE OG GAS, BO SANDROOS, VAR EN AF MBA-HOLDETS YNGSTE DIMITTENDER.

UNDERDIREKTØR I ØK, HANS P. HOLST VAR MBA-HOLDETS ALDERSPRÆSIDENT OG HAR MANGE ÅRS LEDERERFARING.

Et voksent MBA-hold

De 26 dimittender fra højskolens første MBA-hold ligner ikke skolens typiske studerende. De fleste har ledererfaring fra praksis, de er gennemsnitligt 36 år gamle og har alle en forudgående højere uddannelse.

-Når man som jeg kan lægge resultatet af lang tids erfaring sammen med en MBA-uddannelse og bruge de to sider sammen, så har man en vindersituation, lige nyttig for mig og for virksomheden, siger Hans P. Holst, underdirektør i ØK.

Hans P. Holst er med sine 54 år holdets alderspræsident. Han har i 25 år arbejdet internatio-

nalt for ØK, først i Østen, Afrika og Australien, siden som leder i Canada. Nu arbejder han på hovedsædet i København. Han har oplevet, at MBA-uddannelsen har givet ham en mere teoretisk tilgang til problemerne, som tillige har været knyttet tæt til hans hverdag, ikke mindst gennem et projekt om et af selskaberne i ØK.

-Det har været skrapt. Men noget, jeg ikke for alt i verden ville have undværet, erklærer Hans P. Holst.

Generel ledelse

Mens det for Hans P. Holst har drejet sig om at give en praktisk ledererfaring en teoretisk overbygning, har det for den 30-årige cand.jur. Bo Sandroos drejet sig om at få indsigt i generel ledelse som supplement til en specialistuddannelse.

-Når jeg som specialist tager en uddannelse nr. 2, er det dels for at få en dybere forståelse for den virksomhed, jeg rådgiver, dels for at få en personlig udvikling, siger Bo Sandroos, som er juridisk rådgiver i Mærsk olie og Gas AS.

Som cand. jur. har han god brug for den økonomiske viden, som MBA-uddannelsen ved Handelshøjskolen giver. Og han har haft stor glæde af at inddrage erfaringer fra de øvrige deltagere med helt anden baggrund.

-Der er en meget stor stofmængde, man er nødt til at forstå og gennemarbejde grundigt. I den forstand er uddannelsen akademisk. Men den er meget anvendelsesorienteret, blandt andet i form af inddragelsen af ens egen virksomheds udfordringer, og adskiller sig helt afgjort fra universitetet gennem denne kobling, mener Bo Sandroos.

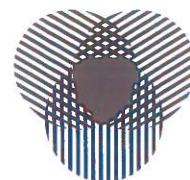
Dansk netværk

-Det netværk, vi opnår gennem studiet, er af meget stor betydning. Derfor er det vigtigt at kunne tage det i Danmark frem for i udlandet, siger Jens Fokdal, 48, edb-chef i Sun Chemical A/S og formand for CBS MBA Alumni Society.

Uddannelsen har givet Jens Fokdal nogle basale teorier, han kan anvende i sin hverdag, og har samtidig givet ham lejlighed til at se på andre specialområder end dem, han til daglig arbejder med. Han har for eksempel haft stor nytte af fag som International logistik og Networks and alliances. Jens Fokdal har ansvaret for edb i den amerikanske koncerns selskaber i Europa og har under sin uddannelse startet to Business Process Reengineering projekter op, blandt andet baseret på viden erhvervet på MBA-studiet.

-Mit MBA-studium har givet mig et nyt ordforråd og en større pondus i koncernen, siger Jens Fokdal.

MPA-grad uddelt for første gang i Danmark

Abstract:

Første hold offentlige ledere har gennemført den to-årige MPA-uddannelse. Det er en nyskabelse inden for offentlig lederuddannelse, som har vakt interesse, også i udlandet.

Med udviklingen af den to-årige MPA-uddannelse for erfarne ledere har Handelshøjskolen placeret sig blandt pionererne inden for offentlig lederuddannelse.

Første hold, 33 deltagere fra stat, amt og kommune såvel som fra forskellige faglige og frivillige organisationer samt private med tæt samarbejde med det offentlige, har i 1995 gennemført deres eksamensprojekter, som afslutter en to-årig modulopbygget deltidsuddannelse som Master of Public Administration.

Uddannelsen har et stærkt internationalt islæt. Handelshøjskolen har været initiativtager til en uges international sommerskole. Sommerskolen indgår i de danske studerendes første studieår, mens der i andet studieår er et obligatorisk to-tre ugers projektarbejde i udlandet.

MPA-uddannelsen i København har taget initiativet til etableringen af et netværks-samarbejde, som i første omgang vil udbygge sommerskolen til et permanent europæisk program, og senere muligvis til etableringen af en europæisk mastergrad i offentlig ledelse.

Internationale partnere

Handelshøjskolens MPA-uddannelse vil i sommeren 1996 for tredje år i træk være vært for den omtalte sommerskole, som foreløbig har haft deltagere fra South Bank University, London School of Economics og Bocconi University i Milano, samt nogle deltagere fra Gdansk, hvor Højskolen bistår ved etableringen af en polsk MPA-uddannelse.

Ved et møde i London i september 1995 har disse skoler aftalt at gøre denne sommerskole til en fast institution, formentlig som en 14-dages skole, der kan indgå i samtlige skolers studieforløb, med titlen European Summerprogram in Public Management.

-Man håber at opnå anerkendelse fra EU og tilslutning, i første række fra flere EU-medlemslande, siden også fra lande i Østeuropa, siger lektor Jens Gunst. Han er medlem af uddannelsens styregruppe, som desuden består af lektorerne Jørgen Frode Bakka, Aage Nedergaard og J.C. Ry Nielsen.

Andet års obligatoriske udlandsstudier har for det første hold MPA-studerende blandt andet omfattet et projekt i Sydafrika omkring opbygningen af et nyt demokrati, et i Skotland om brug af informationsteknologi i hjemmeplejen, et i Nordfinland om erhvervsfremmeordninger, og et i USA om incitamentfremmende lønsystemer for offentlige ledere.

Parallelt hermed er der etableret et pædagogisk netværks-samarbejde omfattende skoler og universiteter i og uden for Europa, og man vil i tæt sam-

arbejde med Nottingham Trent University i efteråret 1996 gennemføre en workshop med deltagere fra hele verden om "Mid Career University Education".

Anderledes pædagogik

-Man kan ikke undervise erfarne ledere på samme måde som unge, lige fra skolen. Den pædagogik, vi har valgt, er meget deltagerorienteret, understreger lektor Aage Nedergaard.

Deltagerne ved MPA-studiet er selv ressourcepersoner på lige fod med underviserne. 33 ledere med gennemsnitligt 15 års ledererfaring repræsenterer ca. 500 års erfaring, som inddrages aktivt gennem arbejde i projekter, workshops og dialoger. Deres ledererfaring sætter de enkelte fag ind i en fælles ramme og gør teorierne meget anvendelsesorienterede.

Studiet er etableret af forskere fra en lang række institutter på Handelshøjskolen sammen med kolleger fra Odense, Aarhus, Aalborg og Københavns Universitet. Kernefagene er økonomi, politologi og organisation, samt på andet år strategisk ledelse og ændringer. *-Vi underviser ikke i de enkelte fag for, at deltagerne skal lære faget. Fagene er midler, som de lærer at bruge i samspil. Målet er, at vore deltagere skal blive forandringsagenter, understreger lektor J.C. Ry Nielsen.*

Eksamen i de tre kernefag afholdes således ikke separat, men integreret. Målet er at erstatte enkeltfagsundervisning med flerfaglighed, hvor fagene koordineres, eller med ægte tværfaglighed, hvor fagene spiller sammen og påvirker hinanden. Kombinationen af tværfaglighed og deltagerorientering er MPA-studiets særlige kompetence. Den har vakt interesse, også i udlandet.

Midt i karrieren

I januar 1996 har første hold på 33 aflagt eksamen og ved en festlig translokation i begyndelsen af februar modtaget deres MPA-diplomer. Andet hold har næsten samtidig gennemført midtvejseksamen, og tredje hold har påbegyndt deres studium.

Det er meget erfarne deltagere. Gennemsnitsalderen på første hold var 43 år. Alle har betydelig ledererfaring, ofte i overkanten af det mellemløberniveau, som er den primære målgruppe. Og det er karakteristisk, at mange deltagere har fået højere charge eller ny ansættelse undervejs i studiet. *-Da jeg startede studiet, var jeg oversygeplejerske på Rigshospitalet. Jeg tilmeldte mig for at få udbygget mine lederkvalifikationer, hvilket jeg ville få brug for som chef for sygeplejen i det nye hjertecenter. Og netop som jeg skulle i gang med mit eksamensprojekt, tiltrådte jeg som chefsygeplejerske ved Hillerød Sygehus, hvor jeg er medlem af sygehusledelsen med fælles ansvar for samtlige 3.500 ansatte, fortæller chefsygeplejerske Anne Grønborg.*

Netværk og indsigt

Anne Granborg har, sammen med en anden deltager, skrevet et eksamensprojekt, som analyserer og vurderer centerdannelsen på Rigshospitalet. Hun er især glad for de netværkskontakter, hun har fået under studiet, samt integrationen af de politiske, økonomiske og organisatoriske perspektiver.

Kim Allan Bak var 37-årig udviklingsfuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen og havde indledt et 'førerforløb' netop, da MPA-uddannelsen for første gang blev udbudt. Han er i mellemtiden blevet kontorchef for Told- og Skattestyrelsens internationale kontor og underviser selv på Told- og Skatteskolen. Han har været på studieophold i Sydafrika, og har sammen med to andre deltagere skrevet masterprojekt om "Velfærdsudvikling gennem integreret etisk og økonomisk prioritering".

-Fra de øvrige deltagere har jeg fået bedre forståelse for skattechefernes arbejdsvilkår i kommunerne. Og jeg har fået en indsigt i samspillet mellem politik, økonomi og organisation, som er meget nyttig. Det er en uddannelse med bud til alle, som har 10-15 års erhvervserfaring, siger Kim Allan Bak.

CHEFSYGEPLEJERSKE
ANNE GRANBORG FIK SIN
LEDENDE STILLING I
SLUTNINGEN AF MPA-
STUDIET.

KIM ALLAN BAK BEGYNDE MPA-FORLØBET
SOM UDVIKLINGSFULDMÆGTIG OG ER
UNDERVEJS BLEVET FORFREMME
TIL
KONTORCHEF FOR TOLD- OG SKATTESTY-
RELSSENS INTERNATIONALE KONTOR.

Yderligere information

MPA-Sekretariatet

Blågårdsgade 23B
2200 København N
Tlf.: 3815 3640
Fax: 3815 3535

HHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen

Abstract:

Siden etableringen af HHE i 1991 har erhvervslivet og organisationerne udvist stigende interesse for HHE's ydelser. Det er blevet til mere end 100 projekter, alle tilpasset kundens behov og ønsker. I de sidste par år har HHE med succes bidraget til udbygningen af samarbejdet mellem forskere og praktikere.

HHE - Handelshøjskolens Efteruddannelsescenter er efterhånden et solidt og velrenommeret foretagende, der for alvor har fået tag i en af efteruddannelsesområdets nicher, udbydelse af skræddersyede uddannelsesforløb af forskellig længde. Aktiviteterne består af alt fra planlægning, udvikling, gennemførelse af udrednings- og evalueringsprojekter til efteruddannelse og lederudviklingsprogrammer. I de senere år er aktivitetsområdet blevet suppleret med opgaver i Østeuropa, Rusland og Den 3.verden, ikke mindst i Østasien.

Forretningsfører Peter Stolt kan se tilbage til en omsætning på 6,6 mio. kr. i 1995, flere nye kunder og fremgang på andre områder, ikke mindst i forsøget på at styrke samarbejdet mellem forskere og erhvervsliv. - Et af HHE's vigtigste formål er netop at igangsætte projekter, som integrerer forskning og uddannelse med udadrettede aktiviteter i erhvervslivet. Mange af vore projekter har levet op hertil i 1995, så vi er ganske tilfredse, udtaler han.

Non-profit Forum imødekommer hidtil udækket behov

Non-profit Forum er via HHE blevet et nyt mødested for politikere og topembedsmænd i fremtrædende non-profit organisationer. Her kan deltagerne udveksle erfaringer og diskutere problemstillinger og lytte til oplæg fra aktuelle gæsteforelæsere.

At Non-profit Forum har imødekommet et hidtil udækket behov hos organisationerne, viser den høje deltagelse, arrangementerne har haft blandt politiske og administrative ledere fra organisationernes side. Flg. har i 95 været medlemmer: Red Barnet, Folkekirkens Nødhjælp, Diabetesforeningen, Det Danske Spejderkorps, Dansk Boldspil Union, Dansk Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Idræts Forbund, Mellemfolkeligt Samvirke samt Danske Gymnastik og Idrætsforeninger.

- *Idéen med at lade ledende politikere og embedsmænd fra samme organisation deltage samtidigt har givet meget positive resultater. Det er sjældent, de har mulighed for at deltage side om side ved den slags møder og diskutere deres organisation.*

udtaler docent Søren Christensen fra Institut for Organisation og Arbejdssociologi, en af initiativtagerne til projektet.

Non-profit Forum har fået en afsmittende effekt på forskning i organisatoriske og ledelsesmæssige problemstillinger i denne type organisationer. Bl.a. er flere af højskolens studerende igang med at skrive speciale i non-profit organisationer.

Nyt uddannelsesforløb til EU-ProjektKoordinator

Der er i Danmark et stort behov for at uddanne personer med kendskab til EU-forhold. Dette er nu muligt gennem EU-ProjektKoordinatoruddannelsen, der er blevet etableret ved Handelshøjskolens Projektcenter CESAR i forskerbyen Symbion. Miljøet her, præget af højteknologi og tværfaglighed koblet sammen af forskning og praktisk virkelighed, er en god ramme for et iværksætter- og innovationsprojekt som dette. Her lægges der netop stor vægt på samspillet mellem teori og praksis.

Uddannelsen består af et forløb på 40 uger, hvor deltagerne bliver sat ind i EU's mangesidede virke. Uddannelsen består bl.a. af praktisk udarbejdelse af projektforslag og projektansøgninger, opbygning af netværk, projektstyringsteori og projektstyringsværktøjer.

Den nye uddannelse henvender sig til ledige inden for LO, FIT og AC-området, der ønsker at fungere som EU-projektiværksættere, -koordinatorer og

- gennemførere. Karakteristisk er, at deltagerne sammensættes i grupper på tværs af deres uddannelsesbaggrund og øvrige faglige erfaringer.

Første hold forventes på gaden i juni 1996, men allerede nu udviser virksomheder interesse for de kommende Projektkoordinatorer.

- *Uddannelsen dækker klart et behov for personer med EU-viden. Et af kendetegnene ved vores forløb er dets fokus på, hvordan EU-midler kan anvendes, så de gør nytte - og ikke i så høj grad på, hvordan man får mest muligt skrabet til sig, udtaler lektor Leif Bloch Rasmussen, som er ansvarlig for uddannelsesforløbet.*

EU-ProjektKoordinatoruddannelsen afvikles på Projektcentret CESAR i Forskerbyen Symbion. Uddannelsen skal dække et konstateret behov for personer med et godt EU-kendskab.

HHE's succesfulde efteruddannelseskoncept bygger på planlægning og afholdelse af uddannelsesforløb, der er nøje tilpasset kundens behov som her hos Post Danmark.

Yderligere information

**Handelshøjskolens
Efteruddannelsescenter**

**Struenseegade 7-9
2200 København N
Tlf.: 3815 2007
Fax: 3815 2015**

HHE-kunder 1991-1995

AKADEMIKERNES CENTRALORGANISATION
AMTSRÅDSFORENINGEN
ARBEJDSMARKEDSNÆVNENE I FREDERIKSBORG,
ROSKILDE, KØBENHAVN
BERENDSEN TEXTIL SERVICE
BLÅGÅRD SEMINARIUM
CARLSBERG A/S
COWCONSULT RÅDGIVENDE INGENIØRER A/S
DANIDA
DANMARKS IDRÆTSFORBUND
DANSKE AKTIVE HANDELSREJSENDE
DANSK FLYGTNINGEHJÆLP
DANSK SKUESPILLERFORBUND
DANSK BOLDSPIL UNION
DANSK MAGISTERFORENING
DANSK PERSONALPARTNER
DEN DANSKE BANK A/S
DEN KOMMUNALE HØJSKOLE
DISSING & WEITLING ARKITEKTFIRMA A/S
ELCON
ERHVERVSFREMMESTYRELSEN
ERHVERVSUDVIKLINGSRÅDET
ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND
EU-KOMMISSIONEN
FALCKS REDNINGSKORPS A/S
FDC - DANSKE CIVILØKONOMER
FREDERIKSBORG AMT
GENERALDIREKTORATET FOR P & T
GORRISEN & FEDERSPIEL
GROTHEN & PERREGAARD A/S
HOVEDSTADSOMRÅDETS TRAFIKSELSKAB
KRÜGER KONCERNEN
ISS KONCERNEN
KOMMUNERNES LANDSFORENING
KØBENHAVNS UNIVERSITET
LANDBRUGSMINISTERIET
LEGO DACTA A/S
MAGISTRENS JOBSERVICE
MOGENS BALSLEV RÅDGIVENDE INGENIØRER
A/S
MÆRSK OLIE & GAS A/S
NORDISK SPRÅK- OCH INFORMATIONSCENTER
OECD - PHARE-PROGRAMMET
OXFORD UNIVERSITY
PFA PENSION
PKA A/S
POST DANMARK
RAMBØLL, HANNEMANN & HØJLUND A/S
RIBE AMT
SOCIALMINISTERIET
TEAM DANMARK
TELEDANMARK EDB
UNDERVISNINGSMINISTERIET
UNIBANK A/S

ANDET

BERETNINGER

Rektors beretning 2-3
Styrelsesrådets beretning 4-5

NETVÆRK

CEMS-samarbejdet bliver tættere 8-9
Vært for årets PIM-møde 10-11
Værtskaber for internationale konferencer 12-13
Lodsen går fra borde. Portræt af Lauge Stetting 14-15

FORSKNING

Nye institutdannelser. Institut for Informatik og Økonomistyring 18
Institut for Ledelse, Politik og Filosofi 19
Etik og økonomi (kronik af lektor Ole Thyssen) 20-21
Institut for Logistik og Transport 22
Ny professor i international pengepolitik 23
Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen 24-27
Håndværkerkultur og højteknologi 28-29
Forskningsevaluering trækker i positiv retning 30-31
Netværksbaseret internationalt samarbejde 32-33
Forskning i industriøkonomi målrettes 34
Kortlægning af HRM i Europa 35
Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket 36
Velfærd og ansvarlighed 37
Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt samarbejde 38-39
Højskolen sætter fokus på Østasien 40-41
Østeuropa rykker nærmere 42-43
Fortidskendskab vigtigt for fremtidsplanlægning 44-45
Grammatikprojekter på fem sprog 46-47
Erhvervsproglig satsning 48-49

UDDANNELSE

Lærer- og studentroller under forandring 52-54
Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum 55
Uddannelser til eksternt eftersyn 56-57
Anerkendelse af de bedste undervisere 58
Studerende hjælper dansk erhvervsliv 59-61
Internationale studier i marken 62
Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole 63
Internationale priser til studerende 64-65
BSc IB - not just an English translation of the HA 66-67
Filosofisk-erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96 68
Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år 69
HD i Organisation nu som dagstudium 70
Sprog og marked kobles sammen 71
MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse 72-73
MPA-grad uddelt for første gang i Danmark 74-75
HHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen 76-77

ANDET

Initiativtager til europæisk kandidatformidling 80-81
Den nye Handelshøjskole 82
FUHU: To veteraner takker af 83
Handelshøjskolens Forlag 84-85

NØGLETAL

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 95 88
Ph.d.-afhandlinger i 95 89
Studererstatistikker 90-95
Personalestatistikker 96-97
Økonomistatistikker 98-99
Vigtige adresser 100-103
Kredit 104

Initiativtager

Abstract:

Handelshøjskolens Kandidatformidling - HKF - har siden starten i 1990 varetaget højskolens jobforberedelses- og kandidatformidlingsaktiviteter. I de senere år er en lang række aktiviteter blevet udviklet for at fremme dialogen mellem erhvervslivet og højskolens kandidater og ældre studerende. HKF var i 1995 initiativtager til oprettelsen af en europæisk kandidatformidling.

Lige siden starten i 1990 har HKF udvidet sine indsatsområder for at styrke dimittendernes kendskab til erhvervslivet, herunder ikke mindst til de krav og forventninger, der i dag stilles til nye medarbejdere. I dag består konceptet ud over almindelig jobformidling også af projektassistance, virksomhedspræsentationer, dialogmøder, rekrutteringsmøder, jobuddannelse og rekrutteringsservice.

Undersøgelse afslørede stor interesse for international karriere

HKF gennemførte fra efteråret 1994 en større undersøgelse blandt samtlige studerende på Handelshøjskolen. Undersøgelsen dokumenterede, at der blandt de studerende er en stor interesse for en international karriere, men også, at der er et stort behov for at få mere viden om muligheder og kvalifikationskrav.

Det blev derfor besluttet, at HKF som opfølgning på undersøgelsen skulle styrke sin internationale indsats, bl.a. ved at internationalisere alle sine koncepter.

Initiativtager til europæisk samarbejde om formidling

I løbet af året fik HKF's direktør, Gitte Hansen, efter lange forhandlinger med såvel danske som udenlandske myndigheder og europæiske business schools etableret en europæisk kandidatformidling. De øvrige deltagere er Escuela Superior de Administración y Dirección de Empresas i Barcelona, Rotterdam School of Management og Università Commerciale Luigi Bocconi i Milano.

- *Europæisk kandidatformidling skal gennem sine aktiviteter imødekomme kravene fra virksom-*

hederne om mere internationalt orienterede medarbejdere. Formidling af internships til udvekslingstudenter har her i startfasen den højeste prioritet, da det er en fælles erfaring, at en styrkelse heraf er en afgørende forudsætning for en effektiv europæisk kandidatformidling, mener Gitte Hansen.

Udover fælles procedurer for formidling af studerende og kandidater bygger det europæiske samarbejde på fælles retningslinjer for markedsføring og informationsvirksomhed. Men også almindelig erfaringsudveksling om jobforberedende aktiviteter, arbejds-markedsforhold og beskæftigelsespolitik bliver en væsentlig del af det nye samarbejde.

HKF vil i 1996 indlede forhandlinger med andre europæiske business schools og universiteter for at få flere deltagere i samarbejdet. Hensigten er at få det meste af Europa repræsenteret i den ny fælles kandidatformidling.

Danske virksomheder interesserede

I oktober søsattes europæisk kandidatformidling officielt med en intensiv markedsføring af konceptet over for en lang række større internationalt orienterede virksomheder i Danmark. Bl.a. besøgte medarbejdere fra HKF virksomhederne, hvor man gennemgik behovet for internationalt orienterede medarbejdere og de krav og forventninger, man her nærede til nyansatte medarbejdere med en international profil. Også muligheden for at stille

internships til rådighed for udenlandske studerende blev drøftet.

- *Virksomhederne udtrykte stor interesse for idé og koncept, men ønskede samtidigt et tættere samarbejde med HKF. De vurderede, at kun herved kunne ideerne indfries. Det viser, at virksomhederne er villige til at tage deres del af ansvaret for, at fremtidens jobsøgere og mulige medarbejdere bliver så velforberedte og kompetente som muligt,* vurderer Gitte Hansen.

Aktiviteter fokuserer på internationalisering

HKF har i årets løb sat fokus på det internationale i næsten alle udbudte aktiviteter. Bl.a. blev der afholdt 9 dialogmøder, hvor internationalt orienterede virksomheder og højskolens studerende diskuterede fremtidens internationaliserede arbejdspladser. Møderne afspejlede den usikkerhed, mange studerende føler, når debatten handler om virksomhedernes krav og forventninger til de kommende medarbejders kvalifikationer, uanset om de ansættes i Danmark eller i udlandet.

En stor succes blev også afholdelsen af den velbesøgte konference "**Fremtidens arbejdspladser**" i oktober. Her gik fremtidsforskere, repræsentanter fra erhvervslivet og forskere fra Handelshøjskolen i dialog med højskolens studerende om disses forventninger, ønsker og krav til den fremtidige karriere.

til europæisk kandidatformidling

MARKETINGASSISTENT ALBERTO PELLEGRINI
(TV.) DISKUTERER DE SIDSTE DETALJER I EN
KONKRET MARKEDSFØRINGSPLAN MED
NYANSATTE MORTEN EGEBJERG.

Yderligere information

**Handelshøjskolens
Kandidatformidling**

**Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg
Tlf.: 3110 1207
Fax: 3110 1604**

PERSONALECHEF ANNE MARIE GRUE BYDER DEN
NYANSATTE MARKETINGKOORDINATOR,
CAND.MERC. MORTEN EGEBJERG VELKOMMEN TIL
HANS FØRSTE ARBEJDS DAG HOS IVECO. FORMID-
LINGEN ER FOREGÅET VIA HANDELSHØJSKOLENS
KANDIDATFORMIDLING.

Den nye Handelshøjskole

Abstract:

Projekteringsarbejdet med højskolens nye bygning skrid-
er fremad efter den aftalte
køreplan. 1995 har været
præget af arbejdet med at
"indrette" den nye bygning,
herunder beslutte placering
af institutter, administrative
afdelinger og faciliteter.

**Pga. for høje tilbud ifm. lici-
tationen i sommeren 1996,
vil byggeriet blive ca. et år
forsinket, da ny licitation skal
afholdes.**

Hovedtal for det nye byggeri

Areal: 26.600 bruttoetage-
meter

Pris: 496 mio. kr. incl. moms
og grundanskaffelse. Indgår i

Finanslov 1995.

Start på byggeriet: Efteråret
1996 på nær enkelte jord-
arbejder, der udføres forsom-
meren 1996.

Ibrugtagning/indflytning:
August 1998.
(NB! Nu ændret til juni 1999).

Hvem flytter ind?: Det
erhvervsøkonomiske Fakultet
(bortset fra enkelte institutter),
Biblioteket og Fællesadmini-
strationen.

Hovedfunktioner: Undervis-
ningslokaler omfattende 28
auditorier af varierende
størrelse samt et antal gruppe-
rum.

Studerterfaciliteter omfattende
bla. areal til studenterorgani-
sationer.

Servicefaciliteter omfattende
boghandel, kantine, betjent-
stue, reproafdeling, parke-
ringskælder, tekniske faciliteter.

Faciliteter til fakultetsadmini-
stration og et større antal in-
stitutter. Biblioteksfaciliteter.
Faciliteter til fællesadmini-
strationen.

Rådgivere på byggeriet:

Undervisningsministeriets
Byggedirektorat

Arkitektfirma Vilhelm -
Lauritzen AS

Eleven Danes A/S

Landskabsarkitekt
Stig L. Andersen

Rådgivende ingeniørfirma
Carl Bro Byg A/S

Yderligere information

Byggesekretariatet

Struenseegade 7-9
2200 København N
Tlf.: 3815 2003
Fax: 3815 2015

FUHU:

To veteraner takker af

Abstract:

FUHU, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, er en vigtig samarbejdspartner for Handelshøjskolen, som årligt modtager væsentlige tilskud fra FUHU til nye aktiviteter.

To nøglepersoner i dette samarbejde har i 1995 takket af efter mange års indsats. Det er direktør Steen Madsen, FUHUs formand gennem 18 år, og bankdirektør Hans Paaschburg, i 9 år formand for Handelshøjskolens Styrelsesråd.

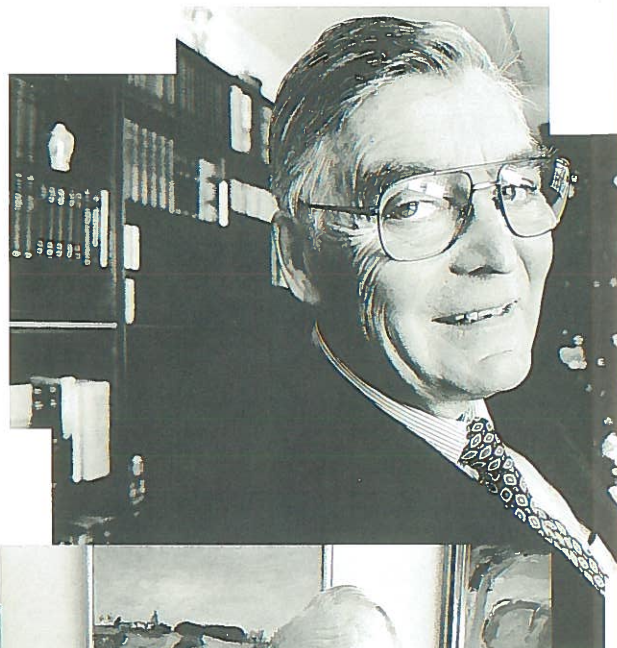
Som bekendt var det FUHU, der i 1917 etablerede Handelshøjskolen i København og drev den, indtil den i 1965 blev en selvejende institution under Undervisningsministeriet. Siden er forbindelsen bevaret gennem løbende tilskud til skolens aktiviteter og ved repræsentation af FUHU i højskolens Styrelsesråd.

Direktør Steen Madsen henviser gerne til sit HD-studium ved Handelshøjskolen, hvilket han dog afbrød for at gennemføre jurastudiet ved Københavns Universitet. Hans lange formandsperiode har haft mange resultater for Handelshøjskolen. Selv er han stoltest af sin medvirken til gennem opkøb af grundene at få opført skolens biblioteksbygning, som siden blev yderligere støttet af FUHU gennem et millio tilskud til indretningen. Det er ligeledes i Steen Madsens formandsperiode, at FUHUs årsmøder har udviklet sig til et forum for drøftelse af de merkantile uddannelser i Danmark og samspillet mellem uddannelsesinstitutionerne.

Styrelsesrådets formelle kompetence er ikke så stor, det er fx ikke nævnt i Universitetsloven. Men Styrelsesrådet tager ivrigt del i drøftelser om undervisning og om handelshøjskolens strategi og indstiller Handelshøjskolens ansøgninger til FUHUs bestyrelse.

-Det har været spændende at følge udviklingen i en periode, først med Lauge Stetting og Frode Slipsager, og nu Finn Junge-Jensen som rektorer. Styrelsesrådets betydning afhænger af, at den pågældende rektor forstår at benytte det som sparringspartner og kontakt til et miljø uden for Handelshøjskolen. Det har de tre rektorer formået, siger Hans Paaschburg.

DIREKTØR STEEN MADSEN TRAK SIG I 1995 TILBAGE SOM FORMAND FOR FUHU EFTER 18 ÅR. HAN HAR YDET EN STOR INDSATS FOR HANDELSHØJSKOLEN Gennem de mange år i FORMANDSSTOLEN.

DIREKTØR HANS PAASCHBURG TRAK SIG I 1995 UD AF HANDELSHØJSKOLENS STYRELSES RÅD, HVOR HAN BLA. VAR FORMAND GENNEM 9 ÅR. HAN VURDERER, AT HØJSKOLENS REKTORER I HANS TID HAR VÆRET GODE TIL AT BENYTTE STYRELSES RÅDET SOM SPARRINGSPARTNER.

Handelshøjskolens Forlag

Abstract:

Handelshøjskolens Forlag publicerer ikke bare lærebøger, der accepterer de givne rammer. Mange af de nye bøger går tæt på markedsökonomiens traditionelle grænser.

Forlagets bøger om **Den etiske udfordring** og **Den etiske praksis** vakte stor opmærksomhed, da de kom frem. Nu følges de op med **Det etiske regnskab - Introduktion, erfaringer og praksis**, forfattet af Christian Bak. Den henvender sig til de virksomheder, der ønsker at supplere deres økonomiske regnskab med et etisk regnskab, der inddrager alle virksomhedens interesser. Danske cases illustrerer fremstillingen.

Finn Borum inddrager også alle virksomhedens interesser i sin nye bog om **Strategier for organisationsændring**. Strategierne afdækkes gennem bogens fortolkninger af et konkret ændringsprojekt i en dansk virksomhed. Bogen er et opgør med forestillingen om organisationen som en stabil struktur, der kan forandres gennem planlægning og styring.

Mette Morsings **Omstigning til paradisi?** - **Oticon i processen fra hierarki til spaghetti**, rejser det samme spørgsmål: I hvor høj grad kan vi planlægge og styre forandring? Den bygger på Oticons organisationsforandring og viser, hvordan en organisation kan ændres markant uden ledel-

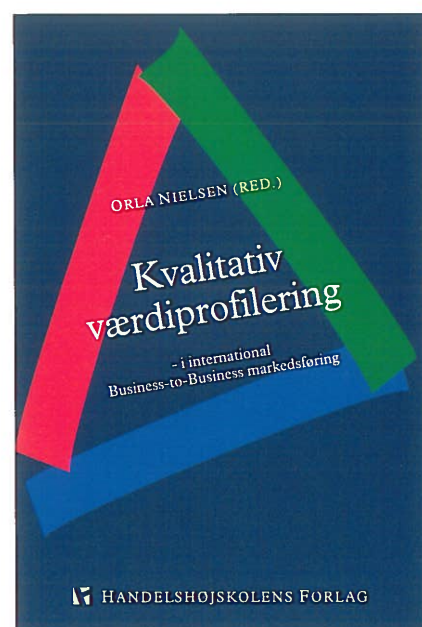
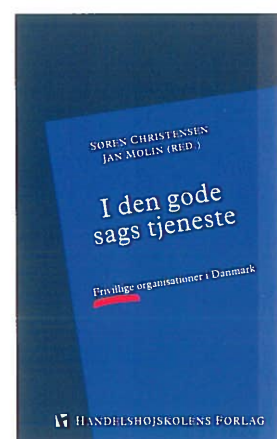
sens krav om detailstyring. Bogen **Fusioner i Danmark** af Jan Molin og Jesper Strandgaard analyserer de særlige organisations- og ledelsesproblemer i de horisontale fusioner, der har domineret den seneste fusionsbølge her i landet.

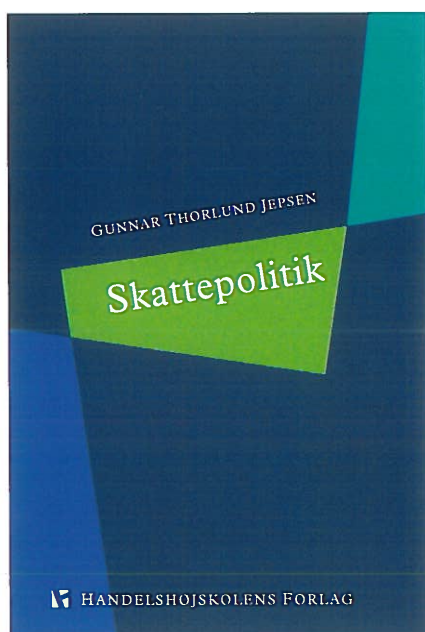
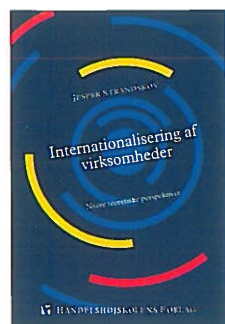
I bogen **Engagement i arbejdet**, redigeret af **Frans Bévort**, **Povl Erik Jensen** og **Arne Prahl**, koncentrerer forfatterne sig om den vigtigste ressource i mange virksomheder, medarbejderne, og de mekanismer, der ligger bag deres engagement i arbejdet og virksomhedens forsøg på at involvere dem. Bogen præsenterer for første gang begrebet Human Resource Management på "dansk" og præsenterer en inspirerende uenighed om udviklingen i danske virksomheders "ledelse af de menneskelige ressourcer".

New-Age har også holdt sit indtog i erhvervslivet. Personaleudvælgelsen omfatter i dag horoskoper, biorytmer og grafologi. I bogen **Test og Tabu** beskriver etnologen Kirsten Marie Bovbjerg den moderne religiøsitet i erhvervslivets brug af personlighedsanalyser.

En af de nye bøger finder inspiration helt uden for markedsökonomiens rammer, nemlig i de frivillige organisationer. Bogen hedder **I den gode sags tjeneste** og er redigeret af Søren Christensen og Jan Molin. Den er ikke alene et diskussionsoplæg til og om de frivillige organisationers fremtid, om spændingen mellem effektivitet og værdier i ledelsen. De frivillige organisationer betragtes også som laboratorier for udviklingen af de ledelses- og organisationsformer, der bliver brug for i fremtidens vidensintensive virksomheder.

Virksomhedshistorikeren Ole Langes **Logbog for Lauritzen** giver et dramatisk billede af lederrollens betydning, fra stifteren, den idealistiske konsul Ditlev Lauritzen - iværksætteren og imperiebyggeren - over hans mere profilerede sønner Ivar og Knud, til virksomhedens professionelle ledere i dag. Den giver et indblik i rivaliseringen i toppen af den danske finans- og rederiverden.

Arbejdsløsheden og arbejdsmarkedets funktionsmåde skaber alvorlige problemer for markedøkonomien i dag. De professionelle og kritiske analyser i bogen om **Velfærdsstatens fremtid** er foretaget af Esben Dalgaard, Olaf Ingerslev, Niels Ploug og Bent Rold Andersen. Forfatterne fælles holdning er, at velfærdsstaten ikke skal afvikles, men udvikles, så den fortsat kan have befolkningens opbakning.

Den danske økonomi er åben over for de internationale markeds kræfter. I bogen **Internationalisering af virksomheder** gennemgår Jesper Strandskov de nye teoretiske perspektiver til forståelsen af virksomhedens internationaliseringsproces. Et aktuelt og spændende eksempel får man i Lars Bjørns **Danske datterselskaber i Japan - Ledelse og organisation**.

Salg og markedsføring træder også nye veje. Summen af Erik Tofts 30 års sælgererfaringer i **Den effektive sælger** er først og fremmest sælgerens rolle som problemløser. I bogen **Direct Marketing** viser de fem forfattere vejen til dialog med kunden. På Business-to-Business markedet tegner bogen **Kvalitativ værdiprofilering**, redigeret af Orla Nielsen, en række profiler, hvor afstanden mellem kundens ønsker og virksomhedens evne til at imødekomme dem, identificerer markedsføringsstrategien.

Danske virksomhedscases er vigtige som inspirationskilde i undervisningen ved siden af de

mange udenlandske cases, der findes på markedet. Bogen **Cases i eksportmarkedsføring** af Svend Hollensen indeholder 30 danske cases, der belyser, hvordan teorien anvendes i praksis. Jens Graff og Jakob Groes har i bogen **Danske virksomhedscases** omarbejdet 37 cases fra Børsens Nyhedsmagasinet.

Uanset om Danmark deltager i den fælles europæiske valuta eller ej, vil den få afgørende betydning for dansk økonomisk politik. I den nye bog om **Europæisk monetært samarbejde - mellem EMS og ØMU** fortæller Jens Pagter Kristensen, Thomas Alslev Christensen og Gitte Wallin Pedersen om den fælles valutapolitik.

I Gunnar Thorlund Jepsens nye bog, **Skattepolitik**, får vi den længe savnede fremstilling af skatternes baggrund, principielle udformning og virkninger i den moderne markedsøkonomi.

Yderligere information

Handelshøjskolens Forlag
Direktør, cand.polit.
Lauge Stetting eller
administrator, cand. mag.
Mette Trier

Tlf.: 3815 3961
Tlf.: 3815 3960
Fax: 3815 3962
E-mail: Forlag/INT@CBS.DK

NØGLETAL

BERETNINGER

Rektors beretning 2-3
Styrelsesrådets beretning 4-5

NETVÆRK

CEMS-samarbejdet bliver tættere 8-9
Vært for årets PIM-møde 10-11
Værtskaber for internationale konferencer 12-13
Lodsen går fra borde. Portræt af Lauge Stetting 14-15

FORSKNING

Nye institutdannelser: Institut for Informatik og Økonomistyring 18
Institut for Ledelse, Politik og Filosofi 19
Etik og økonomi (kronik af lektor Ole Thyssen) 20-21
Institut for Logistik og Transport 22
Ny professor i international pengepolitik 23
Ph.d.-studerende på Handelshøjskolen 24-27
Håndværkerkultur og højteknologi 28-29
Forskningsevaluering trækker i positiv retning 30-31
Netværksbaseret internationalt samarbejde 32-33
Forskning i industriøkonomi målrettes 34
Kortlægning af HRM i Europa 35
Virksomheders kvalitetsopfattelse afdækket 36
Velfærd og ansvarlighed 37
Økonomi og miljøledelse - et tværfagligt samarbejde 38-39
Højskolen sætter fokus på Østasien 40-41
Østeuropa rykker nærmere 42-43
Fortidskendskab vigtigt for fremtidsplanlægning 44-45
Grammatikprojekter på fem sprog 46-47
Erhvervsproglig satsning 48-49

UDDANNELSE

Lærer- og studenterroller under forandring 52-54
Sprogstuderende tolkede ved NGO-Forum 55
Uddannelser til eksternt eftersyn 56-57
Anerkendelse af de bedste undervisere 58
Studerende hjælper dansk erhvervsliv 59-61
Internationale studier i marken 62
Udvidet samarbejde med Danmarks Designskole 63
Internationale priser til studerende 64-65
BSc IB - not just an English translation of the HA 66-67
Filosofisk-erhvervsøkonomisk uddannelse udbydes i 96 68
Erhvervsøkonomi/matematikstudiet fylder 10 år 69
HD i Organisation nu som dagstudium 70
Sprog og marked kobles sammen 71
MBA'ere styrker virksomhedernes ledelse 72-73
MPA-grad uddelt for første gang i Danmark 74-75
HHE- omdrejningspunkt mellem Handelshøjskolen og omverdenen 76-77

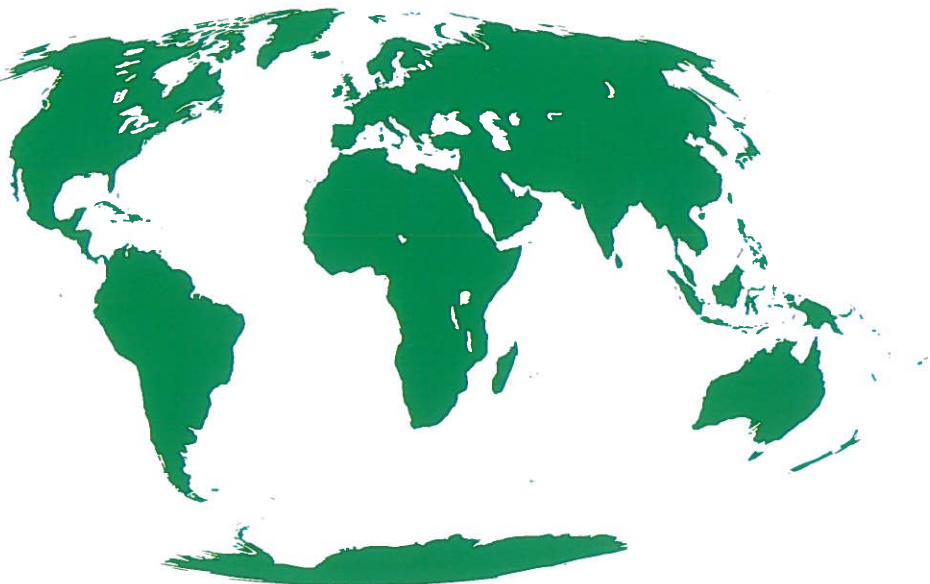
ANDET

Initiativtager til europæisk kandidatformidling 80-81
Den nye Handelshøjskole 82
FUHU. To veteraner takker af 83
Handelshøjskolens Forlag 84-85

NØGLETAL

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 95 88
Ph.d.-afhandlinger i 95 89
Studerestatistikker 90-95
Personalestatistikker 96-97
Økonomistatistikker 98-99
Vigtige adresser 100-103
Kredit 104

Udenlandske gæstelærere på Handelshøjskolen i 1995

Gæstelærere 1995

Der er kun medtaget gæstelærere, der har været ansat i mere end en måned.

Nordamerika

Allison, Robert E., University of Texas, Austin

Baskerville, Richardt Lee, Binghamton University, New York

Campbell, John Leggett, Havard University, Massachusetts

Contractor, Farok, Rutgers University, Nemark, New Jersey

Garud, Raghu, New York University, Stern School of Business

Hatch, Mary Jo, University of California, San Diego

Kenney, Martin, University of California, Davis

Kreinin, Mordechai E., Michigan State University, East Lausing

Smith, David, International Business and Economic National University, Irvine, California

Stonehill, Arthur I., Oregon State University

Wong, Kar-Yio, University of Seattle

Australien mv.

Morkel, André, University of Western Australia, Nedlands

Morris, John, Auckland University, Auckland.

Europa

Benito, Gabriel, Norges Handelshøyskole, Bergen

Ciborra, Claudio U., University of Bologna

Gahmberg, Henrik Johannes, University of Vaasa, Finland

Gripsrud, Geir, BI Handelshøyskolen i Oslo

Hirsch, Seev, Tel Aviv University

Ph.d.

-afhandlinger i 95

Henrik W. Bendix: Middle Managers as implementors of Intensive Change.

Bjarne Brænder Florentsen: Kapitalpensioner i økonomisk belysning.

Christian Haxholdt: Nonlinear Dynamical Phenomena in Economic Oscillations.

Henrik Herlau: Kubus- Uddannelse - teambuilding innovation - ledelse.

Henrik Duus Johansen: Strategisk ledelse af innovationsprocesser. Et økonomisk studie i virksomheders fornyelse, markedsprocesser og samfundsudvikling.

Kurt Keller: Datamatstøttet samarbejde på fænomenologisk grundlag.

Lone Malmberg: Anvendelse af metoder og værktøjer i foranalysen - muligheder og grænser for formalisering.

Jesper Norus: Bioteknologi i små og mellemstore virksomheder.

Gert Schmeltz Pedersen: Construction of multimedia software systems for retrieval and presentation of information from heterogeneous sources.

Jesper Karup Pedersen: Økonomiske reformer i SSSR efter Breznev - baggrund, indhold og problemer.

Renolfur Steinhörsson: Strategisk ledelse af integrerede mellemsektororganisationer: en empirisk/teoretisk undersøgelse af hvordan erhvervsråd ledes strategisk.

Morten Thanning Vendelø: Recycling Technology and How to Get Away With It: New Business Creation in a Software Contractor.

Jesper Wegens: Seniorlederen. Kompetenceudvikling og arbejdsengagement i senkarrieren.

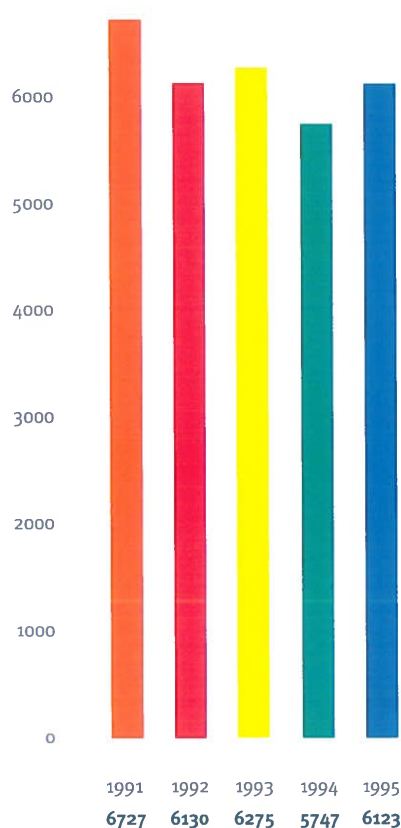
Verner Worm: Nordiske virksomheder i Kina - kulturspecifikke interaktionsrelationer ved nordiske virksomhedsetableringer i Kina.

Studenterstatistikker

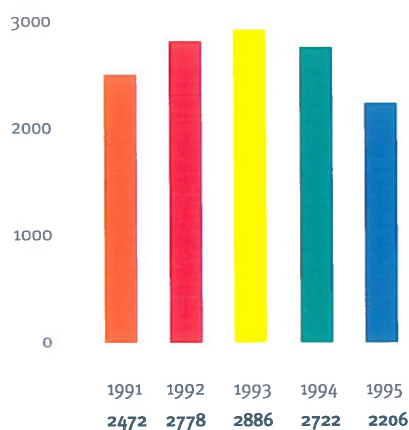
Ansøgninger ialt

1991-1995

1. Prioritetsansøgere ialt

1991-1995

Studenterstatistikker 1991 - 1995

Rettelsesblad

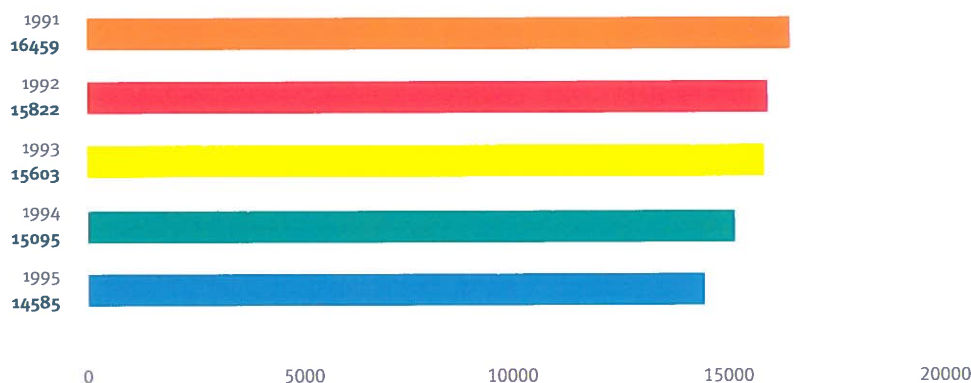
Der har desværre indsnæget sig nogle meningsforstyrrende fejl i en række af graferne på side 91, 94 og 95.

Det drejer sig om alle grafer på side 91, grafer om samlet afgang under Åben Uddannelse (side 94) samt grafen på 95. De korrekte grafer er vist på dette rettelsesblad.

Fejlen beklages meget.

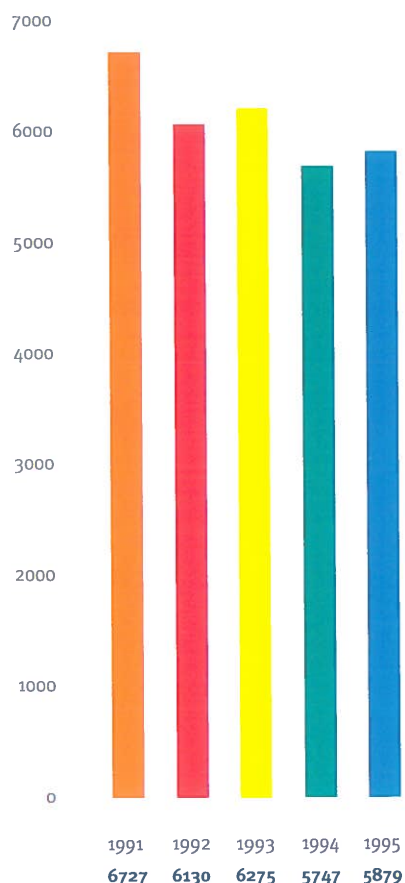
Bestand ialt

1991-1995

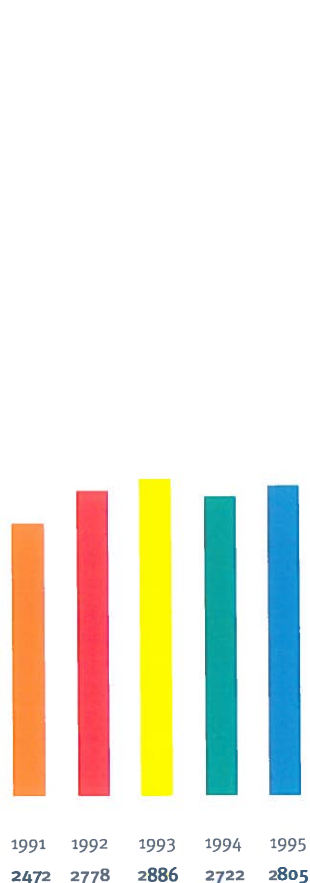
Optag ialt

1991-1995

Afgang ialt

MED EKSAMEN (-HD 1. DEL) 1991-1995

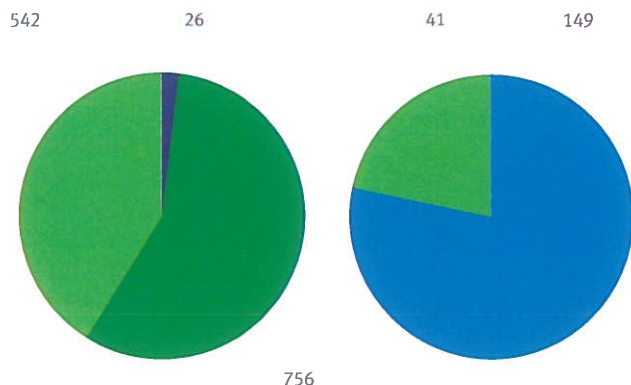

Afgang

I PERIODEN 1.OKT.1994 TIL 1.OKT.1995 DIMMITEREDES DER IALT: 2805 (- HD 1.DEL)

Åben Uddannelse

SAMLET AFGANG (- HD 1.DEL): 946

ØKONOMIUDANNELSERNE

AFGANG IALT
(- HD 1.DEL): 756

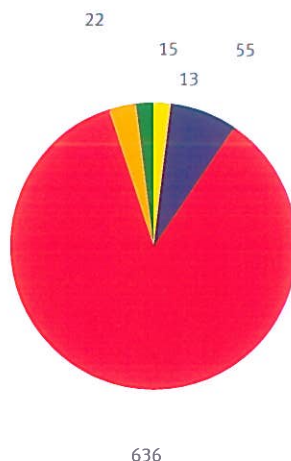
HD 1.DEL	542
HD 2.DEL	756
- ÅFSÆTNINGSØKONOMI	109
- FINANSIERING	64
- INFORMATIK	54
- LOGISTIK	34
- ORGANISATION	75
- REGNSKABSVÆSEN	153
- UDENRIGSHANDEL	267

MBA	26
MPA	0

SPROGUDDANNELSERNE

AFGANG IALT: 190

KORRESPONDENT- 1 SPROG	149
ED	41

Udenlandske studerende

FORDELING PÅ VERDENDELE:

AFRIKA	15
ASIEN	55
AUSTRALIEN MV.	6
EUROPA:	636
NORDAMERIKA:	22
SYDAMERIKA:	13
STATSLØSE:	5
UOPLYST:	5

PR. 1. OKTOBER 1995 VAR DER IALT INDSKREVET 791 UDLÆNDINGE SOM STUDERENDE. HERAF DELTOG 238 I INTERNATIONALE STUDIEPROGRAMMER

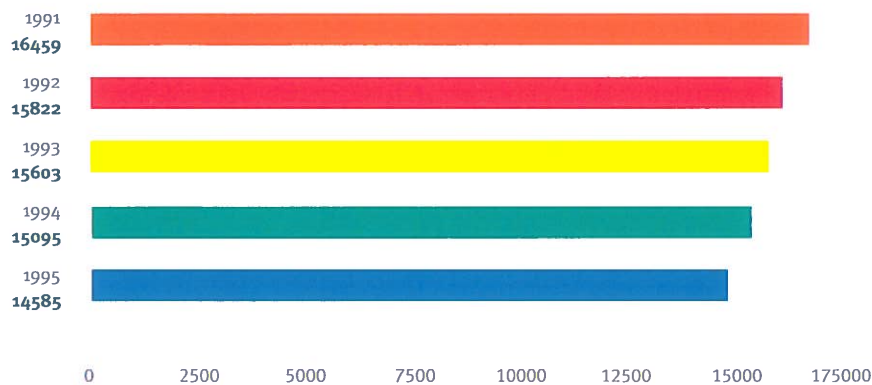
LANDE MED 25 STUDERENDE OG DEROVER:

FRANKRIG:	30
HOLLAND:	25
ISLAND:	39
ITALIEN:	37
NORGE:	124
SPANIEN:	42
STORBRIANNIEN	55
SVERIGE:	38
TYSKLAND:	71
USA:	34

1991 - 1995

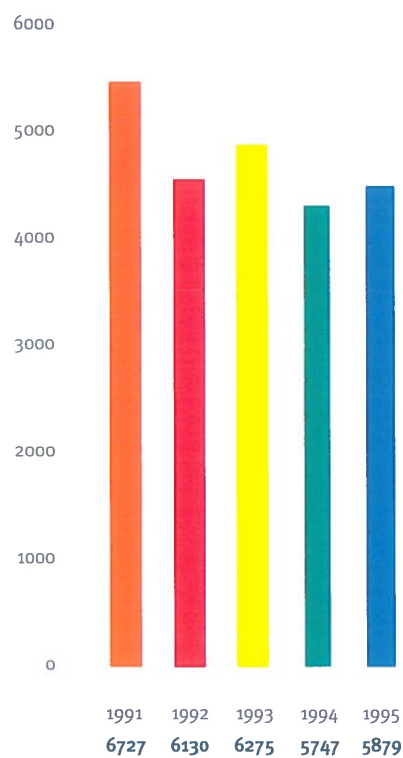
Bestand ialt

1991-1995

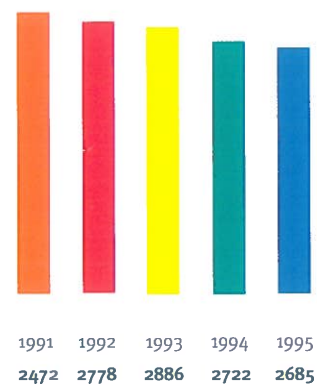
Optag ialt

1991-1995

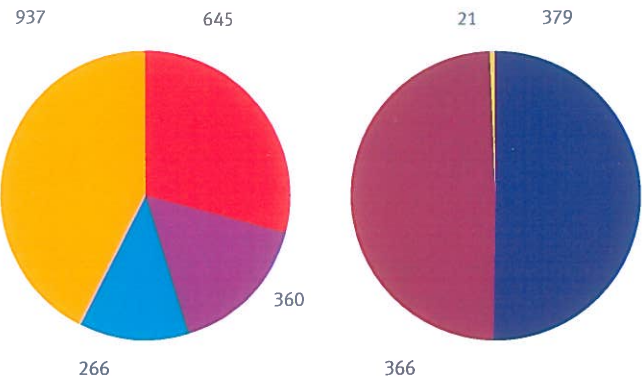
Afgang ialt

MED EKSAMEN (-HD 1. DEL) 1991-1995

Heltidsuddannelserne

OPTAGET IALT: 2974

ØKONOMIUDANNELSERNE

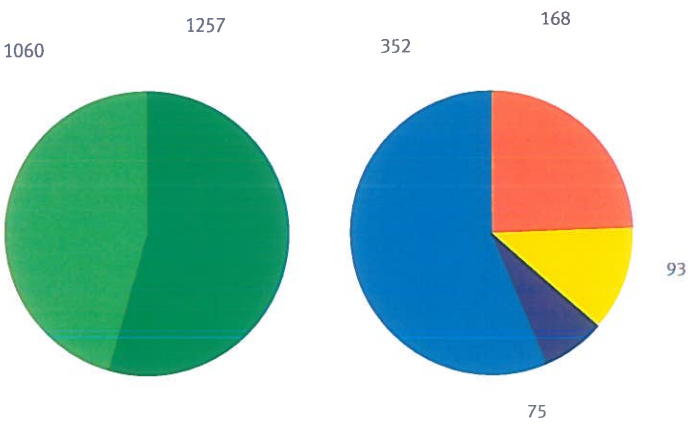
OPTAGET I ALT	2208
HA	645
BSc IB*	47
HA (DAT.)	113
HA (JUR.)	139
HA (MAT.)	61
ESA (SPRØK)	168
CAND.MERC.INT.	68
JAPØK**	28
CAND.MERC.INT.JAP.***	2
CAND.MERC.	573
CAND.MERC.AUD	186
CAND.MERC.(DAT.)	66
CAND.MERC.(JUR.)	74
CAND.MERC.(MAT.)	38

SPROGUDDANNELSERNE

OPTAGET I ALT	766
BA ERHVERVSSPROG	379
CAND.LING.MERC.	366
TEGNSPROGSTOLK	21

Åben Uddannelse

OPTAGET I ALT 2905

ØKONOMIUDANNELSERNE

OPTAGET IALT	2385
HD 1.DEL	1257
HD 2.DEL	1060
- AFSÆTNINGSØKONOMI	266
- FINANSIERING	90
- INFORMATIK	141
- LOGISTIK	56
- ORGANISATION	158
- REGNSKABSVÆSEN	215
- UDENRIGSHANDEL	134
MBA	33
MPA	35

SPROGUDDANNELSERNE

OPTAGET IALT: 688	
KORRESPONDENT 1 SPROG	352
ED	168
BA-SUPPLERING	93
ADG.KURSUSSTUD.	75

Bestand

PR. 1.OKTOBER 1995 VAR DER IALT 14585 STUDERENDE

Heltidsuddannelserne

SAMLET BESTAND PÅ HELTIDSUDDANNELSERNE: 8734

ØKONOMIUDANNELSERNE

BESTAND IALT: 6841

HA 1671

BSc IB 47

HA (DAT.) 283

HA (JUR.) 346

HA (MAT.) 197

ESA (SPRØK) 460

CAND.MERC.INT. 239

JAP.ØK 79

CAND.MERC.JAP. 2

CAND.MERC. 2123

CAND.MERC.AUD. 843

CAND.MERC. (DAT.) 191

CAND.MERC. (JUR.) 232

CAND.MERC.(MAT.) 128

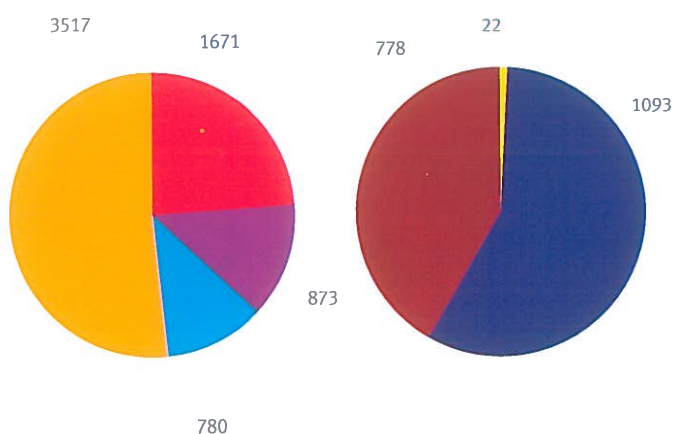
SPROGUDDANNELSERNE

BESTAND IALT: 1893

KORRESPONDENT 2 SPROG 22

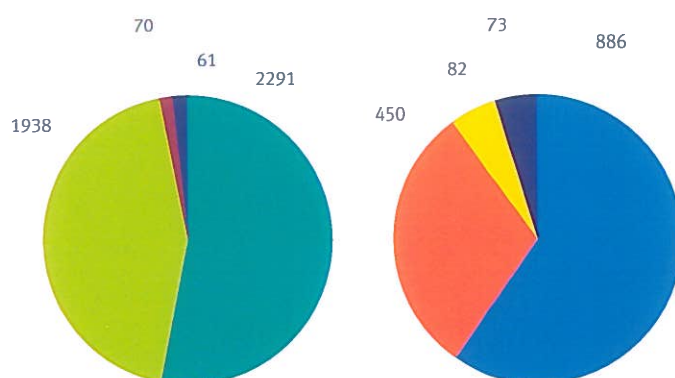
BA ERHVERVSSPROG 1093

CAND.LING.MERC. 778

Åben Uddannelse

SAMLET BESTAND PÅ ÅBEN UDDANNELSE: 5851

ØKONOMIUDANNELSERNE

BESTAND I ALT 4360

HD 1.DEL 2291

HD 2.DEL 1938

- AFSÆTNINGSØKONOMI 461

- FINANSIERING 209

- INFORMATIK 221

- LOGISTIK 101

- ORGANISATION 259

- REGNSKABSVÆSEN 420

- UDENRIGSHANDEL 267

MBA 61

MPA 70

SPROGUDDANNELSERNE

BESTAND I ALT 1491

KORRESPONDENT

1 SPROG 886

ED 450

BA-SUPPL. 82

ADG.KURSUSTUD. 73

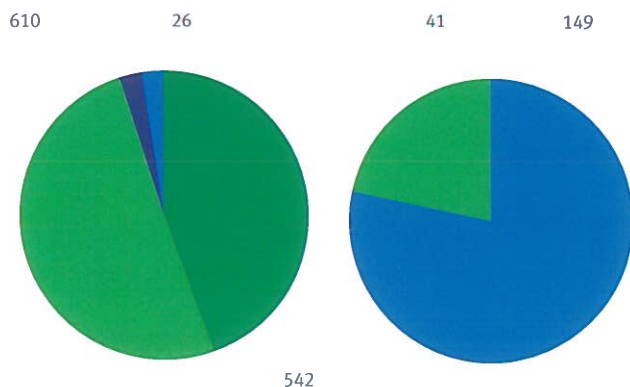
DERUDOVER VAR DER PR. 31. DECEMBER 95 INDSKREVET IALT 113 PH.D.-STUDERENDE. HERAF ER DE 97 INDSKREVET VED ERHVERVSØKONOMI, 14 VED ERHVERVSSPROG OG 3 VED INSTITUT FOR INTERKULTUREL KOMMUNIKATION OG LEDELSE.

Afgang

I PERIODEN 1.OKT.1994 TIL 1.OKT.1995 DIMMITTEREDES DER IALT: 2685 (- HD 1.DEL)

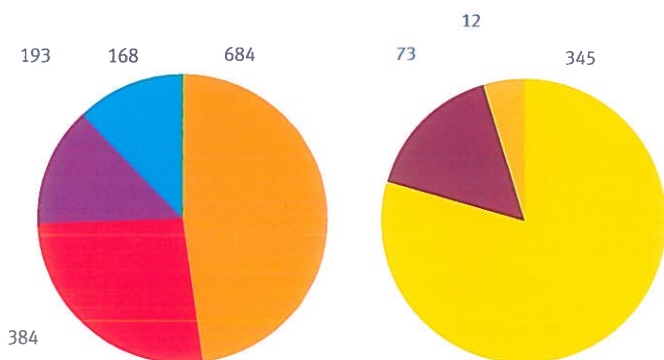
Åben Uddannelse

SAMLET AFGANG (- HD 1.DEL): 826

Heltidsuddannelserne

SAMLET AFGANG: 1859

ØKONOMIUDANNELSERNE

AFGANG 1429

HA 384

HA (DAT.) 66

HA (JUR.) 77

HA (MAT.) 50

ESA (SPRØK) 127

CAND.MERC.INT. 41

CAND.MERC. 481

CAND.MERC.AUD. 123

CAND.MERC. (DAT.) 23

CAND.MERC. (JUR.) 40

CAND.MERC. (MAT.) 17

SPROGUDDANNELSERNE

AFGANG IALT: 430

KORRESPONDENT- 2 SPROG 345

CAND.LING.MERC. 73

TEGNSPROGSTOLK 12

ØKONOMIUDANNELSERNE

AFGANG IALT
(- HD 1.DEL): 610

HD 1.DEL 542

HD 2.DEL 610

- AFSÆTNINGSØKONOMI 109

- FINANSIERING 64

- INFORMATIK 54

- LOGISTIK 34

- ORGANISATION 75

- REGNSKABSVÆSEN 153

- UDENRIGSHANDEL 267

MBA 26

MPA 0

SPROGUDDANNELSERNE

AFGANG IALT: 190

KORRESPONDENT-

1 SPROG 149

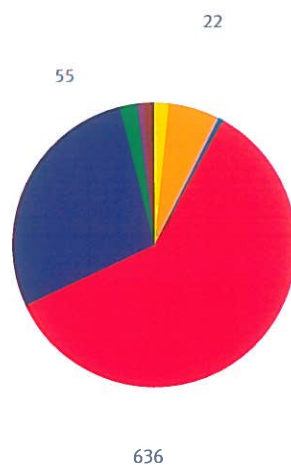
ED 41

NOTER:

* BACHELOR OF SCIENCE IN INTERNATIONAL BUSINESS (ENGELSKSPROGET HA-LINJE).

** DEN ERHVERVSØKONOMISKE-ERHVERVSSPROGLIGE BACHELORUDDANNELSE MED JAPANSK

*** CAND.MERC.INT. MED JAPANSK

Udenlandske studerende

FORDELING PÅ VERDENSDELE:

AFRIKA	15
ASIEN	55
AUSTRALIEN MV.	6
EUROPA:	636
NORDAMERIKA:	22
SYDAMERIKA:	13
STATSLØSE:	5
UOPLYST:	5

PR. 1. OKTOBER 1995 VAR DER IALT INDSKREVET 791 UDLÆNDINGE SOM STUDERENDE. HERAF DELTØG 238 I INTERNATIONALE STUDIEPROGRAMMER

LANDE MED 25 STUDERENDE OG DEROVER:

FRANKRIG:	30
HOLLAND:	25
ISLAND:	39
ITALIEN:	37
NORGE:	124
SPANIEN:	42
STORBRITANNIEN	55
SVERIGE:	38
TYSKLAND:	71
USA:	34

Personalestatistikker

Fastansatte medarbejdere

PR.31.12.1995 FORDELT PÅ HOVEDOMRÅDER OG KØN

	MÆND	KVINDER	IALT
FASTANSATTE MEDARBEJ. IALT	333	349	682
HERAF			
VIDENSKABELIGT PERSONALE	219	97	316
ØKONOMI	161	31	192
SPROG	32	56	88
IKL*	16	8	24
BIBLIOTEKET	10	2	12
ADMINISTRATIVT PERSONALE	114	252	366
HERAF			
ØKONOMI	40	117	157
SPROG	11	50	61
IKL*	2	7	9
BIBLIOTEKET	26	30	56
FÆLLESOMRÅDET	35	48	83
Handelshøjskolens løstansatte medarbejdere	UNDERSVINGSSASSISTENTER IALT 852		
EKSTERNE LEKTORER IALT	189	HERAF ØKONOMI	573
HERAF ØKONOMI	160	HERAF SPROG	128
HERAF SPROG	19	HERAF IKL*	151
HERAF IKL*	10		

Videnskabeligt personale

PR. 31.12.1995 - FORDELT PÅ HOVEDOMRÅDER OG STILLINGSBETEGNELSER

DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTET IALT 192

	MÆND	KVINDER	IALT
ADJUNKTER	9	4	13
DOCENTER	11	2	13
FORSKNINGSADJUNKTER	6	0	6
FORSKNINGSASSISTENTER	9	3	12
FORSKNINGSLEKTORER	3	0	3
FORSKNINGSPROFESSORER	1	0	1
GÆSTELEKTORER	4	1	5
GÆSTEPROFESSORER	2	0	2
INFORMATIKMEDARBEJDERE	2	0	2
KANDIDATSTIPENDIATER	1	3	4
LEKTORER	94	16	110
PROFESSORER	19	2	21

* IKL: INSTITUT FOR INTERKULTUREL KOMMUNIKATION OG LEDELSE.

Videnskabeligt personale pr. 31.12.95

DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTET - IALT 88

	MÆND	KVINDER	IALT
ADJUNKTER	4	7	11
AFDELINGSLEDERE	1	0	1
AMANUENSER	0	2	2
DOCENTER	2	2	4
KANDIDATSTIPENDIATER	1	2	3
LEKTORER	21	42	63
PROFESSORER	3	1	4

INSTITUT FOR INTERKULTUREL KOMMUNIKATION OG LEDELSE - IALT 24

	MÆND	KVINDER	IALT
ADJUNKTER	1	3	4
AFDELINGSLEDERE	1	0	1
AMANUENSER	1	0	1
DOCENTER	1	0	1
FORSKNINGSADJUNKTER	2	0	2
FORSKNINGASSISTENTER	1	0	1
FORSKNINGSLEKTORER	1	0	1
KANDIDATSTIPENDIATER	2	0	2
LEKTORER	6	5	11

Økonomistatistikker

Handelshøjskolens økonomiske bevillingsloven

HANDELSHØJSKOLENS SAMLEDE UDGIFTER 1991-1995, FORDELT PÅ VIRKSOMHEDSTYPER.

UDGIFTER I MILL. KR. (LØBENDE NIVEAU, EXCL. MOMS)

	1991	1992	1993	1994	1995
ORDINÆR VIRKSOMHED	324,6	329,3	352,0	366,2	405,4
ANLÆGSUDGIFTER	1,0	0,3	0,6	0,0	0,0
DIV. SÆRBEVILLINGER (UM)	1,2	0,7	0,2	0,1	0,0
INDTÆGTSDÆKKET VIRKSOMHED, KOMMERCIEL	2,0	2,9	3,5	0,9	0,4
INDTÆGTSDÆKKET VIRKSOMHED, IKKE-KOMMERCIEL	20,7	23,0	23,7	24,3	22,1
Udgifter i alt (subtotal)	349,5	356,2	380,0	391,5	427,9
MOMS	11,5	12,9	16,1	15,5	20,5
Udgifter ialt	361,0	369,1	396,1	407,0	448,4
AKKUMULERET OPSPARING (ORDINÆR VIRKSOMHED)	19,4	31,5	33,8	54,4	58,5
AKKUMULERET OVERFØRSEL (INDT.DÆK. VIRKSOMHED)	17,0	17,3	19,7	21,5	20,9

NOTER: OPGØRELSEN AF HANDELSHØJSKOLENS OPSPARING FOR ÅRENE 1994 OG 1995 ER IKKE FÆRDIGFORHANDLET MED MINISTERIET. OPSPARINGSSALDOEN FOR 1995 VIL BLIVE REDUCERET MED CA 5,4 MILL. KR I OPSPARINGSSKAT.

HANDELSHØJSKOLENS SAMLEDE UDGIFTER 1995, FORDELT PÅ FORMÅL

UDGIFTER I MILL. KR. (LØBENDE NIVEAU, EXCL.MOMS)

MILL.KR.

ÅRSVÆRK

BASISFORSKNING	67,3	149,5
EKSTERN FORSKNING	18,4	32,0
ORDINÆR UDDANNELSE	136,7	348,6
ÅBEN UDDANNELSE	63,9	158,6
FORSKERUDDANNELSE	9,5	9,3
KURSUSUNDERVISNING	0,1	0,2
BIBLIOTEK	26,0	59,6
ØVRIGE FAGLIGE FORMÅL	5,9	6,3
GENEREL LEDELSE OG ADMINISTRATION	27,4	60,0
BESKÆFTIGELSESDRIFT	2,0	1,5
LÆREPLADSER	1,1	11,8
HUSLEJE M.V.	47,9	
BYGNINGSDRIFT OG -VEDLIGEHOLDELSE	14,9	9,1
ØVRIGE FÆLLESFORMÅL	6,8	8,0
Udgifter ialt	427,9	854,5

NOTER: FORMÅLSREGNSKABET ER OPSTILLET FØRSTE GANG FOR ÅRET 1995 EFTER RETNINGSLINIER FRA MINISTERIET. DEFINITIONER OG AFGRÆNSNINGER VIL SANDSYNLIGVIS BLIVE ÆNDRET I FORBINDELSE MED OPSTILLINGEN FOR KOMMENDE ÅR.

aktivitet over egen hovedkonto på

HANDELSHØJSKOLENS FINANSIERINGSKILDER 1994-1995.

INDTÆGTER I MILL. KR. (LØBENDE NIVEAU, EXCL.MOMS)

	1994		1995	
	BEVILLINGS-FINANSIERET	INDTÆGTS-FINANSIERET	BEVILLINGS-FINANSIERET	INDTÆGTS-FINANSIERET
BASISBEVILLING TIL FORSKNING	72,6		83,1	
STIPENDIE- OG TAXAMETERBEVILLING TIL FORSKERUDDANNELSE	3,5		5,3	
TAXAMETERBEVILLING TIL ORDINÆR UDDANNELSE	155,7		159,1	
TAXAMETERBEVILLING TIL ÅBEN UDDANNELSE	37,4		35,4	
DELTAGERBETALING FOR ÅBEN UDDANNELSE		30,1		33,1
BIBLIOTEKSBEVILLING	19,9		27,0	
BEVILLING TIL KAPITALUDGIFTER (HUSLEJE O.L.)	49,1		47,1	
BEVILLING TIL ØVRIGE FORMÅL	12,5		13,0	
SUPPLERENDE MINDRE VIRKSOMHED		6,0		6,4
Bevillingslovene (subtotal)	350,7	36,1	370,0	39,5
KOMMERCIEL INDTÆGTSDÆKKET VIRKSOMHED		1,8		1,1
OFFENTLIGE FONDS- OG PROGRAMMIDLER		12,9		12,2
SAMARBEJDSAFTALER		1,7		1,5
PRIVATE TILSKUD		7,3		4,8
UDENLANDSKE TILSKUD		3,3		2,3
Indtægtsdækket virksomhed (subtotal)		27,0		21,9
Finansiering ialt		413,8		431,4

NOTER: LØNUDGIFTEN TIL KANDIDATSTIPENDIER ER INDEHOLDT I BASISBEVILLINGEN TIL FORSKNING OG IKKE I FORSKERUDDANNELSESBEVILLINGEN. BEVILLINGEN TIL ØVRIGE FORMÅL OMFATTER FØRST OG FREMMEST INTERNATIONALISERING OG BESKÆFTIGELSESORDNINGER SAMT SÆRLIGE, IKKE-TAXAMETERAFLEDTE BEVILLINGER TIL UDDANNELSE OG UDANNELSESUDVIKLING. TAXAMETERBEVILLINGEN TIL ÅBEN UDDANNELSE INDEHOLDER KOMPENSATION FRA UNDERVISNINGSMINISTERIET FOR BETALINGSFRITAGNE STUDERENDE FRA ANDRE INSTITUTIONER.

Vigtige adresser

Handelshøjskolens
internetadresse er:
<http://www.cbs.dk>

Fællesadministratio- nen

Rektor, lektor
Finn Junge-Jensen

Prorektor,
lektor Bente Kristensen

Administrationschef
Jakob Voltelen

Struenseegade 7-9
2200 København N

Telefon 3815 3815
Telefax 3815 2015
E-mail:ADM/LEDSEK@cbs.dk

Informationsafdelingen

Fuldmægtig
Finn Kjerulff Hansen

Struenseegade 7-9
2200 København N

Telefon 3815 2006
Telefax 3815 2015
E-mail:fkj/LEDSEK@cbs.dk

Det internationale Kontor

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 3006
Telefax 3815 3825
E-mail:ADM/INTOFF@cbs.dk

Handelshøjskolens Efteruddannelsescenter

Forretningsfører Peter Stolt

Struenseegade 7-9
2200 København N

Telefon 3815 2007
Telefax 3815 2015
E-mail:ps/LEDSEK@cbs.dk

Handelshøjskolens Forlag

Forlagsleder Lauge Stetting

Nansensgade 19,8
1366 København K

Telefon 3815 3960
Telefax 3815 3962
E-mail:Forlag/INT@cbs.dk

Handelshøjskolens Kandidat- formidling

Direktør Gitte Hansen

Dalgas Have 15
20000 Frederiksberg

Telefon 3110 1207
Telefax 3110 1604

Handelshøjskolens Bibliotek

Overbibliotikar Michael
Cotta-Schønberg

Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C

Telefon 3815 3666
Telefax 3815 3663
E-mail:HBROSEN/LIB@cbs.dk

Handelshøjskolens Webadministration

René Steffensen

Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C

Telefon 3815 3702
Telefax 3815 3663
E-mail:rs/LIB@cbs.dk

Det erhvervssproglige Fakultet

Dekan,
lektor Ole Helmersen

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 3815
Telefax 3815 3830
E-mail:SPROG/SPFAK@cbs.dk

Studiekontoret/Sprog

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 3316/17
Telefax 3815 3835

Institutter og centre

På adressen
Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 3815

findes flg. erhvervssproglige institutter og centre:

Institut for Datalogvistik

Telefax 3815 3820
E-mail:SPROG/ID@cbs.dk

Institut for Engelsk

Telefax 3815 3845
E-mail:SPROG/ENG@cbs.dk

Institut for Fransk, Italiensk og Russisk

Telefax 3815 3865
E-mail:SPROG/FRA@cbs.dk

Institut for Spansk

Telefax 3815 3850
E-mail:SPROG/SPANSK@cbs.dk

Institut for Tysk

Telefax 3815 3860
E-mail:SPROG/TYSK@cbs.dk

Fagsprogligt Center

Tegnsprogstolkecentret

Terminologiafdelingen

Vigtige adresser

Det erhvervsøkonomiske Fakultet

Dekan, lektor Gert Bechlund

Nansensgade 19
1366 København K

Telefon 3815 3815
Telefax 3815 2675

E-mail:OEKONOMI/OEFAK@cbs.dk

Institutter og centre

Institut for Afsætningsøkonomi

Struenseegade 7-9
2200 København N

Telefon 3815 2100
Telefax 3815 2101/02

E-mail:OEKONOMI/MARKTG@cbs.dk

Institut for Finansiering

Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C

Telefon 3815 3615
Telefax 3815 3600

E-mail:OEKONOMI/FI@cbs.dk

Institut for Industriøkonomi og Virksomhedsstrategi

Nansensgade 19
1366 København K

Telefon 3815 2535
Telefax 3815 2540

E-mail:OEKONOMI/ES@cbs.dk

Institut for Informatik og Økonomistyring

Howitzvej 60
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 2400
Telefax 3815 2401

E-mail:OEKONOMI/IIOE@cbs.dk

Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse

Nansensgade 19
1366 København K

Telefon 3815 2515
Telefax 3815 2500

E-mail:OEKONOMI/INT@cbs.dk

Juridisk Institut

Nansensgade 19
1366 København K

Telefon 3815 2626
Telefax 3815 2610

E-mail:OEKONOMI/JUR@cbs.dk

Institut for Ledelse, Politik og Filosofi

Blågårdsgade 23B
2200 København N

Telefon 3815 3630
Telefax 3815 3635

E-mail:OEKONOMI/LPF@cbs.dk

Institut for Logistik og Transport

Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C

Telefon 3815 2875
Telefax 3815 2865

E-mail:OEKONOMI/ILT@cbs.dk

Institut for Matematisk Erhvervsøkonomi og Statistik

Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C

Telefon 3815 3515
Telefax 3815 3500

E-mail:OEKONOMI/STAT@cbs.dk

Institut for Nationaløkonomi

Nansensgade 19
1366 København K

Telefon 3815 2575
Telefax 3815 2576

E-mail:OEKONOMI/ECO@cbs.dk

**Institut for Organisation
og Arbejdssociologi**

Blågårdsgade 23B
2200 København N

Telefon 3815 2800
Telefax 3815 2815

E-mail:OEKONOMI/IOA@cbs.dk

IT-Servicecentret

Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C

Telefon 3815 3515
Telefax 3815 3528

E-mail: OEKONOMI/EC@cbs.dk

**Institut for Interkultu-
rel Kommunikation og
Ledelse**

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 3815
Telefax 3815 3840

E-mail:OEKONOMI/SPRQK@cbs.dk

**Institut for Regnskabsvæsen,
Økonomistyring og Revision**

Howitzvej 60
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 2320
Telefax 3815 2321

E-mail:OEKONOMI/AA@cbs.dk

**Center for Offentlig Organisa-
tion og Styring**

Blågårdsgade 23B
2200 København N

Telefon 3815 2181
Telefax 3815 2200

E-mail:OEKONOMI/COS@cbs.dk

Center for Østeuropa

Centerleder Niels Mygind

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Telefon 3815 3030
Telefax 3815 3037

**Center for Social Integration
& Differentiering**

Projektleder Iver Hornemann
Møller

Struenseegade 7,2
2200 København N

Telefon 3815 2530
Telefax 3815 2845

Projektcentret CESAR

Centerleder Ib Hansen

Forskerbyen SYMBION
Fruebjergvej 3
2100 København Ø

Telefon 3917 9866
Telefax 3917 9863
E-mail:iqlbr@merkur.cbs.dk

DESIGN: FINN NYGAARD MDD
ELEVEN DANES © 1996

FOTO: JØRGEN SCHYTTÉ
PER MORTEN ABRAHAMSEN
OLE CHRISTIANSEN
BRUNO EHRS
HANS STRØMSVIK

REPRO: REPROPOINT

TRYK: FS-TRYK, AARHUS
TØROFFSET

TYPOGRAFI: JANTE, META

PAPIR: CONSORT ROYAL OSPREY SILK TINT
OMSLAG: 300 GRAM OSPREY SILK TINT
INDHOLD: 135 GRAM OSPREY SILK TINT

REDAKTION:
FINN JUNGE-JENSEN, REKTOR
FINN KJERULFF HANSEN, FULDMÆGTIG
PER THYGESEN POULSEN, JOURNALIST

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN © 1996
STRUENSEEGADE 7 · 9
2200 KØBENHAVN N

TELEFON: 3815 3815
TELEFAX: 3815 2015